

૨૫

7-5-1924

❖ “ સંસાર સેતુ
અધ્યાપા
મહાન પુરુષોની પ્રસાદી ” ❖

❖ શાસ્ત્ર વિશીષ્ટ રૂપ ❖

એક સત્પુરુષાઃ પરામં વરકાઃ સ્વાર્થં પરિત્યજ્ય મ
સામાન્યસ્તુ પરામં મુષ મનુતાઃ સ્વાર્થાં વિરોધેન વે ।
તદમિ માનુષરક્ષસા પરહિતં સ્વાર્થાય નિર્માન્તિ ચે
મે નિર્નિર્મલમિત્યર્થકં પરહિતં તે કે ન જ્ઞાનિમ હ ॥

અર્થઃ—જ્યો સ્વાર્થ છોડીને પરાપકાર કરે છે તે
સત્પુરુષ કહેવાય છે, જેઓ સ્વાર્થને વરકા ન લાગે, તેવી રીતે
પરાપકાર કરે છે તે મનુષ્ય પુરુષ કહેવાય છે, જે સ્વાર્થ
માટે પાનાં દિવનો નાશ કરે છે તે મનુષ્યમાં રક્ષસ કહેવાય
છે અને જે વૃથા બીજના કષ્ટાણુનો નાશ કરે છે, તે કાણુ
છે ? એ અમે જાણતા નથી અર્થાત નજો આતિ નિષ છે.

આવનાર
કા. કાલોદય અને કલ્યાણ કાં. મુકસેલર
સદર નામર, —કચાવી.
[આ ૧૦૦

“ નેશનલ ” પ્રાં-દીન પ્રેસમાં એ. બ. સીપવાય
અમુ. સીમર રીટ, રૂમ કચાવી.
સીમર આઠ આના.

છપાય છે !

છપાય છે !!

છપાય છે !!!

અક્ષિત ભાનુ આપણી ઉન્નતિના

માર્ગ ૧૪૪૮

જેમા મોવદાસક ભજનો, પ્રજાતીઆ, થાળ અને આરવી ઉપરાંત આપણી ઉન્નતિના શાસ્ત્રીય વિચારો કલકતાવાસી શ્રીમાત સત્યાચરણ સાહ્યોએ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાં દર્શાવેલા છે. તેનો શુદ્ધ અને સરળ અનુવાદ કરવામા આવ્યો છે.

સાત્ર ઉપર મહા રાખનાર જનો સંદર્ભ સમજી શકશે, કે પ્રમાણને શીધે ને જાણ્યો. કળિયુગ અને કર્મને દોષ આપે છે, તે દેવજ એટલે ખ્યાલ છે. કળિયુગમાં પણ પુરુષાર્થ કરવાથી એક અને અનેક આત્માની સાથે દેશને પણ ઉન્નતિને શીખરે ચડતી મોક્ષ મેળવી શકાય છે, સાત્રોમાં પુરુષાર્થને ને પ્રધાન્યપદ આપેલું છે. આ દર્શાવત આ પુસ્તકમાં બહુ રસિક રીતે વર્ણવેલી છે.

કીમત ૦-૧૦-૦

આગાહીથી આજકં થનાર પ્રમુખો આકં આના લેખમાં આવશે અને તેઓના મુખારક નામો પુસ્તક પાછળ છપાશે, પણ નામો નોંધાઈ ગયાં છે. તે પણ નીચેને ફોટોએ ચાવર નામ મોંપાવેલો —

ડા. કાલીદાસ મકનજીની મું. બુક્સેલર

સદર માનર — કલકત્તા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૭૦ ૫૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૧૨૦૨ ૨૦૩

વિષય ૬-૧૨૧

મહાત્મા ગાંધીજી

નથી દ્વંધ્યાચારથી લડતા લડીશું ન્યાયના રસ્તે;
અમારી આખર સવે, અમારા ઇશના હસ્તે.

બુકસેલર કાલીદાસ મકનજીની કુાં કેમ્પ કરાંચી.

અપભ્રુ-પત્રિકા.

પ્રાતઃ સ્મરણિય અહિંસાના અવતાર,
મહાત્મા મોહનદાસ કરમચંદ
ગાંધીજીની અનન્ય સેવામાં.

આપશ્રીના નિર્માણ હૃદય પ્રદેશમાં બાલ્યાવસ્થાથી પડેલાં ધર્મ અને નીતિમાં બીજ યોગ્ય સમયે સિંચાયા, પોષાયા અને વર્તમાન સમયે વૃક્ષ રૂપે કુત્રી ફાટીને તેમાંથી અમૃત સમાન મીઠાં ફળ પરિપક્વ થયાં. આવા સત્યાગ્રહ તથા અહિંસાત્મક અસહકાર જેવાં મહામંત્રો રૂપી મિષ્ટ ફળ ભારત માતાના દીન સંતાનોને પ્રત્યેક સ્થળોમાં ફરી ફરીને આપશ્રીએ સ્વહસ્તે વહેંચ્યાં.

વળી આપશ્રીએ ભારતને પંતંત્રતાની બેડીમાંથી મુક્ત કરવા ઘરોઘર રેંટીયા પધરાવી, પવિત્ર ખાદી પહેરવાનો ઉત્તમ બોધ કર્યો અને હિંદવાસીઓનો મોહ તોડ્યો. તદુપરાંત આપે જગતની માયાનો ત્યાગ કરી, તન, મન અને ધન સ્વદેશ ને સમર્પણ કર્યું. એવા આપશ્રીના અનેકાનેક ઉપકારોથી ઉપકૃત થઈ, આપનું દીર્ઘાયુષ્ય ઇચ્છી, આ સ્વરૂપ પ્રયાસ રૂપી એકત્ર કરેલો સંગ્રહ આપશ્રીના જ ચરણોમાં અર્પણ કરી વિરમીએ છીએ.

પ્રકાશકો.

સુચના.

“ સંસાર સેતુ

અથવા

મહાન પુરૂષોની પ્રસાદી. ”

નીચે લખેલ ઠેકાણેથી મળી શકશે:—

કરાચી:—બુકસેલર કેશવજી નથુભાઈ જોડીઆ બજાર.

હિદ્રાબાદ સિંધ:—ઠા. ઉકા જુહા પાનવાળાની દુકાને

ઠે. ફકીરાપેઠ

” ” ઠા. ગોરધન પચાણની દુકાને બુકસેલર
અને કટલેરીવારા સદર-બજાર.

મકાશકો,

બુકસેલર કાઝીદાસ મકનજીની દુકા

સદર બજાર કેમ્પ—કરાચી.

તા. ક.—બહાર ગામના ગ્રાહકોએ વી. પી. ના
અરચથી બચવું હોય તો ચાલ આનાની પોસ્ટની ટીકીટ
મકાશકને મોકલી પુસ્તક મંગાવી લેવું.

કા. મ. બુ. કરાચી

પ્રસ્તાવના.

વર્તમાન પરિસ્થિતિ વિચારતાં, મનુષ્યોના વિચારોનું પરિવર્તન થયું છે. પ્રાચીન સંસ્કૃતિને તુલન સ્વરૂપ આપીને આપણે વિદ્વાન વર્ગ સમાજને સન્માર્ગે દોરવા ઘટતા પ્રયત્નો કરે છે. આપણે સહુ સમજી શકીએ છીએ, કે મનુષ્ય જીવનની ઇશ્વરી ફરજે બળવીને જ આત્માની ઉન્નતિ કરી શકાય છે.

આપણો મૂખ્ય ધર્મ આપણા આત્માને ઉત્કૃષ્ટ કરવાનો છે. આત્મા ઉત્કૃષ્ટ થાય, ત્યારે જ જન્મ મરણનો ફેરો ટળે અને મોક્ષ મળે. પ્રાચીન સમયમાં આપણા ઋષિ મુનીઓ માયાથી દૂર રહી, નદી કિનારે પર્ણકુટી બાંધીને સદા આનંદે રહેતા અને ત્યાં બેઠા બેઠા પોતાના આત્માનું અને જગતનું કલ્યાણ કરી શકતા. સમયનું પરિવર્તન થયું અને ષડરિપુઓએ આપણને ઘેરી લીધા. એ ષડરિપુઓને નારી હઠાવવા આપણી પાસે જ્ઞાનરૂપ હથિયાર તો રહ્યું નહીં. જ્યાં સુધી એ રિપુઓ દુર ન થાય, ત્યાં સુધી આપણે સ્વધર્મ પાલન કરી શકીએ નહીં; તો પછી આત્માનું કલ્યાણ તે શી રીતે થાય ?

હવે જ્ઞાન મેળવવા માટે સત્યપુરૂષોનો સમાગમ કરવો જોઈએ, અને તેવા જ મહાપુરૂષોની પ્રસાદીરૂપ જ્ઞાન માર્ગના ઉપદેશાત્મક પુસ્તકો વાંચીને ષડરિપુઓને હઠાવવા કમર કસવી જોઈએ પ્રથમ સાધન સત્પુરૂષોનો કે મહાત્માઓનો સમાગમ છે. પરંતુ આવા મહાત્માઓ પ્રત્યેક સ્થળોમાં મળી શકતા નથી કદાચ મળી શકતા હોય તો પગે ચાલીને જ્ઞાન મેળવવા માત્ર સશક્ત મનુષ્યો જ જઈ શકે છે અને તે પણ પ્રનાદને લીધે દર રોજ જતાં જતાં થાકી જાય છે, આ હકીકત ઘણાઓએ અનુભવી હશે તેથી બીજું સાધન કે જે જ્ઞાન માર્ગનાં ઉત્તમ પુસ્તકો છે તેમાંથી સશક્ત અને અશક્ત સર્વેને જોઈએ તેટલો લાભ મળી શકે છે. મહાત્માઓની મધુર વાણીથી ભરેલા આવાં સુંદર પુસ્તકો ઘણાં પ્રકટ થાય છે અને પ્રત્યેક જુજાસુ મનુષ્ય તેને સર્હંષ આદર આપે છે. આવાં પુસ્તકો જેમ વધારે પ્રકટ થાય તેમ જ્ઞાન મેળવવાના સાહિત્યમાં વૃદ્ધિ થાય છે. એમ માનીને અમારા આ લઘુ પુસ્તકો જન સમાજ સહર્ષ વધારી લેશે એવી આશા રાખીએ છીએ.

અમારા આ ભજન સંગ્રહમાં લીધેલા ભજનો જે જે સત્પુરુષોનાં રચેલાં છે; તેઓશ્રીનો અમે અભાર માનીએ છીએ અને સુસ્ત વાંચકોને તેમાં કંઈ પણ દોષ જણાય તો તે ક્ષતવ્ય દ્રષ્ટિથી સુધારીને વાંચવા વિજ્ઞપ્તિ કરીએ છીએ અમારો આ પ્રયત્ન જીજ્ઞસુ સજ્જનોને રૂચીકર લાગશે તો હવે પછી એ દિશામાં અમે અમારી પ્રવૃત્તિને ચાલુ રાખવા સહર્ષ તત્પર રહીશું, એસ્તુ.

વસંત પંચમી.

સંવત ૧૯૮૦

લી.

પ્રકાશકો.

તેમજ હાલમાં અમારા તરફથી નવું છપાતું પુસ્તક નામે ભક્તિભાનું અથવા સનાતન વીચાર માંળા શ્રાવણ માસની આખર સુદ્ધીમાં બરાર પડસે આ પુસ્તક માં કબીરના તથા ગોરખના ઉલટી વાણીના ભજનનો અર્થ વાચતાં આનંદ આવશે તોગ્રહાક થનારે પોતાનું નામ પુરા સરનામા શાથે લખી જણાવવું

વાંચનના શોખીનાને ખુશ બનાવે.

—:૦:—

હિંદુસ્તાનમાં મુંબઈ, અમદાવાદ, ભાવનગર, સુરત વિગેરે સ્થળોના પ્રસિદ્ધ બુકસેલરોએ, નામીયા વિદ્વાન લેખકો દ્વારા બહાર પાડેલી વાર્તાઓ, સલાવાંતર નાટકો તેમજ ધાર્મિક લજ્જનના પુસ્તકો અને સ્કુલમાં ચાલતાં દરેક ગુજરાતી પુસ્તકો ઉપરાંત કનોજના દરેક બતના સ્વદેશી અક્ષરો જેવાં કે હીનો, ગુલાબ, ખસ, કેવડો તથા સુખડનું ચોખું તેલ, આમળાનું તેલ, હીનાનું તેલ, સુગંધી અગરબત્તી અને મુંબઈના સુરમે નં ૧, ૪ અને નં. ૧૩ વગેરે પ્રીકાચત ભાવે નીચલે ઠેકાણેથી મળશે.

ઉપરાંત નવાં વરસનાં પંચાંગ, ડાયરીબુકો અને સુંદર કેલેન્ડરો તેમજ નવાં વરસનાં કંકોત્રી કાર્ડો, દરેક નેતાના રંગ બેરંગી અને દરેક સાઇઝની તસ્વીરોવાળા પશુ અત્રેથી મળી શકશે.

ડા. કાળીદાસ અને મકનજીની કું-

બુકસેલર્સ

સર બજાર, — કરાચી.

રાણીજી-કેમ રીશાયા

બોલો તો ખરા

રાણીજી:—શું બોલીએ જીવોને હાથમાં બંધીએ ક્યાં છે.

શેઠજી:—હું કાલે રાતના જે બંગડી લાવ્યો છું તે કાં નથી પહેરતા.

રાણીજી:—ખરી તમારી બેઠેલી ને હાથ છોલી નાખે તેવી બંગડી ક્યાંથી લાવ્યા.

શેઠજી:—હેદરાબાદના શહેરમાંથી સીધી વેપારીને ત્યાંથી.

રાણીજી:—સીધી વેપારી બંગડી વેચવામાં શું જાણે તેવી નકામી બંગડી હું નહીં પહેરવાની.

શેઠજી:—તો મહેરમાની કરી ફરમાવશો—ક્યાંથી લાવી આપું.

રાણીજી:—હેદરાબાદ સદર બજારમાં ગોરધનદાશ પચાણને ત્યાં દરેક જાતની બંગડી મલે છે ત્યાં જામ શારી ફેન્સી બંગડી લાવી આપશો તો જ બોલીશ

શેઠજી:—બહુ સારું મહેરમાન હમણા જ લાવી આપું છું તે સાથે બીજું કાંઈ જોઈએ તો ફરમાવશો.

રાણીજી:—વાર તો તેની સાથે આપણા ઘેરને શલુગારવા માટે કોપચાસર—ગલાશ—બરણી વીગેરે પણ લાવશો તેની સાથે આપણા બચુ માટે બાણવાની ચોપડી તથા શલેટ—પેનશીલ વીગેરે પણ લાવશો.

શેઠજી:—બહુ સારું મહેરમાન હમણા જ લાવી આપું છું.

હા. જોન્ધન પચાણ

ગલાશઘેરની ટુકાનેથી, સદર બજાર—હેદરાબાદ સીધ.

અર્બુદામૃત રોગાન્તક યુણાંગારની બાળા સોગડી વાપરો

મહાન પુરોહિતે મન તથા ઇંદ્રિયોને જય કરવામાં મુશ્કેલીઓ વેઠવી પડે છે તો વર્તમાન કાળના દર્પિતોને માટે કઠણ ગણાય મન તથા ઇંદ્રિયોને સયમમાં રાખવામાં ન આવે તો અનેક પ્રકારના રોગોને ઉત્પન્ન કરે છે અને તેમાંથી સ્ત્રીઓને પ્રદર, આર્તવરોધ રક્તગુહ્ન સુવરોમ વિગેરે રોગો થાય છે તેમાંના રોગવાળી સ્ત્રીઓ ને ધાવતા બાળકોને પણ અનેક પ્રકારના રોગોનો વારસો મળે છે.

ઉદરના રોગો, હૃદયના રોગો તથા લોહી વીકારના રોગોને નાશ કરી, પાચન શક્તિ વધારવામાં બાળા સોગડીએ પ્રખ્યાતિ મેળવી છે ખાશ સીના દરદો માટે આ સોગડીને અર્બુદા વ્યાદિ ક્વાથમાં મેળવાને પીવાથી સ્ત્રીઓના રોગો નાશ કરે છે કીમત રૂ. ૧ નું મનીઓરડર કરનારને ૬ સોગડી પોસ્ટેજ થી મોકલવામાં આવશે.

ટુંક સમયમાં છપાઈ બહાર પડશે:—

જતીની જડોબુટ્ટી અથવા કોકાની કેળવણીનું કંદ

મળવાનું ઠેકાણું

અર્બુદામૃત રોગાન્તક યુણાંગાર

પેઈન્ટર ડી. જે. શાહ

સદર બબ્બર:—હૃદાબાદ સિન્ધ

— संसार से तु —

अथवा

महान् पुरुषोनी प्रसादी

श्री परमात्माने वंदन.

शांताकारं लुण्ग शयनं पद्मनालसुरेशम्
विश्वाधारं गगनसदृशं भेधवर्णं शुभांगम्,
लक्ष्मीकांतं कमलनयनं योगिलिङ्गानगम्यम्
वन्दे विष्णुं लवलयहरं सर्वं लोकैक नाथम्.

શ્રી ! રામા પુરુષોત્તમા નરહરે નારાયણા કશવા
 ગોવિન્દ ગરુડધ્વજ ગુણનીધે દામોદરા માધવા
 શ્રી કૃષ્ણ કમલા પતિ યદુપતિ સીતાપતિ શ્રીપતિ
 વૈકુંઠાધિપતિ ચરાચરપતિ લક્ષ્મીપતે પાહીમાંમ
 આદૈરામ તપોવનાધિગમન હત્વા મૃગા કાંચનમ્
 વૈદેહી હરણુ જટાયુ મરણુ સુગ્રીવ સંભાષણમ્
 વાલી નિઝહણુ સમુદ્ર તરણુ લંકાપુરી દાહનમ
 પશ્ચાદ રાવણુ કુંભકરણુ હનનં એતધી રામાયણમ્
 આદૌ દેવકી દેવ ગર્ભજનનં ગોપી ગ્રહેવર્ધમનમ્
 માયા પુતના જીવતાપ હનનં ગોવર્ધનો ધારણમ્
 કંસા છેદન કૌરવાદી હનનં ક્રુન્તા સુતા પાલનમ
 એતદ્ શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણુ કથીતં શ્રી કૃષ્ણલીલા મૃતમ્

ભજન (૩) ધંધર સ્તુતી

અયે પ્રગટ કૃપાલા દીન દયાલા કૌશલ્યા હિતકારી,
 હર્ષિત મહતારી મુનીમન હારી અદ્ભુત રૂપ નિહારી, ૧
 લોચન અભરિમા તનુ ધનુ શ્યામા નિજ આયુધ ભુજચારી,
 ભૂષણુ વનમાલા નયન વિશાલા શોભા સિંધુ ખરારી, ૨
 કહું દોઢર જેરી અસ્તુતિ, તોરી કેહિ વિધિ કરૌ અનન્તા,
 માયા ગુણુ જાનાં તીત અમાના વેદ પુરાણાં મનંતા, ૩
 કરેણુ સુખ સાગર સખ ગુણુ આગર જ્યદિ આવહિ સ્તુતિ સંતાં,

સો મમ વિત ભાગી જન અનુરાગી પ્રગટ ભયે શ્રીકંતા ૩
 બ્રહ્માંડ નિકાયા નિર્મિત માયા રોમ રોમ પ્રતિ વેદ કહે;
 મમ ઉરસો યાસી યહ ઉપહાસી સુનત શીર મતિ થિર ન રહે ૪
 ઉપજા જળ જ્ઞાના પ્રભુ મુસકાના ચરિત બહુત વિધિ કીન્હ ચહે;
 કહિ કથા સુનાઇ માતુ બુઝાઈ જૈહિ પ્રકાર સુત પ્રેમ લહે ૫
 માતા પુની બોલી સોમતિ ડોલી તજહુ તાત યહ રૂપા;
 કીજૈ શિશુ લીલા અતિ પ્રિય શીલા યહ સુખ પરમ અનૂપા ૬
 સુનિ વચન મુજનના રોદન ઠાના હોઈ બાલક સુર ભૂપા;
 યહ ચરિત જે ગાવહિં હરિપદ પાવહિં તેન પરહિં ભવકૂપા ૭

ઢાહરો

વિપ્ર ધેનું સુર સંતહિત લીન્હ મનુજ અવતર;
 નિજ ઇચ્છા નિમિતનું માયા ગુણુ ગોપાળ
 શિયા વર રામચંદ્રકી જે ઉમાપતિ મહાદેવકી જે પવનસુત હનુ
 માનકી જે બોલે ભાઈ સખ સંતનકી જે.

ઇન્દ્ર સ્તુતી.

હીના નાથ દયાલ નટવર હાથ મારો મુકશેમાં
 હાથ મારો મુકશેમાં હાથ મારો મુકશેમાં— હીના.
 આ મહાભવસાગરે ભગવાન નું સુલો પડ્યો જુ.

ચઉદ લોક નિવાસી ચપલા કાંત આ તક ચુકશોમાં—દીના.
 ઓથ ઇશ્વર આપની સાધન વીશે સમજું નહીં હું,
 પ્રાણ પાલક પોત જોઇ શંખ આખર કુંકશોમાં—દીના.
 માત તાત સગા સહોદર જે કહું તે આપ મારે
 હે કૃપા અમૃતના સરોવર દાસ સાર ચુકશોમાં—દીના.
 શરણ કશવલાલનું છે ચરણ હે હરીરામ તારું
 અખીલ નાયક આ સમય ખોટે મસે પણ ખુટશોમાં—દીના.

વધજીવ જનનાં લક્ષણ.

વૈશ્ણવ જન તો તેને કહીએ,
 જે પીડ પરાઇ જાણેરે.
 પર દુઃખે ઉપકાર કરે તોયે,
 મન અભિમાન ન આણેરે—વૈ.
 સકલ લોકમાં સહુને વદે,
 નિંદા ન કરે કેનીરે;
 વાય કાછ મન નિશ્ચય રાખે,
 ધન ધન જનની તેનીરે—વૈ.
 સમદ્રષ્ટિ ને તૃણા ત્યાગી,
 પરસ્ત્રી જેને માતરે;
 જીવ્હા થકી અસત્ય ન ખોલે,
 પરધન નવ ઝાલે હાથરે—વૈ.

(૫)

મોહ માયા વ્યાપે નહીં જેને,
 દ્રઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાંરે;
 રામ નામ શું તાળી લાગી.
 સકલ તીર્થ જેના તનમાંરે—વૈ.
 વણુ લોભીને કપટ રહિત છે,
 કામ ક્રોધ નિવાર્યારે;
 ભણે નરસિંયો તેનું દર્શન કરતાં,
 કુળ એકાંતેર તાર્યા રે—વૈ.
 નરસિંહ મહેતા.

પદ ૧ છું રાગ પ્રભાત.

સમરને શ્રીહરી મેલ્ય મમતા પરી
 જેને વિચારીને મુળ તારં,
 તું અલ્યા કાણુને કોને વળગી રહ્યો,
 વગર સમજે કહે માહરં માહરં.—સમર.
 દેહ તારી નથી જેતુ ભુગતે કરી
 રાખતા નવ રહે નિશ્ચય જાયે
 દેહ સખધ તજે નવ નવા બહુ થશે
 પુત્ર કલત્ર પરિવાર બહાએ—સમર
 ધન તણું ધ્યાન તું અહોનિશઆદરે
 એજ તારે અંતરાય મોટી

પાસે છે પીચુ અલ્યા તેને નવ પરખીયો
 હાથથી બાજુ ગઈ થયોરે મોટી--સમર
 ભરનિદ્રા ભર્યા શંધિ ઘેરો ઘણો
 સંતના સખદ સુણી કાન જાગે
 ન જાગતાં નરસૈયો લાજ છે અતિ ઘણી
 જન્મો જન્મ તારી જ્ઞાતિ લાગે--સમર.

પદ બીજું રાગ પ્રભાત.

શા સુખે સુતો સંભાળથી નાથને હાથ તે હરી વીના કોણુ સ્હાયે,
 તાતને માત સુત જાત ટોળે મળ્યા દોહલી વેળા સૌ દુર જાયે--શા.
 ઉઘે મસ્તક હતો ઉઘ તપ આદરી ભકિત કીધી ભગવાન કરી
 અવતરી પાશ બંધાયો માયા તણો, કપટી લાલચે લીધો ઘેરી--શા.
 દીવસે ચોદસ ભમ્યો રાત નિદ્રા વીશે સ્વપ્નમાં સંભારે મોટી માયા,
 પલક પરવાર નહિ હરીને ભજવા તણો જ્યા લગી સંજોગ કાયા--શા,
 ધનધામે કરી મોહી રહ્યો લોભીયો વેદના વિસરી ગર્ભ કરી,
 નાથ ત્રિલોકના હરિ નસંભારીયા, જ્યારે રાખ્યો તો જઠરામા ઘેરી--શા.
 જાગ્યરે જીવડા વાજ આવ્યો ઘણું કેટલો એક પ્રતિ બોધ દીજો
 નરસીંહના સ્વામીને નિત્ય સંભાળતા દેહના દુષ્ટ્ય દુર કીજો--શા.

પદ ૩ જુ રાગ પ્રભાત.

જ્યાં લગી આત્મા તત્વ ચિન્હો નહિ
 ત્યાં લગી સાધના સર્વ જુડી

મનુષ દેહ તારો સાવ એજે ગયો,
 માવહાંની જેમ વૃશ્ચી જૂહી— જ્યાં.
 શું થયું સ્નાન સેવાને પુજા થકી,
 શું થયું ઘેર રહી દાન દીધે,
 શું થયું ધરી જટા ભરમ લેપન કરે,
 શું થયું વાળ લોચન કાધે— જ્યાં
 શું થયું તપને તીરથ કીધા થકી,
 શું થયું માલ ગ્રહી નામ લીધે;
 શું થયું તિલકને તુલસી ધર્યાં થકી,
 શું થયું ગંગાજળ પાન પીધે,— જ્યાં.
 શું થયું વેદ વ્યાકરણ વાણી વદે થકી,
 શું થયું રાગને રંગ જાણે;
 શું થયું ખટ દરશન સેવા થકી
 શું થયું વરણના ભેદ આણે— જ્યાં.
 એ પરપંચ સહુ પેટ ભરવા તણાં,
 આત્મારામ પરિબ્રહ્મ ન જોયો;
 કે નરસૈયો તત્વ દરશન વિના.
 રત્ન ચિંતામણી જન્મ ખોયો— જ્યાં

પદ ૪થું રાગ પ્રભાત.

અખીલ બ્રહ્માડમાં એક તું શ્રીહરી,
 જીજ્ઞવ રૂપે અનંત ભાસે;

દેહમાં દેવતું તેજમા તત્વતું
 શુન્યમાં શબ્દ થઈ વેદ ભાસે; અ.
 પવનતું પાંણીતું ભુમિતું ભુદરા,
 વૃક્ષ થઈ કુલી રહ્યો આકાશે;
 વિવિધ રચના કરી અનેક રસ લેવાને
 શિવ થકી જીવ થયો એજ આશે અ.
 વેદતો એમ વહે શ્રુતિ સ્મૃતિ શાખદે અ.
 કનક કુંડલ ત્રિશે ભેદ ન હોયે;
 ઘાટ ઘડ્યા પછે નામ રૂપ જુજતા;
 અંત્યે તેતો હેમનું હમ હોયે અ.
 વૃક્ષમાં જીજતું જીજમાં વૃક્ષતું
 જોડું પટાંતરે એજ પાસે,
 ભણે નરસૈયો એ મનતણી શોધના,
 પ્રીત કરૂં પ્રેમથી પ્રગટ થાશે અ.

પદ પસુ રામ રામગ્રા.

અગ્રત થાયો અંધુ મહારારે ક્યાં સુધી સુતાયે
 અવિધા તમ આજે હાણી સ્વરૂપ જેથી પમાયે જા,
 સુર્યોદય હતો નહિરે નિદ્રા હતી સુપ્રમાણ

સદગુરુ શાસ્ત્ર સૂર્ય લહી હવે જાણો તે હાણુ જા,
 કોઈ ઉંઘતું આખો ગત્રોએરે કોઈ રાત્રિ ને દીન
 આતો ઉંઘ કોટી જન્મની હજુએ તેમા લીન જા
 નાદ થોડો પાસે થતારે નિદ્રા તરત હણાયે
 ઘોષ કરી શસ્ત્રો થાકીયા તે પચુ તે તો જણાયે જા,
 માધુઓ ઢઢોળે સ્નેહથીરે ચીમટી દુઃખની ભરાયે
 જાગત માધક તો જની ઉંઘમાં તોય સરાયે જા,
 ઉન્નત દશા આગળ ખડીરે ઉંઘમાં તે ન જણાયે
 ચક્ષુ છતાં અંધજા બની હાથે કરીને હણાયે જા.
 બોધ ભાનું સન્મુખ કરીરે કરી તમશનો નાશ
 બ્રહ્મસ્વરૂપ બની જઈ બનજો સ્વયં પ્રકાશ જા.

પદ ૬૪ રામેત્રા.

વનચર વિરા લવામણી, કહેને ક્યાં થકી જાળ્યો
 આરે મુદ્રિકા શ્રીરામના કહેને ક્યાં થકી લાળ્યો વનચર,
 આરે મુદ્રિકા શ્રીરામના, કોઈને જોવા ન જડતો
 તે તારે હાથે આવી ચડી, મુને કલ નથી પડતી વનચર-
 બોલેજ બોલને બાંધવા, સાચી સંભળાવે વાત
 જવાલા એલવજો બનકી, કુશળ છે રંધુનાથ વનચર.

કેપ કરી મારે કંથળ, કેમ હાથે ન મારી
 કપુર લઈ ચાલ્યું કાગને, મારે વાલે વિસારી વનચર.
 નાથ નમેરા કેમ થયા, હેડા કંકણ જ કીધા
 સતીને મેલીને સાધુ થયા, મુખ મુનીવૃત લીધા વનચર.
 જોગ લીધો બે બાંધવે, બેઠા આસન વાળી
 શ્રીવાત થયાં સહુ દેખતાં, પીધાં ઉપવીત બાલી વનચર
 આજ કાલ રામજી આવશે તારે અમલા ઉગરશે
 નાથ વિજેગે ટાળ વળી નારી નીશ્યે મરશે વનચર.
 નાથ નિહાલવા નેત્ર ગળ્યા, મર્મનાં પાર ન આવ્યો
 રણુછોડના સ્વામીને જઈ કહેજે, સતીએ સંદેશો કહાવ્યો વનચર.

પદ ૭ મું રામશ્રી

હસિને બેલ્યા હનુમાનજી માતા આજ્ઞા પાળું
 કહોતો રાવણને રોળવું, કહોતો લંકા પ્રજાળું હસિને.
 કહોતો રાક્ષસના કુલને, ખરી ખાતેથી ખાઉં
 કહોતો બાંધે બેસારોને, પેલે પાર લઈ જાઉં હસિને.
 વિપત પડે નવ ખુદીએ, રામજી છે રૂડા
 નથી સતી પતી સાધુ થયા, નથી દીલના કુડા હસિને.
 રામ લક્ષ્મણ આરોગ્ય છે, સમાચાર છે સારા

મારી માતાનું દુઃખ જોઈને, આવે આંસુની ધારા હસિને.
 તમે કહ્યું માનો મારા માતાજી, કશિચિતા ન કરાએ
 સાથે મને કરી સાધવી, ધ્યાન ધણીનું ધરીએ હસિને.
 દુર મતિએ કર્મ કયું, મોટું વેરજ વાળ્યું
 પાપી તણા પ્રાણ લઈ કરી, આપણે ઘેર બાંધું હસિને.
 ઓ આવે રૂડા રામજી, ટાળવા દુઃખ તમારું
 શુદ્ધ લેવા મને મોકલ્યો, કહ્યું માંનજે મારું હસિને.
 ઓ આવે રઘુ નાથજી, જાણીએ જોગ માયા
 રાજા રાવણને મારશે, ગુણ રણછોટે ગાયા હસિને.

પદ ૮ મું રામગ્રી

સીતા વિજેગેશ્રીરામજી, લક્ષ્મણ નેરે પુછે
 હજી હનુમાન ન આવોયો નહિ તેનું કારણ શું છે સિતા.
 અવધ કરી અહીંથી ગયો, હૃતો હમણાંજ આવું
 સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળની, શુદ્ધ પહોરમાં લાવું સિતા.
 મારૂં મન રહેતું નથી ભાઈ, ઘર શું ભાંવ્યું
 સીતા ગયે શું ઉગર્યું, મોટું લાંછન લાગ્યું સિતા.
 જડશે નહિ જો જાનકી, ત્યારે શી ગત થાશે
 લોક લાંછન વળી લાગશે, વિશ્વમા નહિ રહેવાશે સિતા.

બોલ બાંધવના સાંભળી, બોલ્યા લક્ષ્મણ વીર
 સીતાને શોધી લાવશું, મન રાખો ધીર સિતા,
 રૂઢ કરે શ્રીરામજી, શોકે સાગર શુકે
 લક્ષ્મણ કહે સત્ય માનજો, સતી સત્ય ન મુંકે સિતા,
 સીતાજી સરખી સતી નહિ રહેશે આપ વિચારી
 અવર પુરૂષ સામું નવ જીએ, નાખે વિશ્વ સહારી સિતા.
 બન્યો અન્ય બાંધવ બોલ્યાં, વાટ જીવે એમ કહીને
 એટલે હનુમાન આવીયા, શુદ્ધ સીતાની લઈને સિતા.
 હરખ થયો શ્રીરામને, કુશળ છે મારી માતા
 મુજને કહે કહેજે મુજ નાથને, આવી કરો સુખદાતા સિતા.
 નીશદિન નામ લે તમતણું, શોકાતુર થઈને
 કહ્યું મેં જે વહલા આવશું, શ્રીરામને લઈને સિતા.
 હરખ થયો શ્રીરામને, શેન્ય તત્પર કીધું
 પાજ બાંધી પાર ઉતર્યા, જઈ દુઃદલીક દીધું સિતા.
 રીછવાનર શ્રીરામના દળ ભારેરે મચાવ્યું
 રાક્ષસ રાજ રાવણ તણા જીવે જોર મચાવ્યું સિતા.
 હારે નહિ કોઈ કોઈથી, માર મોકમ મારે
 રામ લક્ષ્મણ કોધે ચડયા, કપી કોપ્યા ત્યારે સિતા.
 જીવે કરી રામ જીતીયા, રાવણનેરે માર્યો

રાજ વિલિખણને આપ્યું, તન તાપ નિવાર્યો સિતા.
 સિતા લઈ શ્રીરામજી અયોધ્યામાં આવ્યા.
 જ્ય જ્ય જ્યકાર ત્યાં થઈ રહ્યો, પ્રજાને મન લાગ્યા સિતા.
 રામ કથા રસ સાંભળે, મુખ વગણી ન જાય
 ભવસાગર દેરો ટળે, ગુણ રણછેણ ગાય સિતા.

પદ ૯ મું રામગ્રી

ગવણ કહેરે મદોદરી હારશે નહિ હૈયે
 લંકા ગઢ કેમ લેવાશે. દશરથને ઇચ્છે રાવણ
 સેના એની શોભતી માંહા વાનર વાડ
 રામ રાવણને જીતશે, એતો શાખાળ સાડ રાવણ
 થાળી વગાડે હું નવ ખીડી, રહ્યા ત્રંખાળ ગાળ
 અમ આગળ એનો શો આશરો, જક માકરો જાઝી રાવણ
 અજાણ્યો મારો એ નથી, માનની મત પાઈ
 જોર કરીને આવ્યો, જોજો જનકનો જમાઈ રાવણ

પદ ૧૦ રામગ્રી

કહ્યુરે માનો મારા કંથજી, રૂડા રામજી આવે
 પથર તારી પાણીમાં, પ્રભુ પાજ અધાવે કહરૂરેમાનો

નારી આપો જઈ નરપતિ, કરો પ્રભુને પ્રણામ
 કયા કરશે ક્યાલજી, સગસે આપણું કામ કહ્યુરેમાનો
 માનોજી કહેરે મદોદરી સુણીએ મારા સ્વામી
 એને લેજી તમે આજળી એ છે અંતઃજાતી કહ્યુરેમાનો
 એા જીવો ગરદ ઉડે ઘણી મહેલ થઈ ગયા મેલા
 સીતાને લઈને જઈ મળો સ્વામી કાં થયા ઘેલા કહ્યુરે
 આજ સ્વપ્નમા આવોઉ લંકામાં લાહય લાગી
 ગમ બાણે દશ શીશ હણ્યા, એટલે હું મગી કહ્યુરે
 પેટ ચોળીને પીડા કરી, માન મણીધરનું લીધું
 આલ સાથે જઈ આથડયા, વેર મોટા શું કીધું કહ્યુરે
 સ્વામીજી એ શું કયું તમે, જીએ મહા જીધ્ધ થાશે
 પ્રાણ તમારા લઈને, શ્રીતા રામ વેર જાશે કહ્યુરે

પદ ૧૧ રાગ પ્રભાત.

ઉઠ પ્રભાત સમસ્તેતું, શ્રી ગણેશ દેવા
 માતા બાકી પાવતીને, પીતા શંકર દેવા-ટેક.
 એક દંત ક્યાવંત, ચાર ભુજ ધારી.
 મસ્તકે સિદ્ધર સોહ મુસ્કકી સ્વારી-ઉઠ પ્રભાત
 ચડતેક પાન કુંજ ખાતેક મેવા

સકળ સરૂષ્ટી તમકુ રટત, શંકર મહાદેવા—ઉઠ પ્રભાત
 સંગ શિવ ભુદ્ધિનારી, ચમર નીત્ય કરે
 વાકો નામ નીત્ય લીજે સરવ વિદ્યન હરે ઉઠ—પ્રભાત
 કનક થાળ મુક્ત માલ જાત સહુ વારી
 તાનશેન ગજનંદ, ગાવત સુલકારી ઉઠ—પ્રભાત

પદ ૧૨ રાગ પ્રભાત

કોણ એ સમાના કામની, હત ફળીએલ રામા
 દ્રોપદીની લજ્જા રાખવા, હરી ઉભા છે સામા—કોણ
 વહાલોળ ગયાતા વાડાએ, મરે સુંદરી સાથે
 શેલડીની છેલ ઉતારતાં, છરી બેડો છે હાથે—કોણ
 માનની મંદીર સ્ત્રીધાળ્યા, ચીથરડું ર લેવા
 દ્રોપદીએ ચીર વધેરીયું, હરીન હાથે બંધેવા—કોણ
 ત્રોકમે તેના તાંતણા, લખી રાખ્યા છે લેખે
 નવસે નવાણું ચીર પુરીયાં, સઘળી સભા દેખે—કોણ
 ગરૂડે ચડીને ગોવિંદ આવાયા, અંતર્યામી
 ભકત ઉદારણ બુખરો, મેતા નરસંયાનો રાખી—જુકો

પદ ૧૩ રાગ પ્રભાત

જળ કમળ છાંડી જાને બાળા સ્વામી મરો જાગશે,
 જાગશે તુને મારશે મને બાળ હલ્યા લાગશે જાગકમળ ટેક
 કહેરે બાળ તું મારગ ભુલ્યો, કે તારા વેરીએ વળાવીઓ;
 નીશ્રવ તારો કાળજ ખુટ્યો અહીયાં તે શીઘ્ર આલીઓ, જળ૦ ૧
 નથી નાગણ હું મારગ ભુલ્યો, નથી મારા વેરીએ વળાવીઓ;
 મધુરા નગરીમા જુજટું રમતાં નાગનું શીશ હું હારીઓ, ૨
 રંગે રૂઠો રૂપે પુરો દીશતો કોડીલો કોડામણો;
 વારી માતાએ કેડલા જન્મ્યા તેમાં તું અળખામણો
 મારી માતાએ બેડ જન્મ્યા! તેમાં હું નટવર નહાનડો;
 જગાડતારા નાગને માફ નામ કૃષ્ણ કહાનડો ૩
 લાખ સવાનો મારો હાર આપું આપુંરે તુજને દોરીયો,
 એટલું મારા નાગથી છાનું આપું તુજને ચોરીયો ૪
 શું કરું નાગણ હાર તારો શું કરું તારો દોરીયો;
 શાને કાળે નાગણ તારે ઘરમાં કરવી ચોરીયો, ૫
 ચરણ ચાંપી મુછ મરડી નાગણે નાગ જગાદીયો,
 ઉઠોને બળવંત કોઈ બાગણે બાળક આવીયો ૬
 બેઉ બળીયા બથે વળીયા કૃષ્ણે કલીનાગ નાથીયો;
 સહસ્ર ફેણે કુંડવે જેમ ગગને ગાળે હાથીયો ૭

નાગણ સૌ વીલાપ કરે જે નાગને બહુ દુઃખ આપશે;
 મથુરા નગરીમાં લઈ જશે પછી નાગનું શીશ કાપશે ૬
 બેઉ કર બેડીને વીનવે સ્વામી મુકો અમારા કંથને;
 અમે અપરાધી કાંઈ ન સમજ્યા ન ઓળખ્યા ભગવંતને ૧૦
 થાળ ભરી સગ મોતીયે શ્રી કૃષ્ણને વધાવીઓ;
 નરસીયાના નાથ પાસેથી નાગણે નાગ છોડાવીઓ. ૧૧

૧૯ રાગ પ્રભાત.

કોઈ સુધ્ધ લાવે મારા નાથનો તેને નવ નીધી આપું
 મોતીડે વધાવું તેહને કળ કોડેથી કાપું ટેક.
 સખી કોઈ સમજવીને ઘેર તેડી લાવે
 કઠણ હૈયાના કાનજ સદેશો ન કહાવે ૧
 કોઈ ગુણવતી ગોઠડો પ્રાંતમજીને પુછે
 શા માટે રીસાઈ ગયા તેનું કારણ શું છે ૨
 મુને મુકીને જોગી થયા કે કોઈએ ભરમાવ્યા
 મને ભરોસે મુકી ગયા હજી ઘેર ન આવ્યા ૩
 કાંઈ સમજણ પડતી નથી રહુ નિત્ય ઉદાશી
 વસમું લાગે મુને વીઠલા મથુરાના રેવાશી ૪
 અનેક અપરાધ ક્ષમા કીજીએ કહું છું શીરનામી
 વાત્રમ વેલા આવજો રણછોડ સ્વામી. ૫

હરીને ભજતાં હજી કોઈની લાજ, જતાં નથી ભણીરે ;
 જેની સુરતી શામળીયા સાથ, વહે વેદ વાણીરે. (ટીક)
 વહાલે ઊગાર્યો પ્રહલાદ, હિરણ્યકશિપુ માર્યો રે (૨)
 વિલીપણને આપ્યું રાજ્ય સવણ સંહાર્યો રે હરિને૦
 વહાલે નરસિંહ મહેતાને હાર, હાથોહાથ આપ્યોરે (૨)
 ધ્રુવને આપ્યું અવિચળ રાજ, પોતાનો કરી સ્થાપ્યોરે હરિને૦
 વહાલે મીરાં તે બાઈનાં ઝેર, હળાહળ પીધારે (૨)
 પાંચાળીનાં પુર્યા ચીર, પાંડવ કામ કીધારે હરિને૦
 આવો હરિ ભજવાનો લ્હાવો, ભજન કોઈ કરશેરે (૨)
 કર બેડી કહે પ્રેમાળદાસ, ભકતોનાં દુઃખ હરશેરે હરિને૦

કયા છે ત્યાં સુધી કર સમરમ કીરવારનું રે (ટીક)
 જતન કર્યું જઠરમાં જેણે તારો દેહ રચ્યોછે તેણે ;
 તેણે કામ કર્યું છે, અતિ ઉપકાર તુ રે. કયા૦
 પ્રસવ થયા પહેલું પય કીધું, મતાન સ્તનમાં રચી લીધું ;
 તેણે કારજ સીધું, તારા અહારનું રે. કયા૦
 કાન નેત્ર કીધાં છે કેવાં, સર્વે અંગ અમુલ્ય એવાં ;

અંતઃકરણ કીધાં છે, વિવિધ વિચારનાં રે. કાયા૦
 હાંત દીધા તુંને ચાવણું ચાતવા, અજ્ઞ સરણ્યું ઉદર ભરવા;
 કર દીધા કારજ કરવા વહેવારના રે. કાયા૦
 સુરદુર્લભ મનુષાદેહ પામી, લપટ ન થવું લુલુહરામી;
 છોટમ શરણ થહી લે, સરજવહારનું રે. કાયા૦

૨૨

જો વિચારીને જીવ હૃદયમાં, મરવું એ તો સહી (ટેક)
 મેડી મંદિરને માળીઆં તારાં પડ્યાં રહેશે સહી (૨)
 પ્રભુને અર્થે પધસો ન વાવર્યો, ઠાકડી ઠાલી ગઇ. જો૦
 કંચન જેવી કયા તારી, અડવા દેતા તુહિ (૨)
 ઘર છોડી સમશાને ચાલ્યા, ગોદરે રાખો થઇ. જો૦
 માત પીતા તારા બેન બનેવી, ને ઘરની નારી રહી (૨)
 છોકરાં તારાં અળગાં રહેશે, એકલો અશે વહી. જો૦
 હીર ભજે તમે હક હાલો એમ વેદમાં વાણી કહી (૨)
 હીરજી કહે જેણું હરિ ભજ્યા એની જગમાં યશે રહી. જો૦

૨૩

મારો હંસલો નાનો ને દેવળ મુનું તો થયું;
 મુનું નો થયુંરે પાંજર પડ્યું તો રહ્યુંરે. મારો૦

કુડી કુડી કાયા રામાં, જુઠી જુઠી માયારે	(૨)
કુડા દિલાસા અમને હૃદયે તો ગયો રે.	મારો૦
આરે કાયાની સાથે પ્રીતો બંધાણી રામા	(૨)
પડી ગયા દાંત રેખું પડી તો રહી રે	મારો૦
કાયાનો ગઢ હંસા ડોલવાને લાગ્યો રે	(૨)
ઉડી ગયો હંસ પાંજર પડ્યું તો રહ્યું રે.	મારો૦
બાધ મીરાં ગાય પ્રભુ, ગિરધરના ગુણ વાલા.	(૨)
છેલ્લી બાકી ના રાંધા રામ,	મારો૦

૨૪

જગત મિથ્યા વિષે.

સખી જન જગત વહેવાર, રેનકા સપના,	
તુમ કાયકું કયત હો યાર, ભુલ કર અપના.	(ટેક)
નીજ માત તાત દારા, સુત ભગિની બ્રાતા,	
એ સખી સવારથ જન, પરસ્પર નાતા	સખી૦
એક રામભજન ધીન, એર નહીં નિસ્તારા,	
ગુરૂજાન ગ્રહો તુમ ઉતરો લવજલ પારા	સખી૦
શિર કાલ અચાનક, બળર નહીં એક પલકી,	
કયા કરતે હો અભિમાન, આશ નહીં કલકી	સખી૦

૨૫

મુંને ઘડી નથી વિસરતા રામ. હરિવર સંકટ હતાં.	ટેક
વહાલાજી મારા; કરપર ગોવર્ધન ધાર્યો	(૨)
વહાલે વરજનો દેશ ઉગાર્યો રામ	હરિવર૦
વહાલાજી મારા, કાળીનાગે ફૂંદ કીધો	(૨)
લટકાળે નાથી દીધો રામ	હરિવર૦
વહાલાજી મારા, કંસ હતો બહુ અહંકારી	(૨)
મોહનજીએ નાખ્યો મારી રામ	હરિવર.
વહાલાજી મારા, મુષ્ટિક વાંદુલ સુદામાના લીધા	[૨]
એના મહેલ કનકના કીધા રામ	હરિવર.
વહાલાજી મારા, કુખ્ખાનું ચંદન લીધું	[૨]
એને રૂપ, અનુપમ લીધું રામ	હરિવર.
વહાલજી મારા, પાંચાળી સભામાં પોકારે	[૨]
પીંગળનાં પ્રાણજી ખ્યારા રામ	હરિવર.

૨૬

પ્રભુજીએ ધાર્યું હોય તે થાય;	
હાપણુ કોઈનું કામ ન આવે	[૨]
કરોને કોલી ઉપાય—હારે હારે કરોને.	પ્રભુ.

ભીમ, અર્જુન, સહદેવ, નિકુળ પાંચમાં ધર્મ કહેવાય;
 એ પાંચેના દેખતાંજીરે, સતી તે કેમ લુંટાય પ્રભુ.
 રામ જેવા સત્ પુરૂષ કહીએ, ને તે પણ વનમાં જાય;
 સતી સીતાને કલંક ચઢાયો, તો રાવણ શીર રોળાય પ્રભુ.
 રાજાને જ્યારે રૂઢ લાગી, ત્યારે મૃગયા રમવા જાય;
 એરે રૂષિને કોઈ દુલવશે, તેને વરત સર્પદંશ થાય પ્રભુ.
 પરીક્ષિત રાજાના જન્મેજય કહાવે, ને તે પણ રાજા કહેવાય;
 જગન કરતાં રંભાને વરતાં, અઠાર પ્રહરહત્યા થાય પ્રભુ.
 શુભ મુહુર્તને શુભ ચોઘડીયાં શુભ ગ્રહે લેવાય;
 સારાં મુતં બેઈ લગન લખીયાં; રંગભરેલી રોળાય પ્રભુ.
 હાણુ વૃદ્ધ છે હરીને હાથે, મુરખ મન મલકાય;
 કરનારો તો કરી રહ્યો છે, અણુસમભુ અચડાય પ્રભુ.

૨૭

કાવણી.

દેખા નહીં કહ્યું સાર, જગતમે દેખા નહીં કહ્યું સાર ટેક.
 ચઢેદ ચોકડી રાજ મીલે જામ ત્રપણાકાં નહીં પાર
 ભોગ ભોગવે ઈંદ્ર અપ્સરા ત્રપ્તી નહીં લગાર જગતમે.
 બુઠા રંગ રૂપમે બુઢી કયા કરત જમાર

રૂપ વીચં બલ નાસ હુવા તબ નહી હે અપની નાર
નહીહે અપની નાર જગતમે.

ખ્યારી મેરી બની પીગલા હુખ રહા એકવાર
તોખી પ્રામા કુતધની રાણી અશ્વપાલક ચાર
અશ્વપાલક ચાર જગતમે.

અલપ વખતકા એહી તમાસા દુઃખ હે અપરંપાર
ફેર પસ્તાના ચાર જગતમે.

એહી ભરથરી નાર ભરોસે ભુલી હુવા ખુવાર
એહી ભેખસે જગત સીખદાયું નવ દુખે અંસાર
નવ દુખે અંસાર જગતમે.

૨૮

કાચારે કેસે રોઈ તજ્જીયા પ્રાણ ટેક,
ઘરકી માયા ઘરમે છોડી, ગાય ભેંસ ચાર ઘોડો
રોતીનાર પદમણી છોડી, ચાર છોડી પુત્રન કેરી જોડી તજ.
ચારજનેકી આડ લગાવે, ચડે કાસ્ટકી ઘોડી
બચ ઉતારે નહી કીનારે, પુકતીનીરે ફાગન જેસી હોરી તજ.
માત તાવ સુત આવત રનેહી, સંગ ન આવે કોઈ
કહે કપીશ સુનો ભાઈ સાધુ, જીને જોડી ઉન પલખીય તોડી તજ.

મારા રામ ગયા વનવાસરે, ટેક
 નયણે નીદ્રા ન આવે જરી.
 હંસ વીનાના મારા સરોવર સુનારે,
 વાઘ વીના વનવાટરે, નયણે.
 પંખી વીનાના મારા પીંજરા સુનારે,
 મંદીરાંએ સુના સીતા રામરે, નયણે.

કાલીંગડો.

કરમ ગત ટાળી નાહી ટળે
 કાહુનસે રાહુ કાહુનસે સસીરવા જોગ સંજોગ પરે કરમ.
 ગુરૂ બસીસ્ટ પંડીત મુનીશાની સોધકે લગન ધરે
 સીતા હરણ મરણ દસરથકુ બીપત મે બીપત પડે કરમ.
 પાંચ ઓહી પાન્ડવ ધીર પ્રતાપી બનબન રોત શીરે
 સુરદાસ પ્રભુ અબ હોધ જકન્ક કવન મરે કરમ.

૩૧

હાર લઇયે તો આવે સુખની લહેર જો;
 આ દુર્લભ મનુષ્યા દેહનો લ્હાવો લીજીયે. (ટક)
 ક્યાં થકી આવ્યો ને જીવ તારે ક્યાં જવું;
 ખોલ વિચારી જો કરવાને ઠામજો;
 આ જુઠા જન્મત સાથે ઝઘડો નવ કીજીયે,
 અંતે સાચો ખેલી સીતારામ જો—આ દુર્લભ
 આ મનુષ્ય દેહ પામ્યોરે મોંઘા મુલની,
 કાટિ જનમનાં પુણ્ય તણો નહિ પારજો;
 આ શીશને સારેય માગી નહિ મળે,
 એક થડી તો લાખેણી વહા જાય જો—આ દુર્લભ
 આ વૃજવાસી ગોપીએ લ્હાવો લુટીયા,
 મુકી દીધી કાંઈ માત પીતા કુળ લાજજો;
 સાચું તે સગપણ રે શામળીયા તણું,
 સરીયાં સરીયાં એ વનિતાના કાજ જો—આ દુર્લભ
 આ તન, મન, ધન, જંતળનરે રંગ પતંગનો,
 આ જોને જોતામાં વણસી જાય જો;
 અંતરમાં ઓળખી લે આત્મા રામને,
 કહે પ્રીતમ તારું આવા ગમન મટી જાય જો—આ દુર્લભ

૩૨

જીવ તેં હરિ ન સમયાં થડી, કાયા કાલ જાશે પડી;
 મન તેં પ્રભુ ન સમયાં થડી, કાયા કાલ જાશે પડી.
 રાત દિવસ ધંધામાં રોજીયો, નિંદા કયા મુખ થડી;
 જોખનમાં જનમારો ખોયો, તારી મહેનત માથે પડી—જીવ..
 સોનાની ચાખડીએ ચડતો, ને હીરે રત્ને જડી;
 વાંકી ફાળું કલંગીવાળો ભાઈ જમડા જાશે જડી—જીવ..
 પહેરણુ પીતાંજર પલંગે પોદતો, ને ઓઢણુ છે. પામડી;
 આ લોક સુખમાં ઉઘી રહ્યો, પછી જમડા જાશે જડી—જીવ
 નાડી ખેંચાશે ને જીલ જલાશે. ને નીર નહિ ઉતરે નળી;
 હજાર વીંછીની વેદના થાશે, પછી કોઈ દીન આવશે ચઢી—જીવ.
 ખાટથું ધણું પાછ ખરચી ન શક્યો. ને ડાટી ખેડો છે દળી;
 બોળો ભગત કહે અતે એની, પછી બાંધી ચાલ્યા ઠાઠડી—જીવ..

૩૩

શા માટે તું ભજતો નથી, મોહજે સીતારામરે;
 આ કાયા તો તારી નથી. હાડકાં ને ચામ રે;
 તેમાં તે તું મોહી રહ્યો છે, ગાફલ ગુલામ રે:—શાં
 પાંડવોની પ્રતિજ્ઞા પાળી, દ્રોપદીનાં ચીર રે;
 સુદામાની વેળા વાળી, ઉગાયો પ્રહ્લાદરે:—શાં
 રાવણુ સરખા રાણા હતા, સોના સરખાં ધામ રે;

સવા વ્રક્ષ જેના પુત્ર હતા, તેના નથી કેકાણું કામ રે;—શા૦
 આગળ તો તારે હુકમાઈ હતી, ઘેર હતા મુલામ રે;
 બાળગરનો વાંદરો ભાઈ, ભરાવશે સાવમ રે;—શા૦
 કોચી મેડીને અજળ ઝરખા, નીચાં નીચાં ધામ રે;
 જવપતિ તો ચાલ્યા ગયા, તેના નથી કેકાણું કામ રે;—શા૦
 ધાઈધુતી ધન ભેળું કીધું, દાટ્યા રહેશે દામ રે;
 બાપદાદા જેના વહો ગયા, એના ખોળા કાઢોને નામ રે;—શા૦
 પાપની તો પાળો બાંધી, ધરમ નહીં જગાર રે;
 કહે ભવાનભાઈ સાલગો, તમે ભણ લીધો ભગવાન રે;—શા૦

૩૪

ખંરહુશી.

(નાથ કેસ ગજકો બંધ છોડાયો એ રાગ.)

નાથ કેસે દ્રોપદી કે ચીર ગદાએ
 ગજકો દેખ સખી બીસમાયે, ટેક.
 કૌરવ પાણ્ડવ મીલ આપ સમે જુવા ખેલરચાએ
 ડાર કપટકા પાસા સુકુની પાણ્ડવ રાજ હરાએ ૧ નાથ.
 દ્રુપદ સુતાકો બીચ સલાકે નગન કરનકો લાયે
 ધ્વાકાં નાથ લાજ રખ ખેરી તુમ બીન કાન સહાયે ૨ નાથ-
 દુસાસનને પકડ કેસે ચીર બંદનસો હટાયે
 ખેચત ખેચત અંતન આઓ અખર દેર લાભાયે ૩ નાથ.

ભીસ્મ દરોણ કર્ણ દુર્યોધન સખ મનમેં શરમાયે
અશ્વત્થામાનંદ જનકે હરીપાલક ત્રીનકો કોન દુખાયે ૪ નાથ

ભજન ૩૫ સુ (રામ બનંજરા)

સિરી કબ્જા લાજ રખ મેરી
મૈં શરેણુ પડી હું તેરી ॥ ૧ ॥
દુર્યોધન કપટ ચલાયા સખ પાંડવ રાજ હરાયાજ
મુજે બીચ સભાકે ઘેરી ॥ ૧ ॥
દુઃશાસન હાથ પસારે મેરે તનસેં ચીર ઉતારેજ
અળ લોક ખડે ચહું ફેર ॥ ૨ ॥ મૈં શરણુ.
અળ સકલ જગતકે માંહી મેરા કોઈ સહાયક નાહીજ
મુજે એક આશ તુજ ફેરી ॥ ૩ ॥ મૈં શરણુ.
તુમ ભકતનકે સુખદાઈ અગ વેગ ખબર લો આઈજ
અશ્વત્થામાનંદ ચરણકી ચેરી ॥ ૪ ॥ મૈં શરણુ.

૩૬

કવાલી કાફી.

અગર હય શાન કોપાની તો ગુરકી જા શરણુ લાઈ ટેક.
જટા સીરપે રખાનેસે, ભસ્મતનમે લગાનેસે
સદાકલ મુલખાનેસે, કબી નહીં મુકતી કોપાઈ ૧ અગર.

બનેં મુરત પુળરી હ, તીર્થ • યાત્રા પીયારી હૈ
 કરે વૃન નેમ બારી હૈ બરમ મનકા મીટિ, નાંહીં ૨ અગર.
 કોટી સુરજ શશી તારા. કરે પરકાસ મીલ સારા
 ખીનાં ગુરૂંગાદ અધારા. ન પ્રભુકા રૂપ દરસાઇ ૩ અગર.
 ઇસ સમજન ગુરૂ દેવા લગા તન મન કરો સેવા
 અલ્લાનંદ મોક્ષ પદ મોવા મીલે લવળંદ કટખાઇ ૪ અગર.

૩૭

ઉઠો ખડા કાઇ ચેતોને પ્યારા, સાન સમજો સદગુરૂ કરી;
 જેમ દીપકપર પવન ઝપટે, કાળ ખડોરે તેરો શીર વેરી ઉઠો.
 છોટી ઉમર મેં ખડા મનસુખા, જ્યું ઉઠત સાયર લહેરી;
 ધિકધિક ઉમર ખોઇ અકારજ. કાળ લેશે તારો તન હેરી; ઉઠો.
 ખાલપણમાં હસી ખેલ ગમાયો. જેજન જીવતી તન હેરી;
 વૃદ્ધભયો અંગ આળસ આયો, જાન લઈ જુદી તેરી ઉઠો.
 આજકાલ કરતાં આજ્યો તારો વાયદો કાળ લેશે તેરો તન ઘેરી
 એક પલકમેં પકડ પછાડે, ક્યાં રહેજો તેરો જીવ ઠેરી ઉઠો.
 સદગુરૂ ઉપદેશ બતાવે, માનો શીખામણ અબ મેરી;
 હરિદાસ કહે રામરટન કરો, તીન લોકમેં નહીં વેરી ઉઠો.

૩૮

કર્મનકી ગતી ન્યારી અહો પ્રભુ કર્મનકા ગતી ન્યારી—ટેક૦
 ડાબર નીર ભર્યો અતી સુંદીર સમુદ્ર કરી હીધો ખારી
 બંગલાકું વાન્ને રૂપ હીઓ અતી કોયલ કરી હીધી કારી ૧

બડેબઠે નેન હીએ મૃગનકુ વનવન ફીરત દુખારી
 ગંડુ રાજ રાજ કરતેહો પંડીત પ્રીત ભીખારી ૨
 સુન્દીર નારીકુ વાંઝણી રાખી ભુંડણુ જણી જણી હારી
 ગુણીકા નારી મલમલ પહેરે પતિમતા ફીરે ઉઘાડી ૩
 લોભીકુ વાલે ધન હીયેહો દાતાકુ ન મીલે જવારી
 નાગરવેલકુ નિશકુળ કીધી બહુ કુળ કીધાં વાળી ૪
 સોનામે તો સુગંધ નાહીં કસ્તુરી કરી દીધી કારી
 બાધ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ ચરણકમલ બલીહારી, ૫

૩૬

ગોકળીયું નાનું ગામડીયું શા માટે આવે શ્યામ....ટેક.
 પ્રથમ વીહારી પ્રભુ ધેનું હતી પ્યારી
 હવેતો વીસારી દીધું નંદળનું ગામ ૧
 મથુરાની અંદર મણીમય મંદીર
 ધુળથી ચેલો એવા કેન ગમે ધામ ૨
 કુખજ નારી કામણુગારી તેનાથી
 લોભાણુ ભુલી ગયા છે તમામ ૩
 કહે કવી પીંગળ સુરતી મંગળ
 મારા મનમાં વસેતો બીજું શું છે હવે કામ

તારે માથે કોપી રહ્યો કાળરે, હિંમ તને કેમ આવે—ટેક૦
 પાણી પહેલા ધી લેને પાળરે, આતો સ્વપ્ના જેવો સંસારરે
 તારે માથે છે જમનો મારરે, આદ્યા એળે ખોયો અવતારરે ૧
 તારા મનનું ધાર્યું થશે ધુળરે, ચાર તોલા છે મણમાં ભુવરે
 કરી આવ્યો છે ગર્ભમાં કોલરે, થોલ આવેલું થાય છે કથોલરે ૨
 કે ભેતાં ભેતાં આયુષ્ય ખુટી જાયરે, તારા કહાપણમાં લાગી લાયરે
 કાંઈ આવેલું હુબશે નાજરે, તારે કાંઈ કહે છે રૂપીરાજરે. ૩

સર્વ નહને ભણ્યે શ્રી ગોવિંદને
 જે નારાયણ નોધારાના આધારને,
 ભાગે સંકટ કુડારે સંસારના,
 જેના નામે ઉતરીયે ભવપારને—સર્વ
 અપાર માને વચને કુવણ વન ગયા,
 નારદજીએ દીધા છે ઉપદેશ ગ્ને;
 જ્ઞાન ભકિત વૈરાગ્ય તે મનમાં આપ્યાં,
 પ્રભુ મળ્યા કાંઈ ત્યાં વરદ આળે વેશને—સર્વ
 દેવપુત્ર પ્રહલાદજી તે આળે થયા.
 લાગ્યો છે કાંઈ પિતા પુત્રનો વાદને;

સ્તાંભ થકી પ્રગટીયારે નરસિંહરૂપ ધરી,
 શ્રી મહા પ્રભુજીએ દીધો તેને સાદજ્જો—સર્વ
 લાખા ગૃહમાં પાંડવને આવી મળ્યા,
 ભકતજનોને દીધી ઘણી ધીરજો,
 સ્મરણુ પહેલાં આવ્યાછોરે તમે સદા
 ભક્તારે જન ઉગાર્યા પાંચે વીરજો—સર્વ
 સુદાનાનું દારિદ્રપણું તો જાણ્યું,
 મુષ્ટિક તાંદુલ આરોગ્યા મહારાજજો;
 દાસ દયાના પ્રભુજી, કરૂણા કીજીએ,
 ભક્તારે જનના કીધાં કેટલિક કાજજો—સર્વ

૪૨

મન કરીલે વીચાર જીવન થોડા
 તારા હરી કથાની માંય કાન છે બોડા
 અતે જાશે જમ પુરી માંય જડશે જોડા
 તેથી રામનામ સંભાળ, જીવન થોડા
 મોર મુગટ ધર્યો શીર ઉપર દરપન કર મોજાર
 વેઠ વીટીયું હાર ગળામાં ખુશ ધર્યો શાલુગાર
 પગમાં ત્રોડા, મન કરીલે
 હસ્તી ઉપર કનક અંબાડી ખમાં કહે છડીદાર
 રથ મીઁઆનાં ઊંઠ પાલખી કેતાં ન આવે પાર
 તો ચડવા થોડા, મન કરીલે

૧

૨

૩

લોભ ન ચુકે કામ ન મુકે ઘર ધંધાની માંચ
મુરખ મનતું કછુ ન બુજે તીરથ ગવનની માંચ
પાંવછે ખોડા મન કરીલે

૪

સંસાર સાગર મહા જળ ભરીયો રામ નામકો ઝાઝ
ગંગાદાસકું જ્ઞાન બતાયો રામદાસ મહારાજ
ખશાની વેળા મન કરીલે વીચાર જીવન થોડાં

૫

૪૩

મળ્યો મનુષ્યા જનમ અવતાર માંડ કરીને

તેં બળ્યા નહીં ભગવાન હેત ધરીને

તેથી ખાસો જમતા માર પેઠ ભરીને

તો રામ રામ સંભાર—ટેક

અઘ પલ પાછી ફેર નહી આવે મુરખ મુંઢ જમાર

ભવ સાગરની બુલવણીમાં વીત ગયે જુગ ચાર ફેરા ફરીને ૧

જઠરાઅગનીમાં જુગને રાખ્યો નવ માસ નીરધાર

સ્તુતી કીધી અલખેલાની બારધર્યો અવતાર માયા મોહીને ૨

કલજુગ કુડો રંગે રૂડો કેતાં ન આવે પાર

જપતપ તીરથ કછુન કરીયા એક નામ આધાર શ્રી કૃષ્ણ કહીને ૩

ગુરૂ ગમ પાયો મનમે સાયો જીવતી કરી જહુરાય

ગંગાદાસકું જ્ઞાન બતાયો રામદાસ મહારાજ કયા કરીને

મળ્યો મનુષ્યા જનમ અવતાર માંડ કરીને.

૪

કંઠી બાંધી વંઠી અકલ સુદના કરી
 ધરમ ધારણ કરતાં પુણ પાપની ભરી—ટેક
 સુદ થવા સ્નાન સોચ આચરે ખરો
 ક્રોધ છે ચંડાળ તે તો નાં થયો પુરો ૧
 સપથ ખાય ધરમનાં તું કઠી કરચહી
 આચરે અનીતી ઓથે ધરમને રહી ૨
 પંથનો તું વાદ કરે અન્યથી અડે
 તું તો તારું ભુલ્યો ભાન તેહના જડે ૩
 ચોરી ભરી કપટ દંભ દુષ્ટતા ઘણી
 ભાલ તીલક વાણી બેઠો સાહ બણી ૪
 કપટ ધુસ્ત લેખ કલીકાળમાં ઘણાં
 છોટમ જેવા ગુરૂ તેવા શિષ્ય તે તણાં. ૫

દોરવ પાંડવ બુગટે રમ્યા પાંડવ ગીયા છે પૃથવી હારી
 હસ્તીને ઘોડા માલખજના દ્રોપદી નારી—ટેક.
 સતી તણું મુખ ભ્રષ્ટ કરીને મહીપતી મનમાં હસ્યો
 આવા સુંદર શોહામણા દેખી દીલમાં હસ્યો ૧
 આવો ભાભી હવે અમારા થયાં આવી મારે ખોરલે બેસો

પાંચ પાંડવ ગયા પૃથ્વી હારી કેને જઈ કેશે	૨
ફટ ભુંડા ફટ પાપીઆ આવું સીદને બકચો	
કૌરવ કુળ ઉજડ થાસે તારો દીવસ છે વાંકો	૩
તારેરે ખોરે બેસવા ઈચ્છે સદા	
એક બાણ અરજુનનું બીજી ભીમની ગદા	૪
એટલે પાપીને રીસ ચડી એની ધરા તો ધગી	
ચોટલો ઝાઝીને લાવું સભામાં કરું તુને છતી	૫
સતીનાં મનમાં વીચાર થયો દુરીજન દેખશે ચેરો	
લાખ ટકાનો લાજ પ્રભુ મારી રાખશે ખરો	૬
કૌરવ તાંણે પાંખડીને રૂપી પામે ત્રાસ	
સુરજ રથ ખેંચીઆ ત્રાહે ત્રાહે દીનાનાથ	૭
સતી તાણું દુઃખ જોઈ કરોને આવ્યા શ્રી હરિ	
પલમાં એક પધારીયા વાલો મારો ગરૂડે ચડી	૮

૪૬

કમ સુમરોગે રામ અમ તુમ કમ સુમરોગે રામ—ટેક.
 આય અચાનક કાળ ગ્રહેગો તમ તેરો કોન જમાન
 આરે કાયાનો ગરવ ન કરોએ અતે થવાની છે રાખ ૧
 ધન હોલત માલે ખજાના તેતો નહીં આવે તારે કામ
 દાસ હસાની હેતની અરજ ચરણે રાખોને ધનશ્યામ ૨

૪૭

ભજીલે મન ગેવાઈદ કુશન હરી ભજીલે મન—ટેક.
 રામ કેતાં તારે દામ ન બેસે છુટતે ના ગઠરી
 આરે કાયા તારી કાચની પુતળી પલ્લમાં જાશે પડી ૧
 જે મુખથી રામ ન ઉચરે તે મુખમાં ધુળ પડી
 સુર કહે તમે રામ ભજીયો હરદમ એક ઘડી. ૨

૪૮

જે કોઈ પ્રેમ અંશ અવતરે, પ્રેમસ તેના ઉરમાં ઠરે—ટેક.
 સિંહણ કેડું દુધ હોય તે, સિંહણ સુતને જરે [૨]
 કનકપાત્ર પાળે સહુ ધાતુ, ફોડી બહાર નીસરે—પ્રેમરસ૦
 સમ્પ્રદાયોરનું સાકર જીવણ, ખરના પ્રાણુજ હરે [૨]
 ક્ષીરસિંધુનું માછલડું જ્યમ, મીઠાજળમા મરે—પ્રેમરસ૦
 સોમ વેદ્વી રસપાન શુદ્ધ જે, બ્રાહ્મણ હોય તે કરે [૨]
 વગર વંશીને વમન કરાવે, વેદ વાણી ઉચરે—પ્રેમરસ૦
 ઉત્તમ વસ્તુ અધિકારવિના મળે, તદપિ અર્થ ન સરે [૨]
 મન્થસોગી બગલો મુકતાફળ, દેખી અંચુન ભરે—પ્રેમરસ૦
 એમ કોટીસાધને પ્રેમવિના પુરૂષોત્તમ પુઠ ન કરે [૨]
 હયા પ્રીતમ શ્રીગોવર્ધનધારી, પ્રેમ ભક્તિએ વરે—પ્રેમરસ૦

૪૯

નારાયણનું નામ લેને તું પ્રાણીરે;
 બદ્રીનાથ પ્રગટ જુગ બાણી— ટેક૦
 ગર્ભવાસે રક્ષા કીધી તારી રે,
 તેને કેમ મેલ્યો છે વિસારી—નારાયણ-
 નરદેહ હીધો તને નાથે રે,
 બન હોય તો વાવર તારે હાથેરે,
 પડ્યું રહેશે કોડી નાવે સાથે—નારાયણ૦

૫૦

ગર્વ કીયો સોઘ નર હાર્યો, સીયારામજીસેં ગર્વ કીયો૦
 ગર્વ કીયો રાજા હિરણ્યકશ્યપુએ, નોર વધારીને માર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ નોર વધારીને માર્યો—સીયારામજીસેં૦
 ગર્વ કીયો લંકાપતિ રાવણે, દશ મસ્તક છેતી ડાર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ દશ મસ્તક છેતી ડાર્યો—સીયારામજીસેં૦
 ગર્વ કીયો શ્રી રત્નાગર સાગરે, નીર ખારો કરી ડાર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ નીર ખારો કરી ડાર્યો—સીયારામજીસેં૦
 ગર્વ કીયો ચક્રવાં ચક્રવીએ, રેન વહુટ કરી ડાર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ રેન વહુટ કરી ડાર્યો—સીયારામજીસેં૦
 ગર્વ કીયો અંબની કેરે પુત્રે, પાંચ ખોડો કરી ડાર્યો.

હાંહારે પ્રભુએ પાંવ ખોડો કરી ડાર્યો—સીયારામજીસેં
 ગર્વ કીયો સિંહલદ્વીપકે સિંધીએ, બાલ વાંકો કરી ડાર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ બાલ વાંકો કરી ડાર્યો—સીયારામજીસેં
 કહેત કળીરાં સુનો ભાઈ સાધુ, શરણે આંચો તેને તાર્યો;
 હાંહારે પ્રભુએ શરણે આંચો તેને તાર્યો—સીયારામજીસેં

૫૧

અવતારી છો ગીરધારી તમપર વારી હો સુખકારી સુંદર શ્યામ
 પૂજનારી સરવે વીસારી લે છે કુંજવીહારી નીત્ય તમારા નામ—ટેક
 પાવાથી ગાવાથી શાને સમજવાથી નાવાથી જમનાનાં નીર
 ઝટપટ ખોલાવાથી વશકીધા બવાથી ખાવાથી ચોરીને ખીર અવતારી
 માધુવનમાં ગોવનમાં સુનીજનમાં અંગનમાં ઇશ્વર દીશોછો આપ
 દરશનમાં પરશનમાં મધુરી સુખલાવનમાં તનમનનાં ટાળોછો તાપ ર
 બળમાંથી કળમાંથી છળમાંથી જળમાંથી હાથી રાખ્યો હુશીયાર
 તળમાંથી થડમાંથી કૈરવના દળમાંથી પાંડવોનો ઉધાર ૩
 સુખકરવા હુઃખહરવા ફરીત અવતરવા રંકની સુલુએ રાવ
 કૃતશરવા ચીતહરવા જમડાથી નહીં ડરવા ભવતરવા પીંગલના પ્રાણ

૫૨

સ્વરૂપ ભાવના એજ રાગ.

હું છું અખંડ બ્રહ્મસ્વરૂપ, હું છું આદિ અનાદિ સકળ વિશ્વનો ભુપ
 સદ્ગુણ, ચિદગુણ, પરમાનંદરૂપ, છું સર્વ સંગ વિહીન;

અકર્તા, અલોકતા, વિષય તુળા શૂન્ય, સ્વરૂપમાં લીન; હું છું
 ક્ષુધા તૃષાદિથી ત્યજિક સર્વદા, સંસારી ધર્મ રહિત;
 અજર અમર નિત્ય શુદ્ધ વિભું, છું સદા બુદ્ધ સુચિત્ત; હું છું
 ત્રણે દુઃખોથી ત્રિકાળ મુક્ત છું; નિત્ય પ્રબુદ્ધ રહેનાર;
 મારા તે સ્વતઃ સિદ્ધ સ્વભાવો, મમ વિષે ઠરનાર; હું છું
 વ્યાકુળતા કે અશાંતિ ચિત્તમાં, રહે નહિ ક્ષણવાર,
 વિકાર વિષયો વેગળા મુજથી, સદ્ય દુર થનાર; હું છું
 ખાહેર ભીતર ઉપર નિચે, સર્વ સ્થળે વસનાર;
 પરમાનંદઘન ભૂમા નિર્ભય, સચ્ચિતિ સુખ લેનાર; હું છું
 ભાનું શશિ તારા ગણ જે નલમાં, હુંમાં તેજ વિલાય
 જ્ઞાતવ્ય, પ્રાપ્તવ્ય, શું જઈ શોધું, મુજ સ્વરૂપ પમાય હું છું

૫૩

[ઉતાવળા ન થશો કહું એ લય]

ચંચળ નર ચેતી નવ ચાલે, અમુલ્ય અવસર જાય છે;
 માઈ માઈ કહી મમતામાં મહાલે, ગમાર ગોથા ખાય છે.

ફેકટ કુલ્યો, માયામાં દુખ્યો, સ્વરૂપ ભુલ્યોરે

જ્ઞેને હજી, ગર્વ ત્યજી:—

ચંચળ

વિષય વાસના અંગમાં વ્યાપી, કામ ક્રોધમાં મોહાય છે;

અંતર ધાર, શુભ વિચાર, પામીશ પારરે;

સુખ સચ્ચિતિ; સ્વરૂપ ગતિ:—

ચંચળ

પર્વત જેમ નિજ અંગોથી, નીર્મળ જળ વેહેનાર છે;
તેમ તું તારા; ચિત્તથી સારા, વાણી દ્વારા રે....

શુદ્ધ વીચાર, તણે પ્રસાર:—

ચંચળ૦

વળી વૃક્ષ નિજ શરીર ઉપર આશ્રયને દેનાર છે,
તેમ તું દૈવી, સંપતિ એવી, ચીત્તમા રેવી રે....

રાખ્ય નીત્ય. હૃદય પ્રીત્યે:—

ચંચળ

દીન જનો વા અર્થીને કાળે, વીધ વીધ વસ્તુ રચાય છે,
કાંઈ પાષણ, પત્ર ને પુષ્પ, ધાતુ આદિ રે....

આપી નીત્યે, જન પ્રત્યે:—

ચંચળ૦

તેમ તુ અખીલ અર્થી માટે, મન ઇન્દ્રિય શરીરાદિથી
હિતને સાધી, ટાળી ઉપાધિ, સંતાપ આપી રે....

કાંઈ કાપી કાંઈ આપી:—

ચંચળ

નિર્જળ ઉષર દેશમાં વૃક્ષ કે, છાડ જેમ ઉપજે નહિ,
તેમજ તારા, ચિત્તથી ન્યારા, વિષયો ખરા રે....

ન પ્રકટે, સાવધ રહેજે:—

ચંચળ૦

૫૪

પ્રજ્ઞ એક પુણ્ય રે જ્ઞાની મુનિ પંડીતા;

આત્માની ઉત્પતિ ક્યાંથી રે કોણુ એના માત પિતા.

પ્ર

અંતજ એછવ કીધો દાનવ હૃયો વિરચીના વેદ.

તે વેદમાંથી થું હરિ લીધું તેનો અતલાવો મને લેદ,
 નહિ બ્રહ્મા વેદ દાનવરે વિવેકે વદે। આત્માવેત્તા; પ્રશ્ન ૧
 હિરણ્યકશિપુને હાથે હણીઓ નિર્ભય રૂપ નરસિંહ,
 પ્રહલાદની પક્ષ કીધી પુરણ ઘણી તણા તે એવા ઢંગ,
 વાતોની ગતિ ન્યારીરે ચતુર વિચારી એતો। પ્રશ્ન ૨
 લાખા ગ્રહમાં પાડવો બળતા સેયકો દેખાડે મહદેવ,
 બાવન મણુની શિલા ખસેડી પાર હુવા પાંડવ તતખેવ;
 નહિ લાખા ગ્રહ પાંડવ શિલારે અધ્યાત્મ જ્ઞાન જીઓ ગીતા પ્રશ્ન ૩
 આવે જાવે દમ એકરીશ હજારમેં તેને કોણ રંચભાવી રાખનાર,
 કેતકો નો કંઈ કામ નાવે એ ખરે ખાંડાની ધાર,
 સિદ્ધાંત સોધો ધીરાંરે નહિ રામ રાવણ સીતા। પ્રશ્ન ૪

૫૫

ભજન રાગ બનેજારા.

શ્રી કૃષ્ણ કહે નિરધારા
 સુન અર્જુન વચન હમાગ। ટેક. શ્રી૦
 યહ જીવ સદા અવિનાશી
 સુખરૂપ સ્વયં પ્રકાશીજી જડ દેહકો ચેતન હારા ૧—સુન૦
 જેમ વસ પુરાણ ઉતારી પહેરે નવીન નરનારીજી
 તેમ જીવ શરીર દુખારા ૨—સુન૦

મણિકા જેમ ડોર આધારે તેમ સખ જગ મોર સહોરેજી
 સખમેં મમ અંશ જીવ હયે સારા ૩—સુન૦
 યહ નશ્વર તન થિર નાંહી કયા શોચ કરે મન માંહીજી
 અહ્માનંદ હયે રૂપ તમારા ૪—સુન૦

૫૬

જનુની જીવે રે ગોપી ચંદની પુત્રને પેરાવ્યો વધરાગજી
 ઉપદેશ આપ્યો એણી પેરે લાગ્યો સંસારીડો આગજી—ટેક૦
 ધન ધનરે માતા ધ્રુવ તણી કિધાં કઠણ વચનજી
 રાજ સાજ સખ પરહરી વેગે ચાલ્યા વનજી ૧
 ભલોરે ત્યાગ ભરથરી તણો તજી સાતસે નારજી
 મંદીર ઝરખા મેલી કરી આશન કીધેલ બારજી ૨
 ઉઠી ન શકે ઉઠીઓ બહુ બોલાવ્યા બાળિંદજી
 તેનેરે દેખી ત્રાસ ઉપજો લીધી ફકારી છોડ્યા ફંદજી ૪
 એ વૈરાગ્ય જાઉ વારણે બીજા ગયારે અનેકજી
 ભલારે ભુંડા અવની ઉંપરે ગણતા ન આવે છેકજી ૪
 કહા ગયું કુળ રાવણ તણું શમર સુત શાઠ હનરજી
 ના રહ્યું નાહ્યું રાજા નંદ તણું સરવે સ્વપન વેવારજી ૫
 એવા જીવપતી ચાલ્યાં ગયા રાજ મુકીને રાજનજી
 દેવ દાનવ મુની માનવી સરવે જાણી સ્વપનજી ૬
 સમજી મુકોતો સારું થણું જરૂર મુકાવશે જમજી
 નિષ્કુળા નંદ કહે એ નહી મટે સાચું કહું ખાધ સમજી ૭

૫૭

કોષ્ઠનો ભાર ન રાખે મોરારી, આપે વ્યાજ સીખે ગર્થવાણી (ટક.)
 સુદામાજીના તાંદુલ લીધાં, તેના મોલ કનકનારે કીધા.
 દ્રૌપદીજીનું આવ્યુરે ટાણું, ચીપૂર્યાં તે નવસે નવાણું.
 પાટો બાંધ્યો તે પીડારે જાણી, ચીર પૂર્યાંની એ એધાણી,
 થોડું ચંદન કુબ્જનું લીધું એને રૂપ અનુપમ દીધું.
 ગોવાળીએ એચ્છવ કીધો, વહાલે કરપર ગોવર્ધન લીધો.
 જેનું લીધું હતું તેનું દીધું, તેમાં પરમારથ તે શું કીધું?
 ધન્ય ધન્ય નરસૈયા તારી વાણી, એમ બોલ્યા સારગપાણિ.

૫૮

જે જન ઓધા મોહન ખિસારે, તાહે ન ખિસારું જિન એક ધરીરે.
 મોકું ભજે ભજું મેં વાકું, કલ ન પડત જિન એક ધરીરે;
 જન્મ મરણકો સંકટ કાટું, રાખું મેં આનંદ ભરીરે—જે.
 સુમરન કીતો દ્રૌપદી રાની ચીર બઢાએ પ્રભુ આપ હરિરે
 મહાભારત ભરવીકે ઈંડા, રાખ લીઓ ગળધંટ ધરીરે—જે.
 ધ્રુવ પ્રહલાદ રેન દિન ધ્યાવે, ગુત્પ રૂપસો પ્રગટ કરીરે;
 સ્થંભ ફાડ હિરણ્યકશ્યપુ માર્યો ભક્ત પ્રહલાદકી રક્ષા કરીરે—જે,
 અંબરીશ ધર ગયે દુર્વાસા, ચક્ર પુઠાયે પ્રભુ સહાય કરીરે;
 ભજનહાર ભજું તજનહાર તજું, એસી હમારી પરાપરીરે—જે.
 પાંચ પાંડવકી રક્ષા કીતી, લાખા ગૃહમેં સહાય કરીરે;
 સુર કહે ગજરાજ ઓધાર્યા, દયાસિધું જહુનાથ હરિરે—જે.

૫૯

રઘુવરકી સુધી આઈ આજ મોહી રઘુવરકી સુધી આધરે—ટેક.
 રામજી વીના મેરી સુની અજોધા લક્ષ્મણ વીના ઠકુરાધરે
 સીતાજી વીના મેરી સુની રસોયું કહેત કૌશલ્યા માધરે ૧
 આગે આગે રાજ રામજી ચલતહે પીછે લક્ષ્મણ ભાધરે
 વીચમે વીચમે સીતાજી ચલતહે ચીત્રકુટપર આધરે ૨
 બત્રીશ ભાતનાં ભોજન જમતાં પોદંતા પલંગ બીજાધરે
 હવે કાંકરી ઉપર કેમ ચલાશે ફાલ ફૂલ ફળ ખાધરે ૩
 આવણુ વરસે ને ભાદર ગાજે પવન રહે પરવાધરે
 ઇણુ અવસરમેં ત્રણે ભીંજતહે રામ લક્ષ્મણ સીતામાધરે ૪
 કકઠને કૌશલ્યા કહતહે આમતી કોને શીખાધરે
 રાજ દશરથજી પ્રાણુ તજતહે કેકઠ મન પસ્તાધરે ૫
 રાવણુ મારીને રામજી પધાર્યા ઘર ઘર હોત વધાધરે
 માતા કૌશલ્યા આરતી ઉતારે તુલસીદાસ જશ ગાધરે. ૬

૬૦

હરીજન જપો હરીનું નામ તેને કાળ કરે સલામ—ટેક.
 રામ ભજનમાં રાયે નહીને ઉતર દીએ છે આડા
 મરી મરીને ફેર અવતરે અતે સરજે પાડા ૧
 ભારજ તાણે બોળ ઉઠાવે એમાં હીમત રાખે
 રામ ભજનમાં રહે આળસુ છેવટ નરકે નાંખે
 નીંદામાં નવરે નહી રહે હરી ભજનમાં ઝોલાં
 ચોરાસીના ખાડા ભરવા અતે સરજે ગોલા ૩

રામ બાણ લાગ્યા હોય તે જાણે,
 ઓલ્યા મુરખ મનમાં શું જાણે (ટેક.)
 મુવને લાગ્યા પ્રહલાદને લાગ્યા, તો હરીને એકા ઠેકાણે;
 ગર્ભવાસમાં શુકદેવને લાગ્યા, એતો વેદ વચન મરમાણે—રામ.
 મોરધ્વજ રાજાનું મન હરી લેના, હરી આવ્યા જે ટાણે;
 લઈ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, ને પત્ની પુત્ર એકે ટાણે—રામ.
 મીરાંબાઈપર ક્રોધ કરીને, રાણોજી ખડ્ગજ તાણે;
 વિખના ખાલા ગીરધરલાલે આરોગ્યા, એતો અમૃતને ઠેકાણે—રામ.
 નરસિંહ મેતાની હુંડી સ્વીકારી, ખેપ ભરી ખરે ટાણે;
 આગળ સંત અનેક આધાર્યો, એવું ધનો ભક્ત ઉર આણે—રામ.

[વિનવું વિનવું અંખે ભવાની એ લય.]

રે મન સ્થિતિ કર બ્રહ્મ સ્વરૂપમાં,
 પામીશ અચળ સુખ ત્રિજીવનમાં;—રે.
 મોહ જ્ઞાંદિને ત્યાગ કરીને, બ્રહેજે નિત્ય આનંદના પુરમાં—રે.
 શ્રી ચિતન વળી દ્રવ્ય ચિતનને, નવ ધરજે કદી તુજ અંતરમાં—રે.
 ભઠકીશમાં ભવે દીન જનીને, સમજણુ લાવી કંઈક ઉરમાં—રે.
 દશ્ય પ્રપંચને મિથ્યા જાણી, તેનો કદીએ સંગ કરીશમાં—રે.
 ત્યજ મમતા તું ત્રણ શરીરથી, શા અનુરાગી બ્રહ્મ રટણમાં—રે.
 પારજ પામ પંચ કાશથી, નિજનંદ લે બ્રહ્મ જગતમાં—રે.

અયાપ્રિય સમ ગણીને, સુખ લેજે નિજ સંતુષ્ટતામાં—૨૦
અવિચળ શાંતિ પામીશ નિશ્ચયે, જઘને પડીશ શ્રીનાથ ચરણમાં—૨૦

૬૩

[પ્રિયતમ પ્રભુ એ લય]

પરબ્રહ્મ સચ્ચિદ્રુધન નાથ પ્રભુ,
જય અખિલ વિશ્વવ્યાપક વિભુ;—પર૦
પરમાત્મા પરબ્રહ્મ પરાત્પર, પતિત પાવન સ્વયંભુ;
વિશ્વવિધાતા ત્રિભુવન ત્રાતા, સંહરતા બનીને શંભુ;—પર૦
પ્રણુતપાળ અધિષ્ઠાન જગત્પતિ, વિનતું દ્રવ્ય કર જોડી વિભુ;
ભંજન ભવના આપ નિરંજન, નાથ હાથ ઝલી તારો પ્રભુ;—પર૦

ભજન ૬૪ મું (રામ બનંજારા)

શ્રીરામ કહે સમજાઇ
સુન લલમન પ્યારે ભાઈ ટેક ॥
વનવાસ પિતાને દીના, મૈને બચન શીશવર લીનાજી
સંગ જનક સુતા સુખદાઈ ॥ ૧ સુન૦
નહિ દોષ કેકઇ માતા, યહ લેખ લખ્યા વિધાતાજી
મેરે મનમેં શોચ કછુ નાંહી ॥ ૨ સુન૦
સુખ દુઃખ સખ દૈવ અધીના, નહિ કોઈ કિસીકા કીનાજી
જગ મુખર્ જન ભરમાઇ ॥ ૩ સુન૦
યહ કર્મ ગતી બલવાના, જોગે બિન હોય નહાનાજી
અહાનંદ ન મન બખરાઇ ॥ ૪ સુન૦

૬૫

ભકતોની ભીડે ક્યાં ન આવ્યો....હું તો ભકતોની૦
 એમ કહે છે શ્રી રણછોડ રાયોરે....હું તો ભકતોની૦
 કળીર સાડું હું તો વણજરો થઈને (૨)
 પોઠ ભરીને ઘેર લાવ્યો રે....હું તો ભકતોની૦
 ધના ભગતની મેં ખેતી નીપજાવી (૨)
 ઘઉંના ગાડાં ભરી લાવ્યોરે....હું તો ભકતોની૦
 સેના ભગત સાડું સન્મુખ રહીને (૨)
 હું સેનો નાવી કહેવાયો રે....હું તો ભકતોની૦
 પ્રલહાદની મેં તો પાળી પ્રતિજ્ઞા (૨)
 નામદેવ સાડું મેં મારાજ હાથે (૨)
 ઘરનો છાપરો છાયો રે....હું તો ભકતોની૦
 દામાજી સાડું સામો મહારાજ થઈને (૨)
 ભગણું ભરીને પોંચ લાવ્યોરે....હું તો ભકતોની૦
 નરસિંહ મેતાને માંડવિક મારવાને આવ્યો (૨)
 કેદારો મધ્યરાત્રે લાવ્યોરે....હું તો ભકતોની૦
 કુંવર બાઈનું મેં પુત્રું મામેરું (૨)
 મેં સૌનો કર ચુકાવ્યો રે....હું તો ભકતોની૦
 દાસ નારણસિંગ કહે કડણા કરીને (૨)
 કૃષ્ણજીએ કર મારો સાહયો રે....હું તો ભકતોની૦

सजन ददुं [गजल ताल धमाल]

- कृष्ण धर नंदके आये सितारा होतो औसा हो
 करे सण प्रेमसे दर्शन दुवारा हो तो औसा हो ॥ टेक०
- अकसूरको मसल डारा पतना जनसे मारी .
 कंशको केशसे जेया पिलारा हो तो औसा हो ॥ १
- दूध पानीके अंदरसे नागको नाथ कर लाये
 यरलु द्रलु द्रलुपे धर कर के नयारा हो तो औसा हो ॥ २
- तीर जमुनाके जल कर के अजग अंसरी मोहन
 यली धर छोड अजनारी पियाग हो तो औसा हो ॥ ३
- रयाध रास कुंजनमें मनोहर रूप जन कर के
 देव दर्शनको यल आये दिदारा हो तो औसा हो ॥ ४
- गये जय छोड गोकुलको नहीं शीर लोट कर आये
 सणी राती रही जनमें किनारा हो तो औसा हो ॥ ५
- पुरी द्वारावती जल कर सहल सोनेका जनवाया .
 हनरो रानीयांव्याही पसारा हो तो औसा हो ॥ ६
- कुइ पांडव लडे रलुमें जल अर्जुन की करवाध
 अयाध बाज द्रोपदीकी सहारा हो तो औसा हो ॥ ७
- उतारा जार भूमीका सिधाये धाम अपने को
 वो अहमनंद दुनियासे निवारा हो तो औसा हो ॥ ८

ભજન ૬૭ (ગઝલ તાલ ધમાલ.)

- રામ દશરથકે ઘર જન્મે ઘરાના હોતો એસા હો
લોક દર્શનકો ચલઆયે સુહાના હોતો એસા હો ॥ ટેક.
- યજ્ઞકે કામ કરનેકો મુનીશ્વર લેગયા બનમેં
ઉઠાયે શીશ દૈત્યનકે નિશાના હોતો એસા હો ॥ ૧.
- ધનુષકો બાયકર તોડા જનક કી ગજધાનીમેં
ભૂપ સખ મનમેં ભરમાયે લખના હોતો એસા હો ॥ ૨.
- પિતાકી માનકે આજ્ઞા રામ બનકો ચલે જગહી
ન છોડા સંગ સીતાને જનાના હોતો એસા હો ॥ ૩.
- સિયાકો લેગયા રાવણુ બનાકર વેષ ભેગીકા
કરાયા નાશ સખ અપના દિવાના હોતો એસા હો ॥ ૪.
- પ્રીત સુગ્રીવસે કરકે ગિરાયા બાણુસે વાલી
દિલાર્થ નાર કિર ઉસકી યારાના હોતો એસા હો ॥ ૫.
- ગયા હનુમાન સીતાકી ખબર લેનેકો લંકામેં
જલાકરકે નગર આયા સિયાના હોતો એસા હો ॥ ૬.
- ખાંધ સેતુ સમુંદરમેં ઉતારા પાર સેનાકો
મિટાયા વંશ રાવણુકા હરાના હોતો એસા હો ॥ ૭.
- રાબ્ય દેકર વિભીષણકે અયોધ્યા લોટકર આયે
વો બ્રહ્માનંદ બલ અપના દિખાના હોતો એસા હો ॥ ૮.

ભજન ૬૮ (ગઝલ તાલ ૩.)

કયા ભુતિયા દિવાને દુનિયાંમેં સાર નાહી
 દિન ચારકા તમાશા આખિર કરાર નાહી ॥ ટેક
 રાબા વજીર રાની પંડીત સુબીર જ્ઞાની
 સખ હો ગયે હૈં ફાની જિનકા શુમાર નાહી. ॥ ૧.
 સૂરજ વાચાંદ તારે સાગર પહાડ ભારે
 હોવેંગે નાશ સારે તનકા અધાર નાહી. ॥ ૨.
 દુનિયાંસે હોય ન્યારા સતસંગ કરખ્યારા
 સુન જ્ઞાનકા વિચારા નગ્ગજ્જમ હાર નાંકી. ॥ ૩.
 ભવ સિંધુ નીર ભારી હરિનામ પાર તારી
 અહમાનંદ મોક્ષકારી દિલસે મિસાર નાહી ॥ ૪.

ભજન ૬૯ (ગઝલ.)

ગાશીલ તું શોય મનમે હરિનામ કયોં મિસારા.
 સુનતા નહી બજે હૈ તિરકાલકા નગારા ॥ ટેક.
 બેખન ભરી હૈ નારી દિલકો લગે પિયારી
 જબ મૌતકી તિયારી તુજસે કરે કિનારા ॥ ૧ ગા.
 ઘર માલ ધન ખજાના સંગમેં કોઈ ન જાના
 કયોં દેખકે લુભાના સખ જુઠ હૈ પસારા ॥ ૨ ગા.

સુંદર હૈ દેહ તેરી હોવે લસમ કી દેરી
 પલકી લગે ન દેરી વૃથા કરે બિચારા ॥ ૩ ગા.
 માયાકે જલમાંહી મુરખ રહા ફસાઈ
 અહમાનંદ મોક્ષ પાઈ હરિ ચરણકો સહારા ॥ ૪ ગા.

ભજન ૭૦ (ગઝલ.)

જો ગર્ભકા ઇકરાર થા
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ટેક.
 ઉલટે બદનસે લટકના ફિર લખ ચૌરાસી ભટકના
 તામ મોચ કર સિર પટકના
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૧ ॥ જો.
 પિછલે જનમકા સંભારના સળ કર્મકા વે વિચારના
 ફિર ઇશ ઇશ પુકારના
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૨ ॥ જો.
 વિષયોસે દિલકો હટાવના હારકે ચરણમે લગાવના
 - કિસી જીવકા ન સતાવના
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૩ ॥ જો.
 ઉસ ખાતકા મિસરાવના દુનિયાકી મોજ ઉડાવના
 અહમાનંદ ફિર દુઃખ પાવના
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૪ ॥ જો.

ભજન ૭૧ (ગઝલ.)

જો નામકા પરતાપ હૈ
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ટેક ॥
 જળ દૈત્ય ચાળુક મારિયા પ્રહલાદ નામ ઉચારિયા
 નખસે અસુરકો વિદારિયા
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૧ ॥ જો.
 ધ્રુવકો પિતા નિકલા દિયા હરિનામમેં મન લાદિયા
 ઉસે અચલ ધામ દીલા દીયા
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૨ ॥ જો.
 ગજરાજ પે બિપતા પડી મનમેં જપાજો હરી હરી
 ગ્રહ મારકે મુકતી કરી
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૩ ॥ જો.
 દ્રુપદીકી લાજ ઉતારિયા જળ કૃષ્ણ કૃષ્ણ પુકારિયા
 બ્રહ્માનંદ ચીર વધારિયા
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૪ ॥ જો.

ભજન ૭૨. (ગઝલ)

જો મોતકા દિન આયગા
 તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ટેક. ॥

હુનિયામે દિલકો મિલાદિયા

હરિકે ભજનકો બુલા દિયા

મનુષા જનમકો રૂલા દિયા

તુમે યાદ હોકે ન યાદ હો ॥ ૧. ॥ જો.

જબ રોગ આય સતાયગા

ખટિયામે તુમકો લિટાયગા

કોઈકાર કામ ન બાયગા

તુમે યાદહો કે ન યાદહો ॥ ૨ ॥ જો.

સુત માત બાંધવ નારિયા

ધન માલ મહલ આટારિયાં

તેરી છુટ જાયગી સારિયાં

તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો ॥ ૩. ॥ જો,

યમ દૂત લેકર જાયગા

તુંજે નરક બીચ ગિરાયગા

બહાનંદ ફિર પછતાયગા

તુમે યાદ હોકે ન યાદ હો ॥ ૪ ॥ જો.

(ભજન ૭૩ જંગલા).

જય શંકર કૈલાશ પતિ શિવ
 પૂરણુ બ્રહ્મ સદા અવિનાશી ॥ ૧ ॥ જય,
 અંગ વિભુતિ મલે મુંડ માલા
 શીશ જટા જલ ગંગ બિલાશી ॥ ૨ ॥ જય,
 ચંદ્ર કલા મસ્તક પર મોહ
 ત્રીન નયન ત્રૈલોક્ય વિકાસી ॥ ૩ ॥ જય,
 કર ત્રિશલ પહરે મૃગ છાલા
 સંગ બસે ગિરિજા નિત દાસી ॥ ૪ ॥ જય,
 બ્રહ્માનંદ કરે કરુણા પ્રભુ
 ભવ ભંજન ભક્તન શુભ રાશી ॥ ૫ ॥ જય.

(ભજન ૭૪.)

ભજનતો બનતા નહીં મનતો સૈલાનિયાં ॥ ૧ ॥
 લડુ ચાહિયે પેડા ચાહિયે ઓર થંડા પાનિયાં
 ચાવનેકા પાન ચાહિયે ઓર થુક દાનિયાં ॥ ૨ ॥
 હાથી ચાહિયે ઘેડા ચાહિયે તંબુ આસમાનિયાં
 કિલાતો અડુટ ચાહિયે ફેજ છુડ ધાનિયાં ॥ ૩ ॥
 સેજ તો મલુક ચાહિયે રૂપવન્તી રાનિયાં
 પુત્ર તો સપુત ચાહિયે કુલકી નિશાનિયાં ॥ ૪ ॥
 માયા ચાહિયે દોલત ચાહિયે ઓર રાજધાનિયા
 કહતે ગંગાદાસ દુનિયા માયા મેં ભુલાનિયાં ॥ ૫ ॥

(५५)

[लज्जन ७५]

सब दिन होत न ओक समान (२.)

१. एक दिन राजा हरिश्चंद्र अह, संपति मेइ समान.

एक दिन गाय श्रवण अह सेवत, अंगर दरत भक्षान १

एक दिन दुष्टा अनंत अगती, यहुँ दिशि उगत निशान

२. एक दिन देरा होत जंगलमे, कर सुखे पगतान २

एक दिन सीता इन्हन करत हे, महा विपिन उद्यान

एक दिन रामचंद्र मित्र दोउ, गिरत पुण्य विमान ३

एक दिन राजा राजयुधिष्ठिर, अनुचर श्री भगवान

४. एक दिन प्रोपदी नग्न होत हे, और दरासन तान ४

अगत हे पुरवकी करनी, तज मन सोय अग्नान

५. सुरदा गुण कहें लग वरुण, विविध अंक प्रमान ५

[लज्जन ७६.]

अजग्य हौरान हुं भगवान, तुझे क्यों कर रिझाउँ मैं

१. कोई वस्तु नहीं औसी, जिसे सेवामें लाउँ मैं १

कई किस तरह आहवान, कि तुम मौजुद हो हरण

निरादर हे बुलानेका, अगर धंटी हिलाउँ मैं २.

तुम्हीं हो मुर्ति में भी, तुम्हीं व्यापक हो कुलों मैं

३. जला भगवान पर भगवान, का कधसे यदाउँ मैं ३.

લગાના ભોગ કુછ તુમકો, યહ ઇક અપમાન કરના હૈ
ખિલાતા હૈ જો સખ જગકો, ઉસે કસે ખિલાઉં મૈ ૪.
તુમ્હારી જ્યોતિસે રોશન, હૈં સુર્ય ચાન્દ આર તારે
મહા અધેર હૈ તુમકો, અગર દીપક દેખાઉં મૈ ૫.
જુગઝો હૈ ન સીના હૈ, નગદન હૈ ન પેશાની
તુ હૈ નિર્લેપ નારાયણ, કહા ચન્દન લગાઉં મૈ ૬.

ભજન ૭૭.

જ્ય જ્ય પિતા પરમ આનન્દ દાતા
જગદાદિ કારણ મુકિત પ્રદાતા ૧.
અનન્ત આર અનાદિ વિશેષણ હૈં તે
સૃષ્ટિકા સર્જતા તુ ધારી સહાતા ૨
સુક્ષ્મ સે સુક્ષ્મ તું હૈ સ્તૂત ઇતિના
કિ જિસ મેં યહ બ્રહ્માંડ સારા સમાતા ૩.
મૈં લલિત વ પાલિત હું પિતૃ સ્નેહકા
યહ પ્રાકૃત સમ્મન્ધ હૈ તુઝસે તાતા ૪.
કરો શુધ્ધ નિર્મલ મેરે આત્માકો
કરું મેં વિનય નિત્ય સાચાં વ પ્રાતઃ ૫,
મિટાઓ મેરે ભયકો આવા ગમન કે
દિર ન જન્મપાતા આર વિલ વિલાતા ૬.

બિના તેરે હે કોન દિનન કા બન્ધુ
કિ જિસકો મેં અપની અવસ્થા સુનાતા ૭.
“અમી” રસ પિલાઓ કૃપા કરકે મુઝકો
રહું સર્વદા તેરી કીર્તીકા ગાતા ૮.

[ભજન ૭૮]

ગુરુ આબ્યો છે જુઠોરે જમાનો કઠણ કળીયુગ વારોરો,
તેમાં કેમ દીધો કિરતાર અવતાર અમારોરે ટેકો
ગુરુ વરણુ ધરમ નહિં વેદ, આશ્રમ ભેદ લાગ્યોરે:
એવો જતિએ મેલ્યો જપ જોગ, લોભ મન લાગ્યોરે ગુરુ.
ગુરુ નરપતિ નીતીના હીણ, પ્રજા બહુ પાપીરે;
એવી કન્યારે વેચી કણ ખાય, અધીરતા વ્યાપીરે. ગુરુ.
ગુરુ હરિ ગુરુની મરજાદ સેવક નહિં પાળેરે;
એવા મનના થાયે મહામુદ, પાપાંડને પ્રસારેરે ગુરુ.
ગુરુ પાપે કીધોરે પેસાર, પૃથ્વીને બહુ પીડારે;
એવો સત્ય ગયો સુખ નાહિ, દુઃખના દહાડા આબ્યારે ગુરુ.
ગુરુ સહુએ મેલ્યો સંતોષ, તણામાં તણાણા રે;
જેને કરમે આવી પડ્યો કાળ, ખાવા ન મળે દાણારે ગુરુ.
ગુરુ સાંભળો રવિગુરુ જાણુ કળીયુગની કાણીરે;
દાસ મોરારને ઉગારો મહારાજ, પોતાનું શ્રદ્ધ જાણીરે ગુરુ.

૭૯

ઓધા બાણેરે એને તે અમે બાણીએરે;
 વર રાધાજીનો તો વખાણીએરે—ઓધા૦
 કંઈક બાણ્યાતા નરસિંહ નાગરેરે;
 હુંડી લખીતી કોરેરે કાગળેરે—ઓધા૦
 કંઈક બાણ્યા સગાળ શેઠ વાણીએરે;
 કુંવર વેંધ્યો ચંગાવતી રાણીએરે—ઓધા૦
 કંઈક બાણ્યાતા હરિચંદ્ર રાખીએરે;
 સત્ય રાખ્યાં તારામતી રાણીએરે—ઓધા૦
 મુરખ ખોટાં કરમની કહાણીએરે;
 પથ્થર નહીં ભીંજે હાંડે પાણીએરે—ઓધા૦
 ગુરૂ ગાયરે ગેમલ રસ માણીએરે;
 ગોરસ પીધા કાનુડે વર દાણીએરે—ઓધા૦

૮૦ રાગ ગરબી.

સીતારામને બજીને લહાવો લીજીએરે (૨)
 મુખે રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કીજીએરે—સીતારામ૦
 તારો અવસર પલ પલ નાચ છે રે (૨)
 તારા ઘટમાં ખેડો કાળ ખાયછે રે—સીતારામ૦

તાડું જોખન જાશે. જરા આવશે રે (૨)
 તુંને લાણે લોજન નહીં લાવશે રે—સીતારામ
 તારા વહાલા વેરી થઈ લાગશે રે
 તારી દેહ દેખીને દુર લાગશે રે—સીતારામ
 કાંઈક ધર્મ કરો આડું આવશે રે (૨)
 તે તો જમના તે માર મુકાવશે રે—સીતારામ
 સખી રામદાસ કહે નર નારને (૨)
 સંત સેવો તો ઉતરે ભવપારને રે—સીતારામ

૮૧ રાગ ગરબી.

મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે, શામળા ગીરધારી;
 મારી હુંડી શામળીઆને હાથરે, શામળા ગીરધારી;
 રાણાજીએ રહ કરી, વળી મીરાં કેરે કાજ (૨)
 ઝેરના ખ્યાલા મોકલ્યારે, વાહાલો ઝેરના જાણુ હારે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 સ્થંભથકી પ્રભુ પ્રગટીયા, વળી ધરીયાં નરસિંહરૂપ (૨)
 પ્રહલાદને ઉગારીએરે, વહાલો માર્યો હરણાકંસ ભુપરે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 ગજને વહાલો ઉગારીએ. વળી સુદામાની ભાગી ભુખ (૨)
 દોહલી વેળાના મારા વાંલમારે. તમે ભકતોને ઘણાં આખ્યાં સુખરે;

શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 પાંડવની પ્રતિજ્ઞા પાળી, વળી દ્રૌપદીના પુર્યા ચીર (૨)
 નરસિંહ મહેતાની હુંડી સ્વીકારજેરે તમે સુભદ્રાખાધના વીરરે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 સાડાત્રણસો તીરથવાસીને, વળી રૂપીઆ છે સો સાત (૨)
 વહેલા પધારજે દ્વારકારે, એને ગોમતી ન્હાયાની ઘણી ખંતરે:
 તીરથવાસી સૌ ચાલીયા, વળી આવ્યા નગરની માંહે (૨)
 આ શહેરમાં એવું કોણુ છેરે, જેનું શામળશા શેઠ એવું નામરે,
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 નથી પ્રાહમણુ નથી વાણીઓ, નથી ચારણુ નથી ભાટ (૨)
 લોક કરેછે ઠેકડીરે, નથી શામળશા શેઠ એવું નામરે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 રહેવાને નથી છુંપડું, વળી જમવા નથી જીવાર (૨)
 બેટો બેટી વળાવીઆરે, મેતો વળાવી ઘર કેરી ઘર તારરે,
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 ગરથ માડું ગોપીચંદન, વળી તુલસી હેમનો હાર (૨)
 સાચું નાણું મારે શામળોરે, દોલતમાં ઝાંઝ પખાજરે;
 શામળા ગીરધારી મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે
 તીરથવાસી સૌ ચાલીયા, વળી આવ્યા નગરની બહાર [૨]
 વેશ લીધો વણીકનો રે. માડું શામળશા શેઠ એવું નામરે;

શામળા ગીરધારી—મારી હુંડો સ્વીકારો મહારાજરે
 હુંડો લોવો હાથમાં વળી આપું પુરાં હામ [૨]
 રૂપેઆ આપું રોકડારે, માફ શામળશા શેઠ એવું નામરે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડો સ્વીકારો મહારાજરે
 હુંડો સ્વીકારી વહાલો શામળો, વળી અરજે કાધાં કામ [૨]
 મહેતાજી ફરી લખજેર મુજ વાણોતર સરખાં કાજરે;
 શામળા ગીરધારી—મારી હુંડો સ્વીકારો મહારાજરે

૮૨

પ્રભુ પાલવ પકડીને રહી છું પ્રેમથી રે,
 મારા હેલ જખીલા અંતરના આધાર;
 ઉભી અરજ કરે મીરાંબાઇ રામને રે—ટેક
 મારાં દાસીપાનાં દુઃખ સરવે દુર કરોરે,
 શીશ નામું મારા સદચરણ પ્રણામ;
 ઉભી અરજ કરે મીરાંબાઇ રામનેરે—પ્રભુ પાલવ

(સાખી)

સાસરીસામાં સુખ નહિ, મહીયરીયે નહિ માન;
 સુખ દુઃખની વાતડી, ધરતું નથી કોઈ ધ્યાન;
 હવે નથી રહેવું રાણાજીના રાજમાંરે;
 રાણો રોષ બરેલો કુડો કપટી રાય—ઉભી—પ્રભુ

(૬૨)

(સાખી)

આ સમે હરિ આવળે, વિકૃલ કરળે વાર,
ગોવિંદ સાથે ગોઠડી, અખળાના આધાર;
વહાલા વસમું જાણી. વેગે વહેલા આવળેરે;
નહીંતર જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—ઉભી—પ્રભુ०

(સાખી)

ઉંડે કુવે ઉતારીયા, તરત તુટાં તૂત;
તારણ હારો તારશે, શામળીઓ સમરથ;
એવા વિવેકી વિકૃલને જાઉં વારણે રે;
ટળશે હરિજનોના અંતરના ઉચાટ—ઉભી—પ્રભુ०

(સાખી)

વિશ્વાસે વળગી નહી, ત્રિકમ રાખો ટેક;
આગે હીમત આદરી, મન ધારું વિવેક;
એવા ભક્તિ ભાવે ભુદર આવો ભેટવારે;
હુતો વેચાણી છું, નાથ તમારે હાથ—ઉભી—પ્રભુ०

(સાખી)

નીતિધર્મ નવ છોડીએ, જ્યાં સુધી ઘટમાં પ્રાણ;
સહેજે સમુદ્ર ઉતાર્યા, જેને ભેટયા શ્યામ;

એવા પુરણ પુરૂષોત્તમ પધારજોરે;
સત્ય રાખો મારા સાચા સુંદર શ્યામ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

રૂપાળા રણછોડજી લળી લળી લાગું પાય;
રાણા ઘેર જાતું નથી, એવો કયો ઠરાવ,
હવે શરણા ગતની, વારે ચઢજો ત્રિકલા રે,
પ્રભુ કૃપા કરીને રાખો ચરણની પાસ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

૮૩

દીનનો દયાળ છાંડી, કોને શરણ જાઉં;
કોને શરણ જાઉં, પ્રભુ, કોને શરણ જાઉં૦ (૮૬)
માત તાત જાણી પ્રભુ, ચરણ પ્રત્યે ધાઉં (૨)
પામીન પ્રસાદ પુણું (૨) કૃતકૃતાર્થ થાઉં
પ્રભુ, કૃતકૃતાર્થ થાઉં—દીનનો૦
નીતિ ભક્તિરૂપી પુણ્ય તીર્થમાં હું નહાઉં (૨)
પરમ ઇષ્ટ બ્રહ્મા હું (૨) સ્તુતિ ગુણ ગાઉં
પ્રભુ, સ્તુતિ ગુણ ગાઉં—દીનનો૦
પ્રભુ કૃપા નિધાનની હું પૂણું કૃપા ચહાઉં. [૨]
સંકટ સમય નાથ (૨) પલ્લવ હું સહાઉં,
પ્રભુ, પલ્લવ હું સહાઉં—દીનનો૦

નમી નમી પરાતપરાવું, હું શરણુ તારે આવું [૨]
 પ્રેમપુષ્પ અંજલી હું [૨] પ્રભુપદે વધાવું;
 પ્રભુ, પ્રભુ પદે વધાવું—દીનનો.

૮૪

અપરંપાર પ્રભુ અવગુણ મોરા, માફ કરાને મુરારિરે [ટક.]
 દયા ધરમની વાત ન જાણું, અધરમનો અધિકારિરે;
 પાપી પુરો જુઠા બોલો, બહુ નિરખું પરનારીરે—અપ૦
 સાધુ દુઃખ્યા, બ્રહ્માણુ દુઃખ્યા, ભક્ત દુઃખ્યા બહુ ભારીરે;
 માત પિતા બન્નેને દુઃખ્યાં ગરીબકું દીયો ગારીરે—અપ૦
 ભજન થાયે ત્યાં નિદ્રા આવે, પરનિદા લાગે ખારીરે;
 મિથ્યા મુખમાં આનંદ વરતું, બહુ રહુ હુશીઆરરે—અપ૦
 સંસાર સાગરમાં જળ ભરીયો સઘળે ભરીયો ભારીરે;
 તુલસીદાસ ગરીબનકી વિનંતિ અબ તો લીયોને ઉગારીરે—અપ૦

૮૫ રાગ—રેખતો.

ખલક સખરેનકા સપના, સમજ મનકો નહીં અપના.	ટેક.
કંઠણુ હે લોભકી ધારા, બહે સખ જાત સંસારા.	ખલક૦ ૧
ધડા જયું નીરકા કુટા, પતા જયું ડારસું કુટા.	ખલક૦ ૨
એસી નરજન જિંદગાની, સમજ મન ચેત અભીમાની.	ખલક૦ ૩
ભુલ્યો મત દેખ તન ગોરા, જગતમેં જીવના થોરા.	ખલક ૪

તળે મદ લોભ ચતુરાઇ, રહેા નિઃસંગ ઇજમમાં	ખલક ૫
કુટુંબ પરિવાર સુત દાગ, ઉત્તી તન હે થા ન્યાન	ખલક ૬
નિકસ જબ પ્રાન જાવેગ, કોઈ નહિ કામ અવેગા	ખલક ૭
સદા મત જનો એ દેહા, લગાવે રામસે નેહા	ખલક ૮
કટેગી જન્મકી ફાંસી, કહે કખીર અવીનાશી	ખલક ૯

૮૬ રાગ ભજન પ મેઘરને ગોતવું.

પાણી મેં મીન પીયાસીરે, પાણી મેં મીન પીયાસીરે;
 મુને અચરત લાગે ધણી હાંસીરે, પાણીનેં મીન પીયાસીરે ટેક.
 મસીદ ચડકે મુલાં પુકારે આડીજમ ફેરી ફાંસીરે,
 જોગી હોકે જટા વધારે ખન ખન શીરત ઉદાસીરે. પાણી ૦ ૧
 બેદી હોકે બેદજ વાંચે તોએન મને અવી નાસીરે,
 કસ્તુરી મૂમ નાખી બસત હે ડાલત ફેરે ઉદાશીરે. પાણી ૦ ૨
 દુરકી બાંતે સચકરી માનો, નિકટ પ્રગટ નહિં બાંશેરે;
 કહેત કખીર સુનોમેરે સાધુ શુર ખીના નીચ્ચે ચોનાશીરે □ પાણી ૦ ૩

૮૭ રાગ ધનાશ્રી.

રામ સમર રામ સમર, ગમ સમર બાઈ,
 રામ નામ સુમન ખીન, ખૂડત ભવ માંહી. રામ—ટેક
 બિનતા સુત દેહ જેહ, સંપતિ સુખદાઇ.
 જનમે કહ્યાં નહિ તેરો, કાલજાત ખાઇ. રામ—૨

અબમેલ ગજ ચુલિકા, પતિત કર્મ કીને;	
સોખી ઉતર પાર પડે, રામ નામ લીનો.	રામ—૩
સૂકર કુકર ચોનિ ભ્રમત, અજહુલાજ નાઈ;	
રામ નામ છાંડ અમૃત કાહેકુ વિખ ખાઈ.	ગમ—૪
ભર્મ કર્મ તજ કુકર્મ, રામ નામ લેહી,	
ગુર પ્રસાદ જન કખીર રામ કર સ્નેહી.	રામ—૬

૮૮ રામ શ્રેર,

એક દિન એસો પ્રાણી આવશે, મારા હૈકામાં શાલેજી,
 મિત્ર મળ્યા બહુ પ્રકારના. જોર કેાનું ન ચાલેજી—ટેક
 આસમાનથી ફેાળું આવીકે, થેયો દશ દરવાજાજી,
 નગરી હતી તે લુટાઈ ગઈ, બધી પડેઓ રાજાજી. એ૦-૧
 ઉંચારે મંદિર ઉંચા માલીયા, માથે સોડ તાણી સુવાજી;
 કાઢોરે કાઢો એને સહુ કહે, જાણો જન્મ્યો નહતોજી એ૦-૨
 સોલ વરસ કેરી સુંદરી, હણી ટગમગ જીએજી;
 આસુડે લીજાંયો એનો કંચવો, હણી મુશકે રૂએજી, એ૦-૩
 શોના રૂપાકેરા શાવટા. વિધ વિધના વાધાજી,
 જીના હતા તે અવગા મેલ્યા; નવા પેરવા લાગ્યાજી. એ૦-૪
 કેના છોડ કેના વાછડ, કેના માઈ કેના ખાપજી;
 અંતકાલે જીવ જાસે એકલા; સાથે પુનને પાપજી. એ૦-૫

નહિ તરવાને તુખડું નથી ઉગરવાનો આરોજ;
જીવનાથ ચરણે અખર્ષ ભણે; પ્રભુ પાર ઉતારોજ. એ૦-૬

૮૬ રાગ કુમરી

જીકું જીકું જીવતર ખડું જાણ્યમારે; જીકું જીકું કેક,
જીઠી જનની જીઠી જાયા જીઠી મોહ ભરેલી માયા,
કાચ કુંપો છે કાચા મમતા વાણ્યમારે જીકું જીકું ૧
સહાયતે છત કેની છાજી, તે દેખ શું થઈએ રાજી,
આતશખાજી આશા લાંબી આણ્યમારે જીકું જીકું ૨
ગગને જામ્યો વાહજ ગોટો, પ્રાણીમાં પ્રગટયો પરપોટો
ખેલ બધો એમ ખોટો મુખી માણ્યમારે. જીકું જીકું ૩
ધીરપ રાખી મનમાં ધારે ભટપણું છે તનમાં ભારે
નરક ભયું નવ દ્વારે વપુ વખાણ્યમારે જીકું જીકું ૪
ફેલ કરીને ફેગટ ભટકયો, ઈશ્વરને ચરણે ન નવ અટકયો
લેહ વિના તું ભટકયો ચારે ખાણ્યમારે, જીકું જીકું ૫
પરખી લેને પુરૂષ પુરાણી જગમાંથી ગુણ જોને જાણી.
પૃથ્વીમાં જેમ પાણી ઠરે નીચણ્યમારે, જીકું જીકું ૬
જાણે તો જગજીવન જાણે, નાણે તો હરિ આગળ નાણે
રૂપી રાજ કહે રાણે અંત સવાણ્ય માંરે, જીકું જીકું ૭

૬૦ રાગ એજ

ગોવિંદ જાણ્યા વિના તે વરસ ગાળીયારે ગોવિંદ ટેક.
 ગળે પાર બાંધી જમ ગ્રહશે, કાપો કાપો મુખથી કહેશે.
 રંગ ભરેલા રહેશે મંદિર માળિયાંરે ગોવિંદ ૧
 સુરે પુરે સુરા પાને, કૃષ્ણ કથા નવ ગોઠે કાને,
 ભજની જન ભગવાંને ખળતો ખાળીઆંરે ગોવિંદ ૨
 દૈયામાં નવ ધર્યા હરીને ભુઠાઈ હોરી ઝાઝ ભસીને
 દયા વિના તે દાન કરીને બાળિયાંરે; ગોવિંદ ૩
 આડમંદમાં ઉમર આખી નવ્તન ચિંતામણી ખોઈ નાંખી
 રૂઢયા મધ્યે રાખી તીખી પાળીઆરે, ગોવિંદ ૪
 ધર્મ રાજની આગળ ધરશે ત્યાં તાનં ગાતર થરથરશે,
 કોઈ જમડા કરશે અરે ઇંડાળિઆંરે, ગોવિંદ ૫
 મરણ ધાવ તો નહિ મટવાની ભગીજી નથી વાર જાવાની,
 સાથે નાવે વાલેસવાની વાંળીઆરે, ગોવિંદ ૬
 વસાબુપણ લુટી લેશે, બહાર જઈને બાળી દેશે,
 રૂપિસજ કહે ડાટિયાં રહેશે રાજિઆંરે, ગોવિંદ ૭

૬૧ રાગ પ્રભાત

કાંઈક કર્મવશો કરનારે શરણ વમારે આવ્યોરે,
 મોહ જાળામાં બાંધી નાખ્યો; હવે હરિ છોડાવોરે, કાંઈક ટેક;

પાપ કરતાં પાછું નવ ભેયું, હાંતું નામ હું હુંલ્યોરે;
 દુરીજનની મેં સગવ કીધી, દીવાનો જઈ હુંલ્યોરે કાંઈક ૧
 અનાથ જતું રાંક બાપડા, સેમી કીધાં વાસારે;
 લખ ચોરાસી ફેરા ફરતાં, કરી મુકિતની આશારે કાંઈક ૨
 સોનું રૂપું જતર મંતર તંતર મારે તું છુરે
 આરે દુનીયામાં નથી ગમતું મળવાં આતુર હું છુરે, કાંઈક ૩
 નામ તણે મહિમા છે મોટો કાંઈક પાપી નર તથારે;
 એવું જાણીને દાસ કલ્યાણે પ્રભુના નામ પે કથારે, કાંઈક ૪

૬૨ રાગ પ્રભાત

સગપણ સાચું સાનું બીધું, શું માયાને વળગુરે;
 ગરબ ગરબ સહુ મળ્યું છે. અતે રહેશે અળગું રે, સગપણ ટેક
 ધનને કાળે તન પીટીને ભુમી લેડૂ ભલવુંરે,
 ઘડી એકતો પ્યારી જાએ છે: તારે તો છે મરવુંરે; સગપણ ૧
 હંચા ઉચા મહેલ બનાવી, ફૂલ્યા ફૂલ્યા ફરવુંરે
 એ મંદિરમા કાણુ માલસે; તારે તો છે મરવું રે, સગપણ ૨
 ખચકે બાંધ્યા વસને વધા. જાણું ઘરેણું કરવુંરે
 પટોલા તારા કાણુ પહેરશે, તારે તો છે મરવુંરે; સગપણ ૩
 ચોડા હાથી માલ ખળના, સુખ પાલમાં ફરવુંરે;
 એમાં જોને કાણુ માલશે, તારે તો છે મરવુંરે; સગપણ ૪

હિજન કરીલે મન વૈરાગી ફટ હેયાના પુટયારે;
ભહે કલ્યાણુ કલુ' નવ માને રામ તને શું; રૂઠયારે, સંગપણ; પ

હું તામારે શરણે આવ્યો છું.

૬૩ રાગ દેશ.

મારા હાથ પડયા છે. હેઠા હરિ હું શું કરું રે;
શરણે આવ્યો છું કરુણાકર કરશે તે ખરું રે ટેક.
કયાં સંતાયા કુશલ કરાણી તરણી નટવર જાય તણાણી;
ભાથે હાથ ભરાણી કઈ રીતે તરું રે મારા
થતુ હશે શું સમજાણુ ન પડે ગોતું પણ માર્ગ મનેન જડે
ભવસાગરમાં દુઃખ વડે હલ્લે ઠરું રે મારા
ધરણીધર શું ધાર્યું મારું; રટણુ કરું છું નિત્ય તમારું;
આવડું શું અંધારું મરણુ વિના મરું રે મારા
સાધન સર્વ ગયાં છે ખુટી કપટી કાળે માર્યો કુટી;
જગડયાની નહિ ખુટી ઠાકર કયાં ઠરું રે, મારા
અતી તાપેથી તપી રહ્યો છું બાલ્ય કંઠથી અંધ થયો છું;
ભુલી ભાન ગયો છું ધીરજ શું ધરું રે, મારા
અદુભુત માયા નાથ તમારી મનવાણી નહિ પહોંચે મારી;
કેશવ હરિહારી ફટકેલ થઈ કરું રે મારા

મારી લાજ નિભાવજો.

૯૪ રાગ એજ.

મારી લાજ તમારે હાથે, નાથ નિભાવજો

દીનાનાથ દયાળ દયા અદુલુત દર્શાવજોરે.

ટેક.

સંકટથી સોસાઈ મુરારી લેજો અન્તર્યામી ઉગારી;

હવે ગયો છું હારી, બાપ બચાવજો.

મારી૦

કર્મ કંઠણ માઠા થઈ બેઠા હાથ પડ્યા છે હમણા હેઠા;

પરમેશ્વર ક્યાં પેઠા, પણ પરખાવજોરે.

મારી૦

અહિત અને હિતમાં અંણસમય કૃત્યા કૃત્ય વષે શું સમજી).

ભણું તણું શું, માધવ માર્ગ ખતાવજોરે;

મારી૦

કેશવ હરિ હોતે સંભારૂં, પ્રભુપદ હોય હજી ને પ્યારૂં;

મંગળ કરવા મારૂં આનંદે આવજોરે.

મારી૦

૯૫ રાગ કલ્યાણ.

સુરતપર વારી જાણે નાગર નંદા.

સબ સખીયનમેં રાધાજી બડી હૈ તારનમેં બડે ચંદા સુ૦ ૧

સબ દેવનમેં મહાદેવ બડા હૈ તીર્થમેં બડી ગંગા સુ૦ ૨

સબ ભગવનમેં ભરત બડા હૈ, જોધનમેં હનુમંતા, સુ૦ ૪

બંદ્રાબનમેં રાસ રચ્યો હૈ નૃત્ય કરત ગોવિંદા, સુ૦ ૪

આપતો જાય દ્વારકા છાંડી હમકુ બલાયો લજ પધા મું ૫
 પેસ પતાલ કાલી નાગ નાંચ્યો. ફજુપર હત્મ, કરંદા મું ૬
 ચંદ્રસખી ભજ બાલકૃષ્ણ છમિ, તુમ ઠાકોર હમ બંદા. ૭

૬૬ રાગ આશા.

રામચરણ સુખદાઈ, ભજ મન, રામચરણ સુખદાઈ. ટેક.
 જિન ચરનનસે પ્રગટી સુરસરિ, ચંકર ચિથ ચઢાઈરે;
 જટા જંકરી નામ ધરાયો, ત્રિભુવન તારવ આઈરે. રામ ૧
 હંડકવન પ્રભુ પાવન કીનો, ઋષિયન ત્રાસ મિટાઈરે;
 સો ઠાકોર મ્તલોકકે સ્વામી, કપટી મૃગ સંગ ધાઈરે. રામ ૨
 જિન ચરનકી ચરન પાડુકા, ભરત રહે લવલાઈરે;
 સો છેવટ કોઠરીમૈં ધોયે, વમ હરિ નાવ ચલાઈરે; ૩
 કપિ સુગ્રીવ વાલીકો બન્ધુ. તા છિર છત્ર ધરાઈરે;
 રિપુકો અનુજ વિભિક્ષણ લેટયો, ક્ષણમૈં લંકા પાઈરે. રામ. ૪
 રાવણ મારી રામ ઘર આયે, ઘર ઘર બજવ બધાઈરે;
 તુલશીદાસ આશ રઘુવરકી, ભાગ્ય મડો જિન પાઈરે રામ. ૫

૬૭ રાગ ભઈરવી.

સુનો હનુમાન ભુજા મેરી પુટી, સુનો—હરિ. ટેક.
 સુનો હનુમાન ભુજા મેરી પુટી તુમ મત જાનો જુઠી;
 આઠ ખેર રામા દિલમેં પેઠે, કોન કુંવરને મેરી ખખર ન પુછી-
 લંકામેં એક વેઘજા રહતો, પવંતમેં એક બુઢી
 ભરણ શત્રુધન રે મયે ધરકું કોન લાવે મેરી સજીવન જુટી. સુ.
 હનુમાનુને કસણી જો કસી, શિર બજારંગી ટોપી,
 તુલસીદાસ ભજે ભગવાના, છિનમેં લાવું તેરી સજીવન જુટી સુ.

૬૮ રાગ એજ.

હોત કલમ હરિને સાર્ધ મંજવાઇ—હોત. હરિ. ટા.૦
 હોત કલમ હરિને સાર્ધ મંજવાઇ, પુરજા લિખે બનાઇ,
 પહેલો નામ લિખ્યો હરિ અપનો, પીછે લખીરે લછમનકી લડાઇ;-
 મેઘનાદ રાવનકા બેટા. ઊમા આપ ચડાઇ,
 હયે કોઈ અઇસા કુત્રમેં યોદ્ધા સન્મુખ હોઠે મોંસેંકરત લડાઇ—હો,
 શકિત બાણ છુટે લછમનકે, લગા ભુજામેં જાઇ.
 ભુજા ઉડી સો ગઈ ભુજાને શીથ ઉડા જહાં બેઠે રઘુરાઈ હો.
 મંદીરસેં એક મહ ભરી મિકસી, નયન નીર ભર આઇ,
 તુલસીદાસ ભજે ભગવાના, મેઘનાદ યોદ્ધા હાર ગયે લડાઈ ટા.૦

૯૯ રાગ એજ

સિયાળકું મિલને મદોદરી રાની આઇ, રાવનકી રાની આઇ. ટેક.

સિયાળકું મિલને મદોદરી આઇ, સંગ સાહેલી લ્યાઇ.

નવ લખ તારેકા ચીર પુરાકર, રમઝમ કરતી લાગાદે ખીચ આઇ. સી.

સીયાળ બેટી જનક રાચકી, ચંદા દીયા-ચઢાઇ;

જખ ચંદેને કાયા અજવાળા, નવલખ તારેકી જ્યોત છુપાઇ. સી.

કહે મદોદરી સુનો સીયાળ, બાત કહું સમુજાઇ;

તુમ સીતા સતવતી કહાવે, હમેરે પિયાકે સંગ કેસે ચલી આઇ. સી.

કહે સીયાળ સુનો મદોદરી, બાત કહું સમુજાઇ;

સખ દેવનકા અધ છોડાવન, તુઝકું રંડાવન મે દેનકું આઇ. સી.

તુલસીદાસ લજે લખવાના, હરિ ચરન ચિત લાઈ;

કહન બચન સુનીકે સીતાકે, ઉલટ પછાડે મદોદરી આઇ. સી.

૧૦૦ રાગ એજ

તજ દીનો પ્રાન, કાયા કુમલાની તજ દીનો પ્રાન. ટેક.

તજ દીનો પ્રાન કાયા કુમલાની, છોડ ચલ્યો નર મોઇ;

મેં જનુ કાયા સંગ ચલેગી, ઉસ કારન કાયા મલમલ ધોઇ. તજ.

ઉચે નીચે મંદિર છોડા, જો ભેંસ ઘર ધોડી;

આઠ સરીખી ત્રીયા છોડી, દો છોડીરે પુત્તર ફરી બેડી. તજ

ચાર જનોંકે કાંધે ચડીઆ, ખની કાઠકી ધોડી;

જખ ઉતારે નદી કિનારે, કુંક દીયા જૈસે હાગનકી હોરી. તજ

ધરતી પ્રીયા રાવન લાગી, બિહુર ગધ મેરી જોરી;
તુલસીદાસ બળે ભગવાના, જિન જોડી તિન પલખીય તોડી. તજ.

૧૦૧ રાગ એજ.

કલિયુગમેં એસેં પાપી નર હોએંગે કલિયુગમેં હરી.
પગડી બાંધે પેચ સંભારે, હુમ હુમ પાંઉ ધરેંગે;
ગત્રી ગત્રી બિચ શીરે આવરે, નાર પરાઇ પાપી તકત ફિરેંગે ક.
ભુખે પ્યાસે સાધુ આવે ઉનકું ન ચપટી દેંગે
જબ રાજાકા દંડ પડેગા, રોક રૂપીએ પાપી ગિન ગિન દેંગે ક.
માઇ બહેનકા કધુ નહિ જાને, મનબિચ પાપ ધરેંગે;
સાલ! સ હુવા નિત્ય જમાવે ભાર્યનસેં પાપી વેર લડેંગે ક.
લાલ રથંલ લોહકા ભારી, ધનસે નાલ બધેંગે;
તુલસીદાસ બળે ભગવાના, પાપ ધરમ દોનું સંગ ચલેંગે ક.

તુલસીદાસ બીજો

૧૦૨ રાગ બીહાર

બાવાની પત રાખ પ્રભુ તારા બાવાની પન રાખ;
બાનારે માટે જો દુઃખ દેશો તો કાણુ જપે તારો જપ. પ્રભુ.
રોહીદાસની તમે પાતરી લીધી ને, નવ જોઇ જાત કે ભાત;
સેનાની માટે સનમુખ રહીને તમે, નાઇ કહેવાયા હે નાથ. પ્રભુ.

પ્રદહાદની તમે પ્રતિપાલણ કરીને, સ્તંભમાં પુરો વાસ;
 વાતી કડા તમે સીતલ કીધી, સુધનવાને ખાસ. પ્રભુ.
 પાંચાળીનાં પટકુળ પુર્યાં ને, રાખી સભામાં લાજ;
 સાગરમાંથી છુટો રાખ્યો, રામ કહેતામાં ગજરાજ. પ્રભુ.
 જેર હતાં તેનાં અમરત કીધાં ને જાત્યાં મીરાંના હાથ;
 મેહેતાને માંડળીક મારવા આવ્યો ત્યારે, કેદારે લાવ્યા મધરાત. પ્રભુ.
 ભકતોનાં તમે સંકટ ભાંગ્યા ત્યારે, દ્રઢ આવ્યો નિશાસ. પ્રભુ
 તુલસીના સ્વામીને કહું કર જોડી, પુરો અંતરની આશ. પ્રભુ

૧૦૩ રાગ ઝોજ

અવસેર તેરા પલ પલ જાયે, સુતે તુજે નિદ કયો આવે,
 તેરે શિર જમડા વેરી, ભજન મિન કોન ગતિ તેરી. ટેક.
 બડે બડે રાવણસેં રાજે, જ્યાકે આગે નોખતા ખાજે;
 જીત્યા સખ લોક દે ડંકા, સોહી ખાલી કર ગયા લંકા. અ.૦ ૧
 પુષ્પકી સેજ પર સોતા, સલામી દ્રષ્ટિસેં જોતાં;
 કંચનસી દેહકી કાંતી, જરે તન અગ્નિસેં છાતી. અ.૦ ૨
 કેતે સકવતી જે ભૂપા, મિલી ગયે ચેહમેં રૂપા;
 અંતે હે જંગલકા ખાસા, જીઠી ઇન જગતકી આશા. અ.૦ ૩
 અષ્ટાંગહી યોગકે સાધે, તાહિતેં આયુ ખલ વાધે;
 અમર કરે આપકે અંગા, સોહી કામેંકર દીયા ભંગા. અ.૦ ૪

અમૃતકે પાનકે કરતા, વિમાને બેઠકે ફિરવા,
 સુરપતિ કાલ લે ધાયા, તાહિ તેં ભૂકો હે માયા. અ૦ ૫
 જેસે હે પાણી પરપોટા, ભરોસા દેહકા ખોટા;
 તાતિ તે વિલંબ ના કીજે, સાધુ સંગ સમ રસ પીજે. અ૦ ૬
 મેરે તો રામસેં મિલના, જહાં નહી કાલકી કલના;
 એસે મેં નિશ્ચે કર જાની, મીલે દેવ આય ગુરૂ ગ્યાનો. અ૦ ૭

૧૦૪ લલિત છંદ.

સકળ વિશ્વના નાથ શ્રીહરિ, મલિન વાસના ટાળ માહરી;
 અધિક ભુખિષ તું શુધ્ધ આપજે, પ્રભુ કૃપા કરી કષ્ટ કાપજે.
 નવ કદી કરી ભકિત ભાવથી, નવ કથા સુણી નિજ કાનથી;
 ભજન ના કર્યું તેમ તાહરું, હરિ બલું થશે કેમ માહરું.
 બહુ બહુ કુડા કેમ મેં કીધા. ધન ધુતી કરા પારકાં લીધાં;
 ગરીબ રંકને દુખ આપીઆં, તરે સુધર્મના તેહ કાપીઆં.
 અધિક લોભની લાલચે ફસી, ફિકર ના ધરી સિત્તમાં કશી;
 કથન કંઈ કુડા મેં મુખે કર્યાં, વચન નીતીમાં સર્વ વિભાસો
 કર વડે કદી ધર્મ ના કર્યાં, પણ અધર્મના કાવળા ભર્યાં;
 જગતનાથ હું ના ડર્યો જરી, લુણ હરામી મેં તજશું કરી.
 ચરણથી કદી ચાલી ના ગયો, પ્રભુ સુપંથમાં દુર તો રહ્યો.
 ચરણ પાપને પથ તો ધર્યો દિલ ત્રિપે નિહિ તે થકી ડર્યો,

(૭૮)

છલ પ્રપંચ ને ધુત કામમાં નવ કદી મુકી ઓછ હામમાં.
અધન જાતનો પ્રાણી હું ખરો, પ્રભુ તુથી રયો સર્વદા પરો;
કર ગમે તને હે હરિ હવે. અહીં બળું છું હું શાકને દવે;
દુઃખથી છુટકો નાચજી કરો; અરજ દાસની દીલમાં ધરો.

થાળ.

૧૦૫ રાગ—તાલ કાફી

વાતડી સુણ સજ્જની મારી (૨)

આજ અમારે મંદિર પધાર્યાં મન મોહન ગિરધારી,

કરી અન્તર મરદન અંગે (૨)

મજન નાર ગુલાબથી કીધું યમુના જલ ગંગે

પેરી પટ પીતાંબર અંગે (૨)

પ્રાણપ્રતિ બાળેઠાં બિરાજ્યા, નિજ જનને સંગે,

પાણી શીતલથી ભરી ઝારી (૨)

આજ

થાળમાં પકવાનો ભરીને (૨)

સાટા જલેથી ગમન ગાંધીયા પિરસાવ્યા હરિને,

બરશી પેંડા પિરસ્યા (૨)

જમવા બેઠા જગપતિ મુજ પર કરણા કરીને,

નેત્ર મેં સફલ કર્યા ન્યારી (૨)

આજ

ભુંદીઆ મગદળીઆ કરાવ્યા (૨)

મોહન થાળ મેસુર પતાસા પ્રેમ પીરસાવ્યા,

મધુર મેવા પ્રભુને ધરાવ્યા (૨)

હલવો પાક ગુલાબી પાપડ ધત માંહે તળીયા,

સુત ફેણી સ્વાદ થઇ સારી (૨)

આજ,

સેવ શીરો લાડુ સારા (૨)

દૂધપાક બાસુંદી પૂરીઆ માલપુવા પ્યારા,

રોટલી ઉપર ધત ધારા (૨)

ભાત ખીચડી દાળ તીખા તમકારા,

લાપસી કીધી તલધારી (૨)

આજ,

દુધ દહીં દીધાં ભરી ભાજન (૨)

આરોગ્યા છે અનંત અથાણા ગિરધારી ગર્વગંજન,

કઢિ કચેરી દીલરંજન (૨)

શ્રીખંડ ભજ્યાં વડાં રાઈતાં છત્રીસે વ્યંજન,

ભાવ ધરી જમજો મુનારી. (૨)

આજ.

મધુર જલ પીયો છાણી લીધાં,

કથો એલચી લવિંગ સોપારી પાન ખીડાં દીધાં,

પ્રેમ રસ પાયાને પીધાં (૨)

દેવીદાસના શ્યામ ચક્રી મુજ કારણ સૌ સીધાં,

પ્રીતડી પુર્વની પ્યારી.

આજ.

થાળ.

૧૦૬ રાગ જાગેરી—જનનરો.

સખી મોતીડે ચોક પુરાવ્યા, જમવાને જગપતી આવ્યા.
 સામઘડું સમાજે કીધું, ચરણામૃત અંજલી લીધુંરી,
 મેં મંદીરમાં પધરાવ્યા. જમવાને.
 સામગ્રી થઇ છે તૈયારી. બરી નીર, મધુરતી ઝારી,
 ત્યાં ગાદી ગલીઆ બીછાવ્યા. જમવાને.
 કીધી આરતી મેં અનુરાગે, બાજેઠ ધર્યાં પ્રભુ આગેરી,
 લઇ પકવાનો પીરસાવ્યા. જમવાને.
 દુધપાક ખીર સુખદાઇ, ધત સાકર ખાંડ સવાઇરી,
 દહીં દુધે પાત્ર ભરાવ્યા. જમવાને,
 શીરો પુરી સેવ સુવાળી, લાંડુ લાપશીઆ તલધારી,
 મદગળીઆ સરસ બનાવ્યા. જમવાને,
 રસ કીધો આંબો ઘોળી રોટલીઆ ધતમાં ઝખોળી
 માલપુવા મધુર ધરાવ્યા. જમવાને.
 ખાસુદી પુડલા પ્યારા, જમો જીવન નંદદુધારીરી,
 ગળપાપડી પાક બનાવ્યા. જમવાને,
 પેંડા ગાંડીઆ બરશી ન્યારા, મેસુર પાક જુદી પ્યારારી,
 સાટા સાકરથી ગલેફાવ્યા. જમવાને.

સુત્રફેણી જલેખી તાજી થશે જમવાથી મન રાહુરી.
મોહનથાળ પતાસા મંગાવ્યા. જમવાને.

બહુ અથાણા અજબ રસાળાં, વડાં શાક છત્રીસ રૂપાળારી,
મૃદુ મેવે રસિક રીઝાવ્યા. જમવાને.

કઢી ખીચડી પાપડ લીધા વ્રત ધારથી બોળ્લ કીધારી,
પય સાકર ભાત સિરાવ્યા. જમવાને.

જમી તપ્ત થયા છે મુરારિ લીધો મુખવાસ શ્રી ગિરધારી,
નિજ જનનાં તાપ સમાવ્યા. જમવાને.

જવત્રી એલચી પ્યારી કાથો ચુનો લવિંગ સોપરીરી,
મુખવાસ મોહન મન ભાવ્યા. જમવાને.

દૂવીદાસના અંતર જમી મુજ મેર કરી બહુ નામીરી,
આનંદ અતિ ઉપજાવ્યા. જમવાને.

લજન ૧૦૭ થાળી

ઠાકાર તારી મીજમાની હોરાજ, મારે ઘેરે આવના મહારાજ.

સિંહાસન ખાળેટ ઢરાવું, શીતલ જલ ઝારી ભરી લાવું;

ઉઝા ઉઝા ચમર ઢરાવું, લાગો પ્રભુ સોહામણાં મહારાજ, ઠાકાર૦

બહુ મેવા પકવાન મીઠાઈ, છપન બોળ્લ આવ બનાઈ;

હાથસે ગ્રાસ મુખસે દઉંગી, રૂચી રૂચી ચાવના મહારાજ ઠાકાર૦

મેર મુગટ પીતાંબર સોહે, સુનીવર મુનીજન કેમન મોહે;

ખાઈ મીરાં કહે પ્રભુ રેના દીલખીચ, ખ્યાલી ખુલ્લ બન્યા મહારાજ૦

મેવા ખેત મીઠાઈ આરોગો પ્રભુ મેવા ખેત મીઠાઈ. ટેક
કંચન થાળ બહોત વિધી ભરીયો જશોમતી લેકર આઈ આ. ૧
બાલ ગોપાલ બની સખ મંડલી ખેડે ભુવન ભરાઈ.
આપ આરોગે બહાલો ઓરકુ પવરાવે સુરદાસ બલીહારી આ. ૨

૧૦૮ થાળી—લાવણી.

જમો જમો જગતના નાથ કહું કર જોડી ;
મારા આતમના આધાર, શરણ મેં તોરી—ટેક.
જમો ઘેવર ભુંદી દુધપાક, જલેખી રૂડી,
માંહે સાકર ભુરા ઓર ડાલ, પેંડાને પુરી—જમો.
જમો મગદલ મોતીચુર, ઠોરને ખાજ ;
માંહે માખણ મીશરી દુધ, ગોરસ છે તાજ—જમો.
જમો દાલ ભાત ને ધૂત, ગંગાજળ ઝારી ;
તમે રાધાજીના કંથ ગોકુળ ગિરધારી—જમો.
કહે માધવંદાસ મહારાજ, અરજ ઉર ધરજો ;
અંતકાળ સમે મહારાજ, સહાયતા કરજો—જમો.

૧૦૯ શ્રી સત્યનારાયણની આરતી.

સત્યનારાયણ દેવ જય જય સત્યનારાયણ દેવ,
વિશ્વ સકળ જન નિત્યે કરે તમારી સેવ..... ત્ય.
કળિયુગમાં કમળાપતિ કરૂણા ગ્રહ દીધી—પ્રભુ (૨)

ચરણે આંખ્યા જે જન પામ્યા નવ નીધિ.....સત્ય.

સત્તાનંદ પ્રાદ્યક્ષુનુ દરિદ્ર દુઃખ ભાળી—પ્રભુ (૨)

પૃથ્વ સ્વરૂપે પ્રગટયા (૨)

વિકૃત વનમાળી.....સત્ય.

ભીલ અને ઉલ્કામુખ વૃત્તને આચરતા—પ્રભુ (૨)

ભક્તિ ભાવથી પામ્યા (૨)

અખંડ સુખ શાતા.....સત્ય.

સંતતિ માટે સાધું, વૃત્ત અંતર ધારી—પ્રભુ (૨)

સુંદર કન્યા પ્રગટિ કુળાવતિ સારી.....સત્ય.

લોભવૃત્તિથી વધશ્ય, સંકટમાં રખડયો (૨)

સત્યદેવને ઠગતા બંધન માંહી પડયો.....સત્ય

ઘેર તરકરે લુટયું આધિવ્યાધી આવી—પ્રભુ (૨)

માત પુત્રી પ્રભુ ચરણે પડયા પ્રેમ લાવી.....સત્ય,

વૃત્ત આરંભ્યુ પ્રીતે શ્રદ્ધા સહ જ્યારે—પ્રભુ (૨)

મુક્ત થયા બંધનથી જેડે વણીક ત્યારે.....સત્ય.

કળ વેડીને ધાયો જેઠો નાવ મહી—પ્રભુ (૨)

સમુદ્રમાં હંકારી થયું કહિતક તાંહી

નદિ કિનારે નાંહી ધ્યાન હૃદય ધરતો—પ્રભુ (૨)

સન્યાસી સ્વરૂપમાં પ્રભુને નિરખતો.....સત્ય.

ભીક્ષા માગી ભાવે કાઈ અમને આપો—પ્રભુ (૨)

સાધુ વિભય પામી કરે અંતર જાપો.....સત્ય.
 દ્રવ્ય સહિત છે નાવ ધાસ પદ્મથી ભર્યું.....પ્રભુ (૨)
 પ્રભુ પ્રસન્ન વદનથી થઈ “તથાસ્તુ” મુખ ઉચ્ચર્યું.....સત્ય.
 પવન વેગથી જળમાં ધાસ પાન ઉડ્યા.....પ્રભુ (૨)
 મુર્છીત પામ્યો પળમાં વેશ્ય દરણુ ઢળ્યાં.....સત્ય,
 જમાત્ર વચનથી ઉઠ્યો ખોળ્યા પ્રભુ જ્યારે—પ્રભુ (૨)
 ક્ષમા ચાહીને નમીઓ ગન મળીજી ત્યારે.....સત્ય.
 નૌકા દ્રવ્ય સહિત તે આવ્યો નગ્ર મધ્યે.....પ્રભુ (૨)
 હમાંતા—કન્યા મળીને “સત્યમત્ત” સાધે.....સત્ય,
 ર્શન કારણુ દોડ્યા પ્રસાદ ત્યાગ કરી.....પ્રભુ. (૨)
 જમાત્ર સહીતની નઉંકા જળમાં ગુપ્ત કરી.....સત્ય.
 કળાવતી કદ્દપાતે ઢેહ—પતન કરવા.....પ્રભુ (૨)
 ગગન મંડળથી ગાજ્યા શ્રી હરિ ઉચરવા.....સત્ય.
 પ્રસાદ ભક્ષણુ કન્થે કળાવતિ જ્યારે.....પ્રભુ (૨)
 દર્શન પતિના પામી થશે મુખદ ત્યારે.....સત્ય,
 તત્કાળે તે ભક્ષી ઉલ્લટ આણી આવી.....પ્રભુ (૨)
 નૌકા તરતી ભાળી પ્રેમ રહ્ય લાવી.....સત્ય
 સાધુ સહીત જન આદિ વૃદ્ધ નિત્ય કરતાં.....પ્રભુ (૨)
 પ્રતિ પુર્ણિમા દીને ઉત્સવ આચરતાં.....સત્ય.

થયો સુખી ત્યાં સાધુ આનંદ ઉલટ ધરી.....પ્રભુ (૨)

આ લોકમા સુખ પામી પામ્યો ચરણ હરી.....સત્ય.

અંગઘ્વજ નપતિએ પ્રસાદ ત્યાગ કરી.....પ્રભુ (૨)

સતપુત્રોનું મૃત્યુ થયું દુઃખક કારી.....સત્ય.

સત્યદેવ કૃપાથી પ્રસાદને ખાઈ.....પ્રભુ (૨)

પામ્યો પુત્રો પળમાં મનનાં હરખાઈ.....સત્ય;

કળિકાળમાં મહિમા સત્યદેવ પ્રભુનો.....પ્રભુ (૨)

મહાત્મ્ય વધાર્યું ભકતે, નીરહ જે વિભુનો.....સત્ય.

સત્યદેવની આરતિ નિશાદીન જે ગાશે (૨)

ચાંચક અનુચલ આનંદ પામી સુખી થાશે.....સત્ય.

૧૧૦ આરતી

જય દેવ, જય દેવ;

જય જય જગકર્તા, પ્રભુ, જય જય જગકર્તા.

ભગવત તું ભવકર્તા (૨) હરકત સંહર્તા—જય૦

પુરણ પરમ પગક્રમી, પ્રભુ વિભુ પરમાત્મા—પ્રભુ વિભુ૦

સકળ કળાધર શ્રીમંત (૨) ધીમંત ધરમાત્મા—જય૦

તું સચરાચર સ્વામી, બળવંત બહુ નામી—પ્રભુ બળ૦

વિભળ મંડળ વિશ્રામી (૨) બન્ય અચળ ધામી—જય૦

તત્વ સકળ ગુણ તારા, સર્વ થકી સારા—પ્રભુ સર્વં
 અંતર્યામી હમારા (૨) પ્રાણ થકી ખારા—જયં
 કરણા કર ઉપકારી, ધર્મ બિરદ ધારી—પ્રભુ ધર્મં
 તેં ભવ પાર ઉંતારી (૨) અગણિત નરનારી—જયં
 તુંજ મહિમા બહુ મોટો, શુભ તારી શક્તિ—પ્રભુ શુભં
 સુરનર મુનિવર માગે (૨) ભલી તારી ભક્તિ—જયં
 હે હરિ ! હરકત હરજો, કરણા ધણી કરજો—પ્રભુ કરણાં
 અભય ટરણુ આદરજો (૨) ઉર અરજી ધરજો—જય દેવં

(ક. દ. ડા.)

ભજન ૧૧૧ શીવજીની આરતી

જય શીવ ઓમકારા ભોળા હરભજ ઓમકારા, (૨)
 બ્રહ્મા વિશ્નુ સદા શીવ ભોળાનાથ મહાદેવ
 અરધાંગે ગોરા ઓમ હર હર હર મહાદેવ
 દેવા એકાનંત ચતુરાનંત પંચાનન રાજે
 ભોળા પંચાનન રાજે હંશાસન ગુરૂડાસન
 વરખ વાહન છાજે.....ઓમ હર હર હર મહાદેવ,
 દોહભુજ ચાર ચત્રભુજ દશ ભુજ તુમ સોહે, ભોળાં.
 શિવજીના રૂપની રક્ષા ત્રીભુવન જગ મોહે ઓમ.
 સીતાંબર પીતાંબર વાગમંબર અંગે, ભોળા
 શનકાદિક વિભુ ત્રાદીક ભુતાદીક સંગે, ઓમ.

અક્ષરમાળા વનમાળા ફંદમાળા ધારી,	ભોળા.
ત્રીપુરારીરે મોરારી કળ કમળા ધારી,	ઓમ.
લક્ષ્મીવર ઉમીયાવર સાવીત્રીસંગે,	ભોળા.
પાર્વતી અરધંગા શીવ ગૌરી સંગે	ઓમ.
કરમધે એક કમંડલ ચક્ર ત્રીશુળ ધરતા	ભોળા.
સુખ કરતાં દુઃખ હરતાં સુખમેં શીવ રહેતા	ઓમ.
વિષ્ણુ વસે વર્ધકુઠે શીવજી કંઈલાસે,	ભોળા.
હરિકાળા શીવ ગોરા ઇશ્વર ઓમકારા,	ઓમ.
ચોસઠ ભોગણી મંગલ ગાવે નીત્ય કરત ભેડ,	ભોળા.
બાજત તાલ મદંગા ઓર બાજત ડમર,	ઓમ.
બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહા શીવ અંતર નહી રખતા,	ભોળા,
હરી હરસે ગુન ગાના બ્રહ્માસે ગુન ગાના	
ભવસાગર તરના—ઓમ હર હર હર મહાદેવ,	
કાશીમેં વીશ્વનાથ ખીનાજે નંદુ બહચારી,	ભોળા,
નીત ઉઠ ભોગ લગાવત નીત ઉઠ દ્રશન પાવત	
મહીમા અતી ભારી—ઓમ હર હર હર મહાદેવ.	
શીવજીની આરતી જે કોઈ ગાવે ભોળા મન સુદ્ધ હો ગાવે	
ભણત સીવાનંદ સ્વામી જપત હરિહર સ્વામી,	
ઈચ્છા કૃણ પાવે ઓમ હર હર હર મહાદેવ.	

૧૧૨ ભજન લાગણી.

જ્ય શીવ ઓમકારા લોળા હરભજ ઓમકારા,
 લોળા પાર્વતી ખ્યારા-લોળા ઉપર જળા ધારા,
 લોળા લંગ પીવન વારા લોલા ગલે ગ્રીચ રૂંઢ માલા
 લોળા ઓઢત મગજાલા લોળા ધોરી ધન વાળા.
 લોળા ભેલ ચડનવાળા લોળા સંતન પ્રતીપાલા,
 લોળા ગઈ બ્રહ્મણુ રક્ષક વાળા લોળા પાર્વતી ખ્યારા.
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ સદા શીવ લોળા નાથ મહા દેવ.
 અરધાગે ગૈરા ઓમ હર હર હર મહાદેવ.

અથ મંત્ર પુષ્પાંજલિ.

ઓમ યજ્ઞેન યજ્ઞ મય જંત દેવાસ્તાનિ ધર્માણી પ્રથમા ન્યાસન્
 તેહ નોકમહિ મામ : સયત યત્ર પુર્વે સાધ્યા : સન્તિ દેવા ;
 ઓમ્ રાજધિરાજ્ય પ્રસહ સાહિતે નમો વયં વૈશ્રવણાય
 કુર્મહે સેમે કામાન્ કામકામાય મહાં કામેશ્વરો વૈશ્રવણો
 દદાતુ કુબેરાજ વૈશ્રવણાયા મહારાજ્ય નમ : ઓમ સ્વસ્તિ
 સામ્રાજ્યં લોજ્યં સ્વારાજ્યં વૈરાજ્યં પારમેષ્ઠ્યં રાજ્યં
 મહારાજ્ય માધિપત્યમય સમંતપર્યા ઇત્યાત્ સાર્વભૌમ : સાર્વા-
 યુષ આંતાંદાપરાધાત્ પૃથિવ્યૈ સમુર્ન પર્યંતાયા
 અંકરામિતિ તદ્દબ્ધેષ : શ્વેતિકા ભિગીતો મરૂત : પરિવેષ્ટારો મરૂત
 સ્યા વસન ગૃહે આવિક્ષિતસ્ય કામ પ્રેવિંશ્ચ દેવા : સભાસદ ઇતિ ।

૧૧૩ ગો માતાની આરતી

જય જય ગો માતા, જય કામ દુર્ગા માતા.
તુજને જે જન સેવે, તે સુખીઆ થાતા.

જય જય ગો માતા

અહ્યા વિષ્ણુ મહેશ, તુજ માંહી વસતા (૨)

તુજમાં દેવ સકળ છે, છો મુકિત દાતા

જય જય.

જગત ઉદ્ધારણુ દેવી, જન સૌ ગુણુ ગાતા (૨)

અમ સર્વે તુજ બાળક, તુજ શરણુ થાતા

જય જય.

અડસઠ તિરથ તું છે, તું દુગ્ધા દાતા (૨)

જગત જનુની રૂપે, વંદીએ હજારાતા

જય જય.

મૃત્યુ લોકના સુખ રૂપ, સહાયક વિખ્યાતા (૨)

પવિત્ર મહા યજ્ઞમાં, તુજ થી હોમાંતાં

જય જય.

ગો મય પંચામૃત, પૂજનમાં મળતાં (૨)

લેપન અંગે કરતાં, પાતક સૌ ટળતાં

જય જય.

પ્રેમપ્રકારી મધને, પર દુઃખના ત્રાતા (૨)

સ્વદુઃખ સહીને આપે, પુત્રો અન્નદાતા

જય જય.

ભાવ થકી તુજ સેવ, જે કાઈ કરતા (૨)

આ લોકે સુખ પામી, વૈતરણી તરતા

જય જય.

ગૌ માતાની આરતી, જે હૃદયે ગાતા (૨)

સકળ મનોરથ પામી, છેવટ સુખી ધાતા

જય જય.

નિત્યાનંદ

૧૧૪ છંદ ચતુર્ચરી

પવન મંદ સુગંધ શીતલ, હેમ મંદીર શોભિતં;	
નિકટ ગંગા વહિત નર્મલ, શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરં.	૧
શેષ સુમરન કરત નિશદ્દિન, ધાત ધ્યાન મહેશ્વરં;	
વેદ બ્રહ્મા કરત સ્તુતિ શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરં.	૨
છંદ્ર ચંદ્ર કુખેર દિનકર, ધૂપ દાપ પ્રકાશિતં;	
શ્રી લક્ષ્મી કમલા ચરણ આપે, શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરં.	૩
શંકર ગૌરી ગણેશ શારદ નારદ મુનિજન આચરં;	
યોગ ધ્યાન અપાર લીલા, શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરં.	૪
સપ્ત કુંડકી અધિક મહિમા, દશ દિશા યશ ગાયનં;	
નર નારાયણ ફરત સેવા, શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરં	૫

યક્ષ કિન્નર કરત કીર્તન, તાલ વીણા વાજતં;
 સિદ્ધ મુનિજન કરત જય જય, શ્રી બદ્રિનાથ વિશ્વંભરં ૬
 પ્રેમ પંથ કેદાર દર્શન, સિદ્ધ મુનિજન સેવિતં;
 હેમાચલ્ય સુખ સ્વરૂપી, શ્રી બદ્રિનાથ વિશ્વંભરં. ૭
 શ્રી બદ્રિનાથકે સમ રત્ન, સુસર્વ પાપ વિનાશિતં;
 કોટિ તીર્થ સ્વરૂપ પૂરણ, શ્રી બદ્રિનાથ વિશ્વંભરં. ૮

૧૧૫ છંદ એજ

નંદ નંદન જગત વંદન ચરન રજ કુબળા તરી ;
 ચાર યુગ પરિબ્રજ કહિયે, કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી. ૧
 અંસિખટ તટ નીકટ યમુના, સાંવરે મુરઘી ધરી;
 મુરલી ધુન સુન લોક મોહિ, કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી. ૨
 વૃંદાવનમેં મદન મોહને, અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ ખરી,
 કાલ અહિ ઘનશ્યામ નાચ્યો. કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી ૩
 મુગટ લટપટ પેંચ રસપટ. લેલક ચંદન કુમકુમ કરી;
 વનમાત્રી લાલ ગોપાળ કહિયો કૃષ્ણરાજત મધુપુરી ૪
 ગોપ ગોપી સંગ લેકે કુંજ કુંજ રમે હરિ.
 રાસ રચ્યો યદુનાથ નંદન; કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી ૫
 ધંદ્ર ચંદ્ર કુબેર બ્રહ્મા, લખે વિગત ફરી ફરી,

અનત મુનિજન કરત જય જય કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી ૬
 કંસ વંસ નિકંઢ ક્રીનો હનુજ સર્વ ગયે ડરી,
 સંત કારણ દેહ ધારણ, કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી ૭
 કૃષ્ણાંટ ક જો પડત નિશ્ચિન, સ્વર્ગ જાય સો સંચરી;
 નિત્યાનંદ અવતાર અદ્ભુત કૃષ્ણ રાજત મધુપુરી, ૮

૧૧૬ પદ

મન માને નહીં મારું સો ફેરા સમજવું તોય શું થાયે
 ખળ કંઠણ કઠોર ચંચળ ચોર ચપલ ચિત ચોદસ જાયે ટેક.
 મન ભુત તણી પેઠે ભ્રમતું ચાલે માયાની સંગે રમતું
 એને હરી બળવું નથી ગમતું, મન.
 મન નિરલજને લજ્યા ન મળે પીળું જારે પોતાને કમળે
 લલ નાખે મામાને વમળે, મન.
 જેમ કુકર માથે માર પડે તોય આવી ઉંભુ દાર અડે
 ફળ દેખી મરકટ ઝાડ ચડે, મન.
 જો જન્મ કિકરતું દુઃખ જાણે તો મિથ્યા સુખને શીદ માડે
 ગયો અવસર ઉરમાં નવ આણે, મન.
 કહે પ્રીતમ પરપંચ પર હરતા સુદ્ધ બાવે હરીતું સમર્ણ કરતાં
 કાંઈ વાર નહીં ભવજળ તરતાં, મન.

૧૧૭ પદ

નર ગાફલ ગમાર ગંદી દેહનો ગવે કરે શું થાયે
 નહિ વીલંબ લગાર વાત કરતાં કાયા વણસી જાયે ટેક
 તું અંસ હતો ધન્યર કેરો જીવ થઈ રહ્યો અવિધ્યાનો ચરો
 વારે માથે રવિ સુતનો હેરો, નરગા.
 એક સ્વાંતિ બિહુ સીપે ગ્રહયું તેનું મહા મુકતા ફળ થઈ રહ્યું
 કદળીમાં પડ્યું તે કપુર થયું, નરગા.
 અહીં મુખમાં પડ્યું તે ગરલ થયું સાગરમાં પડ્યું તે લગણ થયું
 પૃથ્વીમાં પડ્યું તે પ્રલે થયું નરગા.
 જેમ કનકમાં કથીર જારે એમ વીના વિચાર ચાર નવ જડે
 કહે પ્રીતમ રવિ હોયે રજની ટળે નરગા.

૧૧૮ પદ

વારા મનમાં તપાસ ત્રીવેણી આદી તીરથ તુજમાં વસે
 માંહી મંજન કરો કોટી જનમનો કીલ્મથ તે ધોવાયો, ટેક
 આ કાયા તે કાસી જાણો સુધ્ધ પ્રેમ પ્રયાગતે પરમાણુ
 હરીહરનું રૂપ રૂઢે આણો, વારા,
 ગુફામાં ભગ્નિ ગંગા કહીએ સુખ કરમ સુરજ સુવા લઈએ
 સરસ્વતી વધરાવ્યે વિશે સહીએ, વારા.

ત્યાં વિશ્વનાથ ચૈતન રાજે ગેખીધંટ તે અનહદ વાજે
 ધુન અર્ણવ પર્ણવપર ગાજે. તારા,
 જે સદા તિરથ કરે તેને સેવે તો સૌ તિરથનું ફલ મને
 કહે પ્રીતન પ્રભુમા ચીત દેવે. તારા.

ભજન ૧૧૯મું.

સુણો દેવલદેનાર, આપણા ગરૂએ સત્ય ભાખીયા
 બુઠા નહીરે લગાર, લખ્યા ભાખ્યા સોયદીન આવશે. ટેક
 પેલા પેલા પવન ફરકશે. નદીયેનહી હોય નીર
 એતર દીશાથી ફળ આવશે આગળ હનવો વીર. ૧
 ધરતી ઉપર હેમર હાલશે, સુના નગર મોઝર;
 લક્ષ્મી હુંટાશે લોકો તણી તેની કાઠ રાવને ફરીયાદ, ૨
 પોથી પુસ્તક ખોટાં થશે, ખોટા કાળના કુનાન
 અસલ જાદી ચુડલો પેરશે, એ આગમતા એંધાણુ, ૩
 કાંકરીએ તળાવ તણુ તાણુશે, સોસો ગામની સીમ
 રૂડીરે દીસે રળીઆમણી, આવશે અરજીનને લીમ. ૪
 પોરાર આળ્યો સંતો પાપનો ધરતી માગે છેલોગ;
 કેવાગ ખડગે સંહારશે, કેવા મરશે રોગ. ૫
 જતી સતીને સાજરમતી, ત્યાં હોશે શુરાના સંઘ્રામ;

(૯૫)

કાચમ કલીગાને મારશે, ધરશે નકલંગી નામ.

૬

પોરો આગ્યો સંતા પાપનો, ધરતી માગેર લોગ,

કલજુગ ઉથાપી સતજુગ થાપશે, બોલ્યા દેવાયતપીર

૭

ભજન ૧૨૦મું કવાલી

જીલમ કરના છોડ દે, જાલીમ ખુદા કે વાસ્તે;

હમ્મં યહ હરકત નારવા, અહલે વફા કે વાસ્તે

હમ્મં બનાયે સખ ઉશી કે, જીસને તું પેદા કીયા;

કયોં સતાતા હે કીસીકા, દો દિનો કે વાસ્તે

હોગી ખુદ ગરજ બલા, ઇસ્સે બી બદલર આર ક્યાં;

જાન લેતા આરકી અપને મગ્મ કે વાસ્તે

કાટ કર આરોંકી ગરદન, ખૈર અપની માંગતા;

જગહ ઇન્સાફ કો, દિલમેં ખુદા કે વાસ્તે

અંદ રોજ જાંદગી તન હે, યહ પાનીકા જીલ જીલા;

ખવામ ખવાહ બનતા હે કયોં. મુજરીમ સગ્મ કે વાસ્તે

કર બલા હોગા બલા, નેકીકા લદલા નેક હે;

મત કીસીકો તંગ કર, હાજત રફા કે વાસ્તે

કરે અદા અપને ફરાયગ, હોને વાલી શામ હે;

મત મરે મરદુદ અબ નાજો અદા કે વાસ્તે

જીલ કર માલીક કો ફિરતા, દર બદર બલદેવ કયોં;

જાન દેતા બેલા, બસ લે જીતો કે વાસ્તે

ગીત ૧૨૧મું ગઝલ.

સહોદર હિંદના ન્યા, મુકો કાં માતની માયા
 નહીં અભડાવશે કાયા, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 કૃપાળુ કાં કટારીથી ચીરો દો માતની છાતી
 પીલો કાં હિંદને પગથી વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 જનેતા કાં કરો જાતી, દીયો કાં જીવતી દારી
 બલા થઈ ના થાશે ઘાતી, વદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 ધુઓ કાં ધર્મને ધુળથી. ઉંખેડો વૃક્ષ કાં મુળથી
 વિધો કાં ગાયને શુળથી વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 ચલાવ્યા પેટ બર જેણે ઘસાવ્યા નાક પણ જેણે
 હજી શું પોષશે તેને વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 ભૂખે માર્યા હજારોને વળગ્યા દેશ લાખોને
 કર્યા નાગા કરોડોને, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 કરાવ્યા જીંપણ પ્લાઝી, દીધા છે ગ્રામડા બાળી
 સુકાવી ભુમી હરિયાણી, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 શરીર વેચ્યા વિદેશીને, જીવન વેચ્યાં વિદેશીને
 શિરે વેઠ્યા વિદેશીને, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 હકુમત હીંદની ખોઈ, સલામત છે નહીં કોઈ
 ગુલામીમાં રહ્યા મેઘડી, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 અહો મુજ મા જણ્યા શાણા, પુણું છું શું થશે પાણા

ખુટયા નાણા અને દાણા, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 દયા માગે દયા માગે, જનેતા જળ ભરી આંખે
 અધોરી એકલા ઉઘે, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 રસાતળ જાય છે માતા, અહો મુજ બંધુ તમ એકા
 શરીરને ના કરો એકા વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 અહો સેવક અહો પોષક, અહો શિક્ષક અહો રક્ષક
 થશે ના ભાંડુ ભક્ષક, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 તજી ધાવણુ જનેતાનું, પીયો કાં પય સૂયાણીનું
 કરો કાં ઝેર અમૃતનું, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 નવસાં છો પડે ફરવું, નમાયાથી ભલું મ વુ
 કહો સૌ કે નથી જીવવું, વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને
 ચહો જો ધર્મના દિક્ષા, ચહો જો દેશની રક્ષા
 મને ધો આટલી ભિક્ષા વિદેશી વસ્ત્ર છોડીને.

રતનબાનો ગરબો ૧૨૨

અંગરેજ રાજ તો આવ્યું, આવીને ફાવ્યું—રતનબા !
 ભુક્તિથી મુલક હત્યા, ને સૈકા વીત્યા—રતનબા !
 મરદોના હથીયાર લીધાં, ને બાયલા કીધા—રતનબા !
 પંચની પંચાત ભાંગી, ને કોરો જાગી—રતનબા !
 કોરો કળ્યા જામ્યા, ને ધરનાર વામ્યા—રતનબા !

બહુવી અંગરેજ દીધા, ને પોપટ કીધા—રતનયા !
 દેશનાં રસ કસ લૂટ્યાં, ખાવાના ખૂટ્યાં—રતનયા !
 ઘરનાં ધંધા ભાંગ્યા, ને પરદેશી જાગ્યા—રતનયા !
 દેશનાં નીપજ પાણી, ને જાય કાકે તાણી—રતનયા !
 ગોરાને વાત સૌ કાવી, ને અંધી આવી—રતનયા !
 અમલના તોરમાં બુદ્ધિ, થઇ છે ઉધી—રતનયા !
 સાચું કહ્યું ના સૂઝે, ને મદમાં ઝૂઝે—રતનયા !
 કાયદા અવળા કીધા, ને દેશપાર દીધા—રતનયા !
 જુખને દુઃખ બે સાથેજ, પડીયાં માથે—રતનયા !
 ત્યાં તો ગોરામાં લાગી, ને તોપું દાગી—રતનયા !
 મહાભારત મંડાણું, તે વશમાં ટાણું—રતનયા !
 સરકારે હિન્દને જાચ્યું, ને હિન્દ તો રાચ્યું—રતનયા !
 બાંધી પેટને પાટા, ને આખા લાટા—રતનયા !
 અહિંથી જુવાનીયા લીધા, તે આડા દીધા—રતનયા !
 જેમ તેમ કરતાં જીત્યા, તે દિવસો વીત્યા—રતનયા !
 પાછી બુદ્ધિ બદલાણી, ને સોટી તાણી—રતનયા !
 કાયદા કાળા કીધા, તે ઇનામ દીધા—રતનયા !
 સાધીને સ્વાર્થ પકડો, ને દીધો ધકડો—રતનયા !
 યુજી પર ફેરવ્યા પાણી, ને આંખ વળી તાણી—રતનયા !
 ન્યાયનો રસ્તો જુલ્યા, ને કદમા ફુલ્યા—રતનયા !

કાઠનું સાબળનું ન કહેવું, એ કેમ કરી સહેવું?—રતનયા !
 દેશ ખળખળવા લાગ્યો. ને રથકો વાગ્યો—રતનયા !
 જુનો જોગી એક જાગ્યો, ને કંકો વાગ્યો—રતનયા !
 તપસ્વીએ વરત લીધાં, ને કાઠને દીધાં—રતનયા !
 સરકારે મરજદ તોડી, ને જી.ળીયું છોડી—રતનયા !
 ગાંધી તે જોવા ચાલ્યા, વળે ના વાળ્યા—રતનયા !
 સરકારે પકડ્યા જોરે, જે દેશને દોરે—રતનયા !
 લોકો થયાં ત્યાં ગાંડા, ને તોફાન માંડ્યાં—રતનયા !
 રીસમાં કાઠને માર્યા, ને બંગલા બાળ્યા—રતનયા !
 ત્યાં ગાંધીને દોડ્યા, તે આવ્યા દોડ્યા—રતનયા !
 ખુરો ધધો આ ડીધો. એ ડુપકો દીધો—રતનયા !
 સરકારને હવે ફાળ્યું, ને બહાનું આવ્યું—રતનયા !
 જીલમની ચાલુક કાઢી, વાપરવા માંડી—રતનયા !
 ધાક ખેસાડવા સાર, અંતરમાં ધાયું—રતનયા !
 અમૃતસરની બઝારે, ને સાંદ કોક મારે—રતનયા !
 જલીયાવાલા બાજે, સૌ આવજો સાંજે—રતનયા !
 દેશનાં દુઃખની કહાણી—ની સંભાળવા વાણી—રતનયા !
 સભા બાણી સૌ ચાલ્યા, રહ્યા નવ ગાલ્યાં—રતનયા !
 બાળ જીલ્લાં સૌ સંજે, મલ્યાં ઉમંગે—રતનયા !
 એવામાં ડાયર આવ્યો, ને ફોજ એક લાગ્યો—રતનયા !

બધે જગ્યામાં બેઠા, લેખીને દીઠાં—રતનબા !
 ચાલવાની સાંકડી શેરી—ને લીધી ઘેરી—રતનબા !
 શાંતિ જરાય નવ તુટી, પણ ગેળીયું છુટી—રતનબા !
 સહુ ગભરાવા લાગ્યા ને જેમ તેમ લાગ્યા—રતનબા !
 ભાગતાં ગેળીયું વાગી, ને જીંદગી ત્યાગી—રતનબા !
 હાથ હથીયાર વિણ ખાલી, ને ખુનરેજ ચાલી—રતનબા !
 ળાળ બુદ્ધાં નવ મુક્યાં, નિશાન નવ ચુક્યા—રતનબા !
 ડાયરે જે જે ચીંધ્યા, તે ગોળીએ વીંધ્યાં—રતનબા !
 લાલીના કીચડ જમ્યા. ને દેવ ત્રાસ પામ્યા—રતનબા !
 બંધુકો કુટી કુટી, ને ગોળીયું ખુટી—રતનબા !
 ત્યારે એ ડાયર ખરચો, ને મનમાં હસ્યો—રતનબા !
 અમૃત નજર આખી—માં ફાળું રાખી—રતનબા !
 રાતે જે રસતે જતાં, તે ગોળીયું ખાતા—રતનબા !
 સતી પતી નવ બાળે તો ધીર કેમ ધારે ?—રતનબા !
 પતિને ખોળવા ચાલી, તું ખીકને બાળી—રતનબા !
 અધારી આંખ સામી, શી મેઘલી જામી—રતનબા !
 સુનકાર કાંઈ નવ સુઝે, કાયર તો ફુજે—રતનબા !
 ફોજવાળો કોઈ જોશે તો ગોળીએ દેશે—રતનબા !
 તેં તો જગજગને જાંઠ ને ચાલવા માંડ્યું—રતનબા !
 એક બેને વીનવ્યા વારે, તે આવવા સાથે—રતનબા !
 મરદા એ નાવડ્યા ખાલી, તું એકલી ચાલી—રતનબા !
 જલ્દીયાંવાલે આવી. તું મરદાઈ લાવી—રતનબા !

પગમાં લોહીના ગારા, ને મડદા લાલ્યાં—રતનયા !
 તારું વજનનું હૈયું તે કેમ કરી થૈયું ?—રતનયા !
 ઘાયલની ખુમે આવે, તે તુંને ખોલાવે—રતનયા !
 ગદ્ગદ ત્યાં તું લડ જેવી, દયાની દેવી—રતનયા !
 કેંકના હાથ પગ સીધાં કરી તેં દીધા—રતનયા !
 કેને દિલાસા દીધાં ને સુખીયા કીધાં—રતનયા !
 કાષ્ઠના ધા પર પાટા, તેં બાંધ્યા—રતનયા !
 મડદાંઓ ગદ્ગદ ઉથામી પતિને પામી—રતનયા !
 પતિએ જીવન ખોયું તે નજરે જોયું—રતનયા !
 દીલે દાવાનળ જાળ્યો તે કામો લાગ્યો—રતનયા !
 હૈયું કઠણું તેં કીધું, ને શય તે લીધું—રતનયા !
 ખોળામાં માથું મુકી ને ઉપર ઝુકી—રતનયા !
 આંખે ચોધારાં આસુ, ને ભર ચોમાસું—રતનયા !
 જેને આ વસમે ટાંણે, વીતી તે જાણે—રતનયા !
 વેરણુ રાત ત્યાં ગાળી, કરી રખવાળી—રતનયા !
 ખીજાં બધાંનાં સગાં. સવારે પુગ્યાં—રતનયા !
 સાચી વીરાંગના સહી; થઈ તું છતી—રતનયા !
 જીવનના દિવસો જાણે, ને શાંન્નિ થાશે—રતનયા !
 સાધુ સતી દુલાણા. ત્યાં પાપના થાણાં—રતનયા !
 પાપે પાપીનું જાણે. ને વાતું થાશે—રતનયા !
 સતીના ગુણ જો ગાણે, તે નિર્મળ થાશે—રતનયા !

નવજીવનમાંથી

૧૨૩ રૂડો મારો રેંટીઓ.....હોજી.

ધીરો ધીરો ચાલે રે,
 મીઠો મીઠો ગાજે રે, રૂડો મારો રેંટીઓ....હોજી..
 એ રેંટીઆમાં દેશોદયના નીકળે તાર,
 એ તારે તારે ભાળું ભારતનો ઉદ્ધાર,
 ધીરો ધીરો ચાલે રે મીઠો મીઠો ગાજે રે
 રૂડો મારો રેંટીઓ હો.....જી..
 સાખી-ત્રાક રૂડી પંખા રૂડા ઉજ્જવળ તેનો નાહ;
 ઉજ્જવળ પુણી ઓપતી, ઉજ્જવળ મારા દાથ
 દેશે મહારા દેશને, ઉજ્જવળ ઉજ્જવળ સાથ.
 દુઃખો સહુ હરતો રે, અભય પણે ફરતો રે,
 રૂડો મહારો રેંટીઓ હો.....—.....જી.

૧૨૪ ગાંધીએ બતાવ્યો—રૂડો રેંટીઓ—

ગાંધીએ બતાવ્યો રે ભલો દીલ ભાવ્યો રે,
 મારો રૂડો રેંટીઓ હોજી
 એ રેંટીઆમાં લાલ છે અપરં પાર—ગાંધીએ.
 સાખી-હિંદુભીમાં નીપજે, જ્યાં ત્યાં ખુમ કપાસ
 લોહીને રૂ કાંતતાં, આવે પરમ હલાસ

પછી એને પીંછે, બરાબર વીંઝીરે;
સારી વણે પુણીઓ હોળ.—એ રંટીઆ
સાખી—પુણી લઈને હાથમાં કાંતું સુતર નીત્ય

હાથેથી ઝંઝણાવતાં, ગાઉ દેશનાં ગીત
પુરી દેશદાઝે રે, સ્વરાજ્યને કાળે રે,

ફેરવું હું તો પ્રીરકી હોળ.—એ રંટીઆ.
સાખી—વિદેશી કાપડને વિષે, બાય કરાડો દામ

એ સઘળાને બચાવવા, હલટ છે અલીનામ
તેથી હાથે કાંતું રે, હાથયું મદમાતું રે,
થાતું રૂડી નેમથી હોળ.—એ રંટીઆ.

સાખી—શુભ સુતરને તાંતણે, સ્વરાજ્ય લેવા માટ
મહાત્માશ્રી ગાંધીજીએ, ઘડયો રૂપાળો ઘાટ
નમું નમું ગાંધીરે, સ્નેહ દોર સાંધીરે

પંચે પુત્ર પ્રેમથી હોળ.—એ રંટીએ.

૧૨૫—કુછ કર્મ કરના શીખ લો.

આ ગયા હે કર્મયુગ કુછ કર્મ કરના શીખ લો;
દેશ પર અઝ બલિ પર હંસ હંસ કે મરના શીખ લો.
મારનેકા નામ મત લો પહેલે મરના શીખ લો;

મીસ્લે ઓયલે'ડ દબકત ફિર ઉભરના શીખ લો.
 પાર યદિ હોના તુમે પરતવતા દુઃખ સિંધુસે;
 તૈર કર તો રક્ત સાગરસે ઉતરના શીખ લો.
 ફિર જલા દોગે સકલ સ સારકો ક્ષણુ માત્રમેં;
 દેશદુઃખી આગમેં પર પહેલે જલના શીખ લો.
 જેલયાત્રાકે લિયે દિનરાત ઉતસાહિત રહો,
 કૃષ્ણ-જન્મ-સ્થાનમેં નિર્ભય વિચરના શીખ લો.
 દેખના હે દશ્ય ભારત વર્ષમેં યદિ સ્વર્ગકો;
 દેશકા તો પ્રાણુ પનસે દુઃખ હરના શીખ લો.

સ્વામી સત્યદેવ—

૧-૬ અમને નહિ તાબે કરે.

સમશેર સારી ખલ્કની અમને નહિ તાબે કરે,

અમ આત્મ છે. પ્રભુ તે જ તે

નહિ તુચ્છું શસ્ત્રે ગાભરે....શમશેર૦

મહાયજ છે અમ આદર્યો, પુરો કરીશું હામથી;

વિધના કદી આવી નહે તો હોમીશું અગ જાતને....શમશેર૦

લાંછન ગુલામી શીર લઈ. પાળ્યા પશુ અમ જગ દુર્વા;

આંખો અમારી છે. ખુલી ગસ ઘેઘશું સૌ પાપને....શમશેર૦

પર તેજથી નહિ લડકશું, પણ તેજ અમ જગ દાખશું;
 જશે મધી આલમ હવે, અમ હિન્દીની તકાતને....શમશેર
 વસન્ત વિદોળ

૧૨૭—ગાંધિની આ આફ્રીકાની લડત (કવિત)

હિંદ તણે હીરો એક પર વતનમાં વસે
 બારે માસ જેણે મજબુત ભેટ ખાંધી છે.
 કુંટુબ કળીલા તણું સુખ સમુજાને તણ
 પર દુઃખ કાજ શીર બંડારી ઉપાધી છે.
 દિન હીત સાધવાને આઠે પહોર ઉઝગરો
 વેઠી દુઃખ સત્યા ગ્રંથી ગની વૃત્તિ સાંધિ છે.
 યાજિક કહે જે ધન્ય ધરામ સપુત બન્યો,
 હિંદને દીપાવનાર ગુણીયલ ગાંધી છે.—૧.
 જેલમાં વસીને લલે શરીર જર્જરૂ બને
 દેહનું દમન થાય તેય શું ઉપાધી છે.
 દેશીએ ના લજાકાજ પગ પોતા તણું મળી
 જેલમાં વસીને જેણે ખાંત રાખ આધી છે.
 વ્યાધીઓ અનક શીરપર આલી પડે પણ
 હિંમત ન હારે સત્ય સમશેર ગાંધી છે
 યાજિક કથે છે. ધન્ય નરનારી જોડલાને
 મોહનલાલ બેરેસ્ટર અને મીનીન ગાંધી છે.—૨

રાસડો—શહેરનો મુખો ક્યારે આવશે...એ રાગ

ભાત મધ્યાનો ગરબો

૧૨૪ ગીત.

રણાંગણે હિંદી મોકલ્યારે, મોકલી લક્ષ્મી વિદેશરે...ભારત મૈયા
રામ ધનશ્યામ વારે મોકલોરે.

શૂરા હિંદી યુદ્ધમાં લડ્યારે, અપ્સરા વરીયા સ્વર્ગરે...ભારત મૈયા
ઓલમા બ્રીટીશ પ્રધાનજીરે, તમને દેશુ સ્વરાજરે...ભાં રામ

આપ્યું વચન મુસ્લીમનેરે, સાચવીશુ ખીલાફતરે...ભાં રામ
કદર કરી જીત્યા પછીરે, કાળા કાચદાનુ ધનામરે...ભાં રામ

કીમો સત્યાગ્રહ ગાંધીએરે, સરકારે દાખવ્યું જોરે...ભાં રામ
પલવલ પકડ્યા ગાંધીને રે, હુલ્લડ નાચ્યા ખૂબરે...ભાં રામ

પાનખમાં ઓડવાયરે રે, વરતાવ્યો કાળો કેરરે...ભાં રામ
અમૃતસરમાં ડાયરે રે, લશ્કર રાખ્યું તથ્યારે...ભાં રામ

જલ્દીયાનવાલા બાગમારે ચલવી મશીનગન તોપરે...ભાલ રામ
હિંદીને નાક ઘસાવીયારે, ચલાવ્યાતા સર્પની જોમરે...ભાં રામ

વિદ્યાર્થીને દુઃખ આપીયુરે, તડકામાં તગડ્યા ખૂબરે...ભાં રામ
લાજ હુંદી સતીઓ તણીરે, કીધાં કુર્મી કામરે...ભાં રામ

ગાયો ભાંડીને યુકીયારે, સતીઓના ખેત્યા ચીરે...ભાં રામ
ડોળ કર્યો ન્યાય આપવારે, હાંડર કમીટીને હાથરે...ભાં રામ

ન્યાય મળ્યો તહિ હિંદનેરે, લેલટા થયા બેહાલરે...ભાં રામ
હાક વાગી અસહકારનારે, ગાંધી બન્યા સરદારે...ભાં રામ

આગેવાનો કેંગરેસનારે, બન્યા ગાંધીજીની સાથરે...ભા૦ રામ૦
 ત્યાગ કર્યો કઠિનસીધનોરે, સરકારી શાળા હુરામતરે...ભા૦ રામ૦
 વકીલોએ છોડી કોર્ટનેરે, કરવા સાચી વકીલાતરે...ભા૦ રામ૦
 છોડ્યા ખિતાબો સામટારે, હુધડે ધરી દેશ દોઝરે...ભા૦ રામ૦
 ગાંધી કહે પૂજે રૂંટીયારે, શુદ્ધ ખાલી ધરે અગરે...ભા૦ રામ૦
 રાષ્ટ્રીય શાળા સ્થાપજોરે, આબડછેટ કરે બંધરે...ભા૦ રામ૦
 સંપ વધારે સર્વમારે, સાંતિનો શીખો પાઠરે...ભા૦ રામ૦
 દારૂ વ્યસન દુરે કરોરે, સ્વયંસેવક બની જાવરે...ભા૦ રામ૦
 ગાંડા બન્યા અધિકારીઓરે, દેખા અસહકારી બુધરે...ભા૦ રામ૦
 પકડ્યા આગેવાનો સામટારે, જેલમાં દીધા દુખરે...ભા૦ રામ૦
 પહેલો નંબર અગાળનોરે, માકલ્યા સેંકડો જેલરે...ભા૦ રામ૦
 અંગ શીરોમણી દાસનેરે, પકડ્યા છે પુત્રની સાથરે...ભા૦ રામ૦
 બાબુ જીતેન્દ્રિયલાલને રે, સ્યામસુંદરની સાથરે...ભા૦ રામ૦
 સ્વયંસેવકન સૈન્યમારે, પકડ્યા ગાંધી હરિલાલરે...ભા૦ રામ૦
 મહમદ શૌકત બે બંધગરે, સરકારે જકડ્યા જેલરે...ભા૦ રામ૦
 મોની જવાહરરે નેહરે, હીરા સાચા અમુકરે...ભા૦ રામ૦
 મહાદેવ દેશાધને પૂયરિ, ગાંધીજીના છડીદારરે...ભા૦ રામ૦
 પંજાબના નરકેશરીરે, લાલાજી લજપતરાયરે...ભા૦ રામ૦
 મહોબતસિંગ સરદારનેરે, ખડકસિંગની સાથરે...ભા૦ રામ૦
 શુરવીર શીખ બધા વીરારે, ધર્મ કાળે ગયા જેલરે...ભા૦ રામ૦
 દેશપાંડે દક્ષીણુનારે, રાખ્યું તિલકનું નામરે...ભા૦ રામ૦

લાખો વૈભવને છોડીનેરે, આજે અન્ના છે ફરીરે...ભા. રામ.
 જેની સેવા કરે સંકડોરે, જેલતણા વેઠે દુઃખરે..ભા. રામ.
 પુષ્પ શય્યામાં જે સુતારે, જાણુશય્યા સુતા આજરે...ભા. રામ.
 ગાંધીજી કહે છે શાંતિથીરે, સ્વામી લાવશું ઘેરરે...ભા. રામ.

૧૩૧—દલાલી વીશે મનહર છંદ.

દલાલીનો રોગ આખી દુનીઆને લાગ્યો ભાઈ
 જેની તેની બશહવે દલાલીજ થાય છે
 ધાતુની દલાલી થાય અન્નની દલાલીથાય
 ગોળ ખાંડ નેલ ઘીની દલાલી ગણાય છે
 ઝવેરાતની દલાલી કાપડ રૂની દલાલી
 હાડકાને ચ મડાનો દલાલી પોષાય છે
 યાજ્ઞિક કહે છે જેમાં તેમાં દલ લીનો લાગો
 કળીકાળ આગ્યો એવું આ થકી જણાય છે
 લોન શેર હુંડીઓ ને વીમાની દલાલી થાય
 ઝાડ પાન લાકડાની દલાલી લેખાય છે
 ફળ ફુલ પશુ પક્ષી કોલસા પથર ઈટે
 દરેક જણુશે પર દલાલી લેવાય છે
 ભલે તેનું કાંઈ નહિ પણ આતો હદ થઈ
 આજ કાલ કન્યાઓની દલાલી ખવાય છે

યાશિક કહે છે ભુંડી દલાલીએ દાટ વાળ્યો
 યોગ્ય કે અયોગ્ય લાઈ હવે ક્યાં જોવાય છે ૨

૧૩૦ પરમાત્મા રહ્યમાં છે (તાલ ગઝલ)

સદા સંસારથી છટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા
 બની બાત બધે ભટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા.—સદા
 બનારસ દ્વારિકા બદ્ધિ ગયા ગોકુલ મથુરામાં
 અયોધ્યા આગીને અટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા.—સદા
 ગુફા ગિરનારની ગોતી હિમાલયને હરિદ્વારે
 ફરીને ટાંટીયા ભટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા.
 અતિ તપ તાપમાં કીધું બહુ દુઃખ દેહને દીધું
 અરે ઉધે શિરે ભટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા—સદા
 ગંગાના નીરથી નાથા કસી ઉપવાશથી કાયા
 પુનઃ પ્રાણ છે પટક્યા છતાં જગનાથના જોયા—સદા
 થયા જોગી જટાધારી લજ્જતી લાવથી ચોળી
 મરણ ભયથી નહિ અટક્યા છતાં જગનાથના જોયા—સદા
 પઢ્યા પુરાણ રામયણ મહા ભારત ભણ્યા ભાવે
 અનિતીને નહિ અટક્યા છતાં જગનાથ ના જોયા—સદા
 કહે યાશિક તપાસીને લેહ્યમાં શ્રીહરી રાચે
 નકામા ભવ વીશે ભટક્યા, છતાં જગનાથ ના જોયા—સદા

૧૩૧ પક્ષ વિનાના પુરૂષ વિશે [કવિત]

પક્ષી જ્યમ પાંખ વિણ ખાનદાન શાખ વિણ
મનુ ત્યમ પક્ષ ક્ષીણ દુર્બળ દેખાય છે,
બાનુમાં પ્રકાશ, કમ, શશીનું શીતળ કમ
તેમ પક્ષ વિણ નર પામર પીડાય છે.

એકીલો જવાન બલે પહેલવાન હોય પણ
પક્ષ વિના શિખાળથી સિદ્ધ છેતરાય છે.
કહે યાત્રિક નર પક્ષ વિના પણ સમ
એકીલો અભાગી સદા કિર અકગાય છે—૧

સાગર બરેલું નીર, સર્વને સમાન સોંપે
અહાય તે ઉપયોગ કરે, ઉદાર ગણાય છે
પૃથ્વી ને પાપાણુ તણા કુંગરા ને તરવરો
સંત સરોવર મેધ પરમાર્થે પંકાય છે
સહેઅતિ કષ્ટ દીનજને કૂરેર પ્રાણીઆથી
દયા લાવી અચાવવા યત્ન કાંઈ થાય છે ?
કહે યાત્રિક પક્ષ પામરનો ક'ગી નિત્ય
પુરૂષ પરધર્મી બની સુખી સદા થાય છે—૨

૧૩૨

જગત ઠગારું કે જવાનો ઠગારાઓ દીસે
રાતા માતા યોગી યતિ ગની પહાર જાય છે.

જાગી કે સન્યાસી બન્ને ભટકે છે વને વને
 સભુતીના ગોળા અંગે ભુંસી લાવ ખાય છે
 અવરનું ગ્રેય વાતો ભુંડે છેને થાય પલુ
 પોતા તણું તરભાણું હામથી ભરાય છે
 એવા અવિનાશી બની આડંબર રાખી ફરે
 યાજ્ઞિક કહે ધન ધુતીના ઉપાય છે—

૧

કોઈ શંકાચાર્ય કે મહાધીશ મહાવીર
 વલ્લભાચાર્ય તણા પંથી કહી કાન પુકે છે
 શાકત, સ્વામી ને દંડી, આખોતે વેરાગી બને
 ધર્મના કુંડા ઉઠાવી, સખી હારે કુકે છે
 સત્ય કે અસત્ય નથી જોતા આત્મીક જનો
 માલ ને મલોહા લાવી ગુરૂ પાસ મુકે છે
 યાજ્ઞિક કહે છે ધર્મ તણા ધંધો લઈ બેઠા
 સત્યને છુપાવી અસત્યના શંખ કુંડે છે—

૨

પદસા વીસે.

૧૩૩ રાગ કવીત

પેસે બીન માત કહે પુત તો કપુત હે
 પેસે બીન બાપ કહે બેટો દુઃખનામ હે
 પેસે બીન બેન કહે કીસમે તું ભાષ હે

(૧૧૨)

પૈસે બીન સાસુ કહે કીસકો જમાઇ હૈ
પૈસે બીન ભેર છોડકર ચલી ગય
પૈસે બીન પાંડોરી કહે બડો તું મમાર હૈ
કહેત હૈ કવી ગંગ સુભિ શાહ અકબર
આજકે જમાનેમે પૈસેકો બડાઇ હૈ

રાગ કવીત

માત કહે મેરો પુત સપુત હૈ, મેનો કહે મેરો સુંદર ભયા
બાપ કહે મેરે હૈ કુલ દીપક, લોકમેં લાજ અધીક બધયા
ભેર કહે મેરો ભુગકો જીવન. જાકેમે લેઉ બલયાં
કવી ગંગ કહે સુન શાહ અકબર સોઇ બડો જાકે ગાંઠ રૂપયા

કર્મ વીસે રાગ કવીત

તારે કી ભેતમે ચંદ્ર છુપે નહિ, સુર્ય છુપે નિહ બાદલ છયાં
રીડ પડે રેજપુત છુ પે નહિ દાતા છુપે નહિ માંગન આયા.
ચંચલ નારીકો નેન છુપે નહિ પ્રીત છુપે નહિ પુંઠ દેખાયા
કવિ ગંગ કહે સુન દિલીપતી, કર્મ છુપે નહિ ભભુત લગાયા

કર્મ વીસે રાગ કવીત

દીન છુપે તથ વાર ઘટે, ઓર સુર્ય છુપે અંહનકે છાયે
ગજરાજ છુપતહૈ સીહકો દેખત ચંદ્ર છુપત અમાસ જો આયો.

પાપ છુપત હરી નામકો જપત કુલ છુપાવે કુપાત્રકો જાયો
કાવ ગંગ કહે સુન દીલીપતી, કમં છુપે ન છુપો છુપાયો

સોખત ખરાખ નહી કરવા વીરો
રાગ કવીત

બેઠીએન જહા તહા કરીએન કુશંગ સંગ
કાજલકી કોટડીમાં કેસોઈ જતન કરો.
કાજલકી એક રખ લાગેહી લાગે
દેખો એક બાગનમે પુલનકી ખાસમે
કામનીકે સંગ કામ જાગેહી જાગે
કહેત હૈ કવીચંદ સુનો મેરે આર્ય બ્રાત્રા
કાયરકે સંગ સુરા લાગેહી લાગે.

રાગ કવીત

બાલસે ખ્યાલ બડેસે વીરાધ અઘોચર નારીસે નહી હસીયે
અનસે લાજ અગનસે જ્ઞેર અજ્ઞને નીરમે નહી ધસીયે
બેલકુ નાથ ઘોડેકુ લગામ હાથી અંકુસસે કસીયે
કવી ગંગ કહે સુન શાહ અકબર ફરસે દુર સહા બસીયે

(૧૧૪)

રાગ કવીત

ભાગ્ય બીન મીલેન કોડી હીમત કરે હજાર
કોનહી પાવત સાહેબી બીના લેખ કીરતાર
બીના લેખ કીરતાર સાત સમુદ્ર ફીર આવે
ભટક મરે દો કાજ ગાંઠની લાજ ગુમાવે
કહત હે દીનદરવેશ દેશો દેશ દેખો દોડી
હીકમત કરે હજાર ભાગ્ય બીન મીલેન કોડી

રાગ કવીત.

ચીંતા જાળ શરીરમેં જબ લાગીન બુઝાય
બાહેર ધુવાન નીકસે ભીતર રહી ધુધવાય.
ભીતર રહી ધુધવાય જલે જયું કાષ્ટકી ભઠી
લોહ માંસ જલ બાય રહે પીંજરકી ઠઠી.
કહેસુ કવિયાં આજ સુનખે મેરે મીતા
સો નર કયું જીવંત બાકે ઉરમેં ચીંતા

રાગ કવિત

ગંગ તરંગ પ્રવાહ ચલે જ્યોર કુપકો નીર પીયે ન પીયો
રહયમે રઘુનાથ ખસતોં જ્યોરકો નામ લીયો ન લીયો

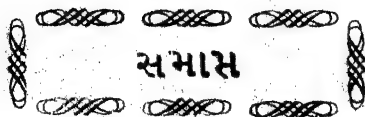
કમં સંભોગે સુપ્રાત મીલિતો કુપત્રકુ દાન દીયો નદીયો
કવિ ગંગ કહે સુન શાહ અકબર મુખ મીત્ર કીયો ન કીયો

૧૩૪

ભજન રાગ ધનાશ્રી.

સઉનું કરો કલ્યાણ; દયાળુ પ્રભુ સઉનું કરો કલ્યાણ-ટેક
નર નારી પશુ પક્ષીની સાથે; જીવ જંતુનું તમાત-દયાળુ
જગનાવાસીઓ, સહ સુખ ભોગવે; આનંદે રહી આઠો જામ-દયાળુ
દુનિયામાં દરદ દુકાળ પડે નહિ; લડે નહિ કોઈ ગામ-દયાળુ
સર્વે જગે સુખકારી વધે ને, વળી વધે પ્રન ધાન-દયાળુ
કોઈ કોઈનું, ખુરં ન ઇચ્છે સૌનું ઇચ્છે સૌ સમાન-દયાળું
પોત પોતાના, ધર્મ પ્રમાણે; સર્વ ભજે ભગવાન-દયાળુ

અચ્યુતં કૈશવં રામ નારાયણં કૃષ્ણ હમોદરં વાસુદેવં હરિમ
શ્રીધવં માધવં ગોપિકા વલ્લભં જાનકી નાયકં શ્રી રામચંદ્રં ભજે

શ્રી સંસાર સેતુના અગાઉથી ગ્રાહક થનારના મુખારક નામ

પ્રા.	નામ	પ્રા.	નામ
૧૫	હા. ગોરધનદાસ પંચા લુ ટંકારા વાલા	૧	" વલભરામ લાલજી
૧૦	હા. મોરાર અમરશી	૧	હકર રૂગનાથ જોવાંત
	હા. ખીમજીભાઈ	૧	" મોહન ભવાન
૫	ધરમશી જગાભાઈ પેનટર	૧	" હીરાલાલ માવજી
૫	મીસ્ત્રી હરજી રામજી રેલવેકંટરા કટર	૧	" વલભદાસ દેવચંદ
૩	મારાજી માણેકલાલ હરજીવન ધડીયાલી	૧	" પરમાનંદ રવજી
૩	શેઠ નારાયણદાસ જોઠાનંદ હો. કાકુ	૧	" પરસોતમ રવજી
૨	મહારાજ દલપતરામ લવજી	૧	" જગજીવન રામજી
૧	" જાદવજી અંબારામ	૧	" ગોપાલજી દેવજી
૧	" નાનજી નરભેરામ	૧	" મનજી સુંદરજી
૧	" દયાશંકર મોતીરામ	૧	" હીજી કુંવરજી કટલેરીવારા
૧	" જ્યેષ્ઠલાલ ભવાન	૧	" રાધવજી લખમશી પશ્ચારી
૧	" કર્શનલાલ રામશંકર	૧	" પીતામ્બર પરસોતમ તથાકુ શાહ વાળા
		૧	" લક્ષ્મીચંદ પરસોતમ
		૧	" મણીલાલ જશરાજ
		૧	" કૃતેચંદ હેમચંદ
		૧	" પ્રતાપ ખીમચંદ

પ્રા. નામ.

- ૧ , ચત્રભુજ મુલજ સંધવી
 ૧ દેવચંદ વેણીદાસ
 મગનલાલ બાવાભાઈ
 ૧ જેસંગભાઈ માણેસંગ
 ૧ અમરતલાલ જગજીવન ઘીવાલા
 ૧ મનસુખલાલ શક્તલાઈ
 લુવાર
 ૧ પ્રાગજ પ્રેમજ
 ૧ રામજ ગુલુભાઈ
 ૧ હીમતલાલ ઠાકરશી
 ૧ ત્રીકમજ દેવશી
 ૧ ચત્રભુજ નથુ
 ૧ નાનજ વાલજ
 સોની
 ૧ માનસંગ ધનજ
 ૧ મોહનલાલ ઇશ્વર સન્સ
 ૧ સુદરજ રવજ
 ૧ માણેકલાલ મોતીલાલ ઝવેરી
 ૧ ઓધવજ મોતજ ભુજવાલા
 ૧ રવજ પીતામ્બર
 ૧ સંભુરામ ઠાકરશી દુધધવાલા
 દરજ
 ૧ હીરજ ઠાકરશી
 ૧ વીરચંદ વલેભ
 ૧ પાની પ્રભુવા

પ્રા. નામ

- ૧ રણછોડ રાધવ
 ૧ અબારામ ચેલા
 ૧ પ્રભા ખુશાલ
 ૧ ખીમચંદ ત્રીભોવન
 ૧ દુવારકા કસતુર
 ૧ કરશન લક્ષ્મીરામ
 ૧ લીલાધર માવજ
 ૧ વાલજ લક્ષ્મીરામ
 ૧ હરીકૃશન
 ૧ જરમ ખોડા
 ૧ ઇશ્વર લખા
 ૧ મોહન ભીખા ટોમીવાલા
 ૧ પુંજરામ નથુ
 ૧ મોહન પીતામ્બર
 ૧ વશરામ વાઘજ બગશરાવાલા
 ૧ પ્રેમજ ડોશા

મોચી

- ૧ રામજ ઠાકરશી જેરાદી
 ૧ દામજ જેરામ
 ૧ ભગવાનજ ધનજ
 ૧ દામજ મુલજ
 ૧ થાડ નારાયણ

પ્રા. નામ

- ૧ ખેચર રામજી
 ૧ અરજજી રામજી
 ૧ પ્રેમનાથ રામજી
 ૧ ત્રીકમજી આણંદજી
 ૧ ક.શન ધરમશી
 ૧ ગોપાલજી કશવજી
 ૧ રણછોડ જાદવ
 ૧ કારા ગ્રીણા
 ૧ ભાણજી મનજી
 ૧ સતીલાલ શંકર જેરાદી
 ૧ પ.સોતમ ગુલુ
 ૧ લાલજી નાનજી
 ૧ ટપુ જુહા
 ૧ નારાયણ મુલજી જણુશારી
 ૧ ખેગાર મોતજી

સુરતી

- ૧ વીરજી પ્રેકજી
 ૧ નરશીહ પીતામ્બર
 ૧ કાનજી કાલુ
 ૧ કાનજી શંકર
 ૧ ફકીર હીરજી
 ૧ દેવજી મકન
 ૧ રાનજી કાલા
 ૧ જેરામ બીખા

વાણંદ

પ્રા. નામ

- ૧ લીલાધર ગ્રીણા
 ૧ રામજી પ્રેમજી
 ૧ મોહન ગોકલ
 ૧ ખત્રી લખવાનજી મહાદેવ
 ૧ ભાવશાર પોપટલાલ ઓતમચંદ
 ૧ બાવાજી મોતીરામ પનાજી
 ૧ શેઠ કે. ખુશર બાપુજી
 ૧ કણ્ખી ટપુ નથુ
 ૧ સુમરાપીર કશર રાજ કાટવાલા
 ૧ મારવાડી દયા દયલા
 ૧ મારવાડી કરશનજી પ્રભાજી
 ૧ હાકટર નરોત્તમ વલભદાસ
 ૧ કંશારા પરમાનંદ નરશી
 ૧ કુંભાર હાળા રાધવ ચાવાલા
 ૧ મારવાડી બીખા ગંગરામા
 ૧ રપુત કેશવજી ત્રીકમ
 ૧ પટેલ જીવરાજ રાધવજી
 ૧ વેકાઈ નારાયણદાસ મગનલાલ
 ૧ બીલ રવજી દેવજી
 ૧ કાલી જેરામ કરશન
 ૧ રેવા કરશન
 ૧ મુલજી હમીરજી
 ૧ બલુ કાળા

શખર

- ૧ મોચી ગોપાલજી વેલજી

પ્રા.

નામ

- ૧ ,, દેવરાજ બાણજી
 ૧ ,, અરજી મેપા
 સીધું હેદ્રાખાડ
 ૧ હર જીવરાજ પ્રધાન તમાકુવાલા
 ૧ " ઉકા જીહા તમાકુવાલા
 ૧ જીવજી ગોવીંદજી
 ૧ નયુભાઈ ઓધવજી
 ૧ મોહનલાલ ત્રીકમજી
 ૧ વીઠલજીભાઈ બીમજી
 ૧ માવજી દામજી
 બાયાવદરવાલા
 ૧ મુંદરજી મંગલજી
 રાજકોટવાલા
 ૧ શાહ બાણજી માધવજી
 ૧ " ધનજી મેરાંરજી
 ૧ " સોમચંદ મોહનલાલ
 ૧ " મારાજ મણીશંકર વામજી
 ૧ ઠા. ધનજી નયુ
 ૧ " દામોદર ગોકલદાસ
 ૨ નારણદાસ મથુરાસ
 ૧ ત્રીકમજી કરીદાસ
 ૧ વલભદાસ ઓધવજી
 ૧ ઠા. નરસી ગાલજી
 કચ્છ બોળણી
 ૧ લુવાર ખેતા મોતી

પ્રા.

નામ

- ૧ " પાનાચંદ કેસરાણી
 ૧ " બીખા નામચંદર
 ૧ " અંબાગમ બીખા
 ૧ " રણજીડ રૂના
 ૧ મુતાર મુલજી તારજી
 ૧ " ચકુ વામજી
 ૧ " પરસોતમ વાલજી
 ૧ " ભવાન વીરજી
 ધલેકટરી કંટાકટર
 ૧ " મોહનલાલ ગંગદાસ
 રાજકોટવાલા
 ૧ " કલ્યાણજી તુરસી
 ૧ " અમરસી ગોવીંદ
 ૧ " વસરામ ગુલુ સદૈમુતાર
 ૧ " રાત જગન રણજીડ
 કીમણી
 ૧ બારોટ આસુનાગજી
 ૧ જોસી હરીલાલ જોડાલાલ
 બડોઆલી
 ૧ સોની દેવજી ગોવા
 ૧ ભગવાનજી ઘેલા ગોડલ
 ૧ પેસુમલ કરજીમલ પંજાબી
 ૧ નરભરામ રૂગનાથ ડાકટર
 ૧ શામજી માણેકચંદ

પ્રા.	નામ	પ્રા.	નામ
૧	દલુરામ ફકીર જળુશારી કચ્છ તેરા	૧	જેશી ઇશ્વરલાલ દવસુખરામ વીસીવાલા
૧	મમુ અલીમામદ	૧	મીસ્ત્રી લલુભાઇ દામોદર ધલે કટીક ઇજનીયર
૧	પટેલ અંબાલાલ ખોડીદાસ	૧	„ નારણ માવજી આપરેટર
૧	સોની કુલચંદ દકુ	૨	ત્રીભોવનદાસ પી. વિદ્યાર્થી
૧	ચાનીયા જીસખ ઇભરાહીમ જીના સાદુરકા	૧	મોચી રૂડા નથુ સુઝમેકર
		૧	„ ચકુ દેવજી

તેવાર છે ! તીસેના પુસ્તકો:— તેવાર છે ।

જમાનાનો જલસો અને પંચભેળ પકવાન

આ પુસ્તકમાં સાતી તારક કન્યાઓનાં મુનંદા નરિનાં
મંદુર કંડેથી બોલાવ્યા હોઈ તેમજ બહારતી મળીન લગભગ ૪૦૦
ગાયનોએ સંસ્કાર કરી કિંમત ૩૦ ૦-૧૦-૦

સંગીત ભંડાર અને તાનસેનની તાર.

સાતી તીમનાર અને વાજાં વગાડનારને આ પુસ્તક
અવશ્ય ઉપયોગી થશે આરા સંગીત શાસ્ત્રીઓ અને નાટ્ય કથા-
કાગની કવિઓનો અભિલેષ કરવામાં આવ્યો છે કિંમત પાકું પુકું
૧૦ ૧-૧૦ ૦ કાન્ય પુકું ૩૦ ૧-૦-૦

મહામા ગાંધીજીનું જીવન ચરિત્ર... કિંમત રા. ૧-૮-૦

ગાંધીજીનું જીવન ચરિત્ર... , , , , ૦-૫-૦

નિલકંઠુ જીવન ચરિત્ર... , , , , ૦-૨-૦

દાદાભાઈનું જીવન ચરિત્ર... , , , , ૦-૩-૦

શીવ દવાલની શ્રાવ... , , , , ૦-૨-૦

શિવ દવાલની શ્રાવ... , , , , ૦-૬-૦

નવરાત્રીમાં ગાવાના સુદર ભરમા... , , , , ૦-૫-૦

મહામહાત્માની શકિતઓનો મુકદ્દમા , , , , ૧-૦-૦

મજબૂત કેશવ:—

ડા. કાલીદાસ મકનંજી કું

સુભાષચંદ્ર બોલે, — કરાંચી.

પહેલું સુખ તે જાતે મર્યા.

એ તમે તમારી તદુસ્તી બાંધવા માલતા હો,
 તમે તમે જમે લેવી વીથીઆમાં જમી જમીને કંટાળી બધા હો,
 એ તમે બહાર ગામથી દુરવના આવેલા હો,
 એ તમે જમવાને માટે મુજાતો હો,
 એ તમારે સારી અને સ્વાસ્થિ રસોઈ જમવા હોય,
 એ તમારે હિંસા પ્રકારના સમવક બેસતી હોય,
 એ તમારે પુછાં હવા બધા વિરામ સ્થાન બાંધતું. ૧૫.
 તે પુત્ર ન બાળે,

કરાંચા કેપમાં આવેલા અને વખણાએલા
શ્રી શાન્તી ભુવન હિંદુ લોજમાં

અમારી લોજમાં જમનાર અને દરેક સમય
 પુરી પાડીએ વ્ય.

બહાર મામથી આવનાર મુલ્યસ્થ જમીને બાંધવા
 પોર કાઢી જમી, જાણવા, લો કરામી સેક્ષન ના ના
 બાંધવા કરવા બધો માલુસ હાજર ગાળીશ.

લખો અથવા મળે:

દા. હી રાલાલ માવણ દેરડીવાળા

માલે: શ્રી શાન્તી ભુવન હિંદુ લોજ
 સર બગર, દામવે, જાંબુન સામે કેપ - કરાં

